Dedesubt este infernul

CLAIRE CASTILLON

Colecțiile Cotidianul.
EDITURA UNIVERS

Colecțiile **Cotidianul.**
LITERATURA | 113

CLAIRE CASTILLON

Dedesubt este infernul

EDITURA UNIVERS

„Nu trăiesc decât pentru a-mi hrăni cartea pe care o scriu în acel moment“, mărturisea Claire Castillon într-un interviu. Aceeaşi confesiune e reluată de personajul principal al acestui roman: „În fiecare minut se pune problema scrierii. Să trăieşti pentru transcriere, nu e cumva momentul să năzuiesc la asta? Totul va trebui construit, încă o dată. Să iau dintr-o parte ceea ce nu pot privi din faţă, să distrug cu cuvintele ceea ce nu stă în picioare, să aranjez literele, să aranjez înăuntru, până la punctul final.“

În romanul franţuzoaicei, cea care ia o astfel de hotărâre este o femeie care se obligă la o descindere lucidă în infernul vieţii de cuplu, o scriitoare care disecă distant şi crud dezastrul emoţional dintr-o relaţie încă funcţională. Coborârea nu se opreşte la povestea de cuplu, în care „el“ apare însoţit de calificativul de specie pe care cea care povesteşte îl aplică fiecărui amant: „măgar“. Insensibilă la riscuri, femeia scormoneşte în propria biografie: caută în copilărie şi în poveştile trecute ale femeilor din propria familie justificări pentru păcatul de a fi perpetuat, până la ea, blestemul convieţuirii cu „măgarii“. Un nou roman obraznic şi spinos, aşadar, nominalizat la prestigiosul premiu Renaudot în 2008, *Dessous c'est l'enfer* vine de la o autoare care a obişnuit deja scena franceză cu cruzimea afirmaţiilor ei despre literatură, bărbaţi şi intimitate, în cărţile pe care le scrie, dar şi la scenă deschisă.

Castillon, autoarea volumului *Insecta*, inclus deja în colecţia Cotidianul Literatura, este o fostă absolventă de filologie, convertită iremediabil la scris. *Je prends racine* (2001), romanul care a lansat-o, a fost urmat de *La Reine Claude*, un roman şi totodată un scandal, *Pourquoi tu ne m'aimes pas* (2003) şi *Vous parler d'elle* (2004). A scris povestiri, majoritatea explorări ale unei feminităţi agresive, şi chiar o piesă de teatru, *La poupée qui tousse*.

Alina Purcaru

CLAIRE CASTILLON

Dedesubt este infernul

Traducere de
EMILIA COMĂNICI

Colecțiile Cotidianul.
LITERATURA

EDITURA UNIVERS
București • 2009

Coperta colecției: **Octavian Cociș**
Coperta: **Marius Matieș**
Redactor: **Diana Crupenschi**
Tehnoredactare: **Constantin Niță**

CLAIRE CASTILLON
Dessous, c'est l'enfer

ISBN 978-1-60257-173-0

...nu-şi imaginează că scrisul îi ocupă scriitorului tot timpul, tot spiritul şi trupul, şi, mai rău, că atunci când nu scrii, când nu iese nimic afară, ci totul rămâne înţepenit în gâtlej, acest neexprimat îţi ocupă toată viaţa o roade o maltratează o distruge. Nu-şi pot imagina nimic.

BERNARD DESPORTES, *Iritarea*

Blestemul loveşte încă o dată. Mai întâi a fost atinsă bătrâna, apoi mama şi-apoi sora. Este rândul meu să mă supun acestei fatalităţi, e logic. Da, e rândul meu, acum, să fiu umilită de spiritul bărbatului, chiar dacă este amabil, chiar dacă nu mă înţelege, numai eu sunt cea care trebuie să mă adaptez la conversaţia lui sau să aştept ca ea să se oprească, refugiindu-mă în mintea mea. Treizeci de ani, sunt o femeie din familie, asta înseamnă „plăteşte".

Blestemul zumzăie, zburătăceşte, suliţă ascuţită, vârf respingător, dar nu mă va nimeri. Hotărăsc asta chiar acum. O să ies basma curată. E deja un an de când m-am întâlnit cu măgarul şi, cu ochii în ceaţă – sau este oare luciditate şi calm? –, am luat-o pe drumul pe care îl trasase, cină, plimbare, promisiune, călătorie la antipozi. De jur împrejur însă mă aşteaptă cărări cu arbori noduroşi, cu rădăcinile vraişte, cu himere de neînvins. Am să renunţ la drum.

Mai întâi am să-mi spun povestea bătrânei, cu speranţa că voi reuşi, de această dată, să o scriu, apoi pe cea a mamei mele, a surorii mele şi a mea, pentru a afla, în cele din urmă, de unde a apărut această cenuşă neagră în ochii femeilor. Între timp am să suflu în cărbuni, e lucrul cel mai bun pe care

pot să-l fac, de vreme ce măgarul nu aprinde nimic. Să nu contez pe el ca să mă înfurii, ci să-l păzesc atât cât să am timp să zădărnicesc planurile fatalității, să nu fac greşeala să-l las să scape în pripă, să nu mai fiu în căutarea măgarului, căutarea se face pe îndelete, în timp, iar acest timp mi se potriveşte, nu mă stânjeneşte, nu ca timpurile dinainte, cele cu guri de infern care se mişcau înşelător. Măgarul îmi satisface din plin dorințele de muiere şi se ocupă de mine cu mare devotament. Vreau să descriu, într-o zi, aerul grijuliu care-l copleşeşte în momentul când oboseala îmi îngreunează pleoapele. Trebuie să mă concentrez, să păstrez cu grijă în memorie ce rămâne, ce arunc, ce scriu, ce uit. În fiecare minut se pune problema scrierii. Să trăieşti pentru transcriere, nu e cumva momentul să năzuiesc la asta? Totul va trebui construit, încă o dată. Să iau dintr-o parte ceea ce nu pot privi din față, să distrug cu cuvintele ceea ce nu stă în picioare, să aranjez literele, să aranjez înăuntru, până la punctul final.

Măgarul vrea astăzi să mă uit pe o revistă ca să aleg un loc de vacanță. Ieri era vorba despre bucătării. A făcut semne pe nişte pagini şi închid ochii imediat cum le văd. Iese din cameră, ține în brațe coşul cu gunoi, cu o mutră de câine chinuit, bravo, admirabil, a înțeles repede că trebuie să mă lase, imediat cum am dat semnalul, prăbuşită pe canapea, surdă la ceea ce caută el, mută la ceea ce aşteaptă. O să învețe să se plimbe singur, în timp ce eu mă ocup de letargiile mele.

Voi avea grijă, pentru că este binevoitor, să nu adorm peste reviste şi să le deteriorez. Pe coperta uneia dintre ele văd trei copii care se joacă împreună cu un zmeu de hârtie. Nu e a doua chemare pe care mi-o face măgarul, cu laba, în ultimele patru zile? Dar aici e o greşeală gravă. Marți, după o cină cu clătite, privind îndelung peretele, cu un zâmbet de

soț, s-a gândit că există destul loc pentru un perete despărțitor mobil. Cu un bol într-o mână și cu cealaltă pe talia mea a zis Ce bine ar fi, o cămăruță, chiar aici, ce zici de asta?

Câinii latră, ursul merge. Când voi fi văduvă, curând, am să-mi cumpăr un mic magazin de antichități.

Trebuie să închid ochii din cauza pianului care tocmai a fost adus și care înghite din spațiu, da, am putea trăi împreună, dar măcar să aibă jumătate de coadă. Mi-a cântat ieri, cu vocea lui de pisică plouată, un cântec despre bătrânețe pe care-l uitasem. Amintirile mi-au revenit, mi-e teamă ca nu cumva, tot ațâțându-le, să le pierd. Dar atât timp cât sunt aici, la îndemâna memoriei mele, le mestec în voie, îmi bucur fălcile cu ele, scuip apoi oasele, curăț scheletul. Voi avea tot timpul să pun carne împrejur. Vreau să înțeleg de unde vin, și mama, înaintea mea, și sora, după ea, și bătrâna, înaintea lor. S-o vedem pe cea mai veche în meserie.

Bătrâna se uită pe o broșură. Bătrânul zărește o imagine cu verdeață. E departe de aici? întreabă el. N-ai de gând să taci? răspunde ea. Un parc plin cu copaci, de ce nu și un dans cu tahitiene la intrarea în sala de mese? Pentru micuță, insist eu, parcul este foarte important, continuă bătrânul. Pentru micuță, tot ce vrei, zice bătrâna, dar eu hotărăsc.

Eram micuța lor. Le datorez celor doi toate grădinile mele secrete. După ei, potopul. Ia te uită, plouă pe acoperiș, măgarul se va întoarce în curând, gândindu-se că, până la urmă, este acum acasă la el. Se va opri puțin în hol, având în minte o frază scurtă de scuze, blabla, nu cauți o destinație de vacanță ca să te îmbolnăvești tocmai înainte de a pleca.

Plouă în continuare, baia de aburi prevestește o furtună. Ar trebui să mă ridic și să închid fereastra din cameră, cu atât mai rău, plouă înăuntru, asta o să-i facă plăcere măgarului, îi place felul cum mă distrez eu, povestește oricui vrea

să-l asculte. Va strânge apa râzând, cu o groază de amabilități: micuța mea sirenă care ar fi putut să se înece. Confuză, o să mă văicăresc, acoperindu-mi fața cu mâinile. Nu va putea vedea jena mea, amestecată cu mila. Nu sunt capabilă de sentimente sincere, de atenții corecte, de dorințe familiare, sunt doar purtătoarea eredității mele. Iubesc şi nu iubesc, e contradictoriu.

Bătrâna a pregătit cina, dar refuză să mănânce în fața bătrânului. Se așează la masă și nu înghite nimic, citește sau întoarce capul, așa cum a făcut și mama ei înainte, nu vrea să-l vadă cum bea din farfurie. Prin tradiția familiei, femeia este umilită, exact asta spuneam – bănuiesc, de altfel, că măgarul îmi telefonează, din când în când, din toaletă, trebuie să clarific situația asta; să subminez, să ruinez, să decimez, totu-i prevăzut și îmi voi respecta promisiunea. Femeia din familie își alege prost bărbatul și refuză să se descotorosească de el, nu din corectitudine, ci din lipsă de ocazii.

Bătrânul îi spune că nu e bine să postească la vârsta ei. Bătrâna ridică din umeri și, dacă el își pune mâinile prea aproape de șliț, îi propune o mănușă de toaletă umplută cu tăiței calzi ca să se ușureze. Urlă, face scandal. Personaj vulgar, nu ai răbdare să aștepți sfârșitul mesei? În ajun l-a surprins urinând pe fesele slujnicei, așezată pe podea, cu o privire rugătoare, ca o biată fecioară, s-a gândit ea imediat, dar a doua zi, gândindu-se mai bine, se întreabă de ce a folosit acest calificativ care nu prea se potrivește: în sat, dama asta e cunoscută, dimpotrivă, pentru aerul său provocator și râsetele înfundate. Cete de bărbați pot depune mărturie că așa este. Ce importanță are. Fecioară sau nu, de acum începe războiul.

Plângi, frumoaso, plângi, asta mi-o face mai tare, a auzit bătrâna în timp ce urca scările, ducând în brațe un vraf de

cearşafuri. Întotdeauna face ea însăşi patul micuţei, anticipând vizita sa. Bătrâna înscrie data venirii ei pe hârtii ascunse în carnetul său, le păstrează de la o săptămână la alta, le amestecă, apoi sfârşeşte prin a aştepta tot timpul, aşa i se pare mult mai simplu. Bătrâna a strigat, l-a lovit pe bătrân, a ajutat-o pe fecioară să se ridice, iar el a negat, cu pantalonii căzuţi în vine, în timp ce fecioara se ştergea cu poalele fustei bătrânei. Pentru a înăbuşi scandalul, i-a dat crucea sa, bani, o sticlă cu porto şi un săculeţ cu pocnitori. Apoi a dat-o pe uşă afară. Sunt din ce în ce mai puţine petarde în pocnitori, mai degrabă găseşti citate, adesea gastronomice, din Brillat-Savarin, printre altele, a zis bătrânul. Ti se va usca limba şi o să-ţi cadă, a prezis printre dinţi bătrâna. Fecioara, trecând prin faţa lui, a ridicat din umeri şi a spus Pe cine imit acum? reproducând cu buzele sale moi zgomotul unui pârţ. Apoi a sărutat-o pe bătrână şi i-a urat Crăciun fericit.

Liberă, s-a gândit fecioara, repede, să profit de povestea asta pentru a căuta o trambulină, să-i las pe oamenii ăştia în jegul lor, să nu se mai aşeze între ea şi ei, repede, să refuze să o mai servească pe această bătrână blândă, dar voluntară şi foarte meticuloasă, nu aşa, copila mea, apleacă-te şi sub birou, dă cu cârpa şi acolo, nu da doar cu mătura, la fel şi la perdele, se ia praful sus, în cute, în colţuri şi de-a lungul tivului, fără să te uiţi la ceas, de altfel o să-l iau de-aici, să nu avem obiceiuri rele, munca e sănătate, nu-i aşa, copila mea? Ar trebui să poţi să dai cu pămătuful peste ochi, fă-o înainte de a-l pune la loc, dacă te irită, atunci mai curăţă-l o dată. Sunt drăguţă cu tine, îmi spăl singură lenjeria. În schimb, îţi cer să ai imaginaţie, să te gândeşti la unghere. Şi te rog să nu te mai parfumezi, soţul meu e sensibil, ce păr minunat ai.

Trebuie să-i cer măgarului să transpire mai puţin. Când calc mânecile cămăşilor, se simte şi mai bine mirosul. Mi se face ruşine la ideea de a încredinţa această sarcină unui

străin, nu vreau să se spună că transpirația măgarului este urât mirositoare.

Bătrâna își dă jos fusta și pune scotch peste urmele de urină de pe poale. O face metodic, păstrează o probă. Deci asta înseamnă un soț, o dezamăgire printre altele, măcar am învățat ceva de la viață.

Dacă voi încerca experiența vieții în doi, voi profita să-mi urzesc complotul, copleșitor, o nicovală, apoi voi lovi împrejur, am deja câteva idei despre cuiele pe care le voi bate. Cartea va fi densă, vreau să mă scufund în ea chiar cu riscul de a dispărea, la sfârșit să dansez înăuntru, ușoară ca un fulg.

Bătrâna nu știe dacă într-un caz ca al lor, după atâția ani petrecuți împreună, este îndreptățită să-l părăsească pe bătrân. L-ar duce într-un azil de bătrâni, dar este oare creștinesc? Spune că vrea să rămână acasă la el și, de ieri, neagă că ar fi un ramolit, așa cum pretinde ea. Iar ea îi răspunde că, dacă a umilit-o pe fecioară cu bună știință, ar face bine să păstreze asta pentru el. Îi pune ulei în supă, îi mai dă porumb și grăsime de porc, sperând din tot sufletul că ar putea să-i astupe o arteră. Continuă să se informeze despre instituțiile pentru vârstnici, găsește una de îngrijiri paliative numită Seninătatea, îndoaie colțul paginii și îi promite că-l va interna curând acolo. Deocamdată se chinuie să găsească un loc deziluzionant și carceral în care soțul ei dezmățat să-și ispășească pedeapsa. I-ar plăcea să fie acceptat într-un centru pentru bolnavii de Alzheimer. Chiar dacă personalul este amabil, mâncarea acceptabilă, locul de odihnă primitor, contează pe starea bolnavilor pentru a nu-i acorda nici un răgaz. Totuși, așteptând să-l facă să-și piardă capul, se gândește că tot aici, lângă ea, va fi pedepsit cel mai bine. Simte cum inima ei de

temnicer bate în ritmul ceasului cu cuc, cel de la intrare, pe stânga, a cărui uşiţă nu mai merge, aşa că pasărea se izbeşte de ea la fiecare oră. E un cadou de la micuţă, câştigat la o chermeză, părinţii ei nu l-au vrut la ei în salon, când mama a văzut obiectul a gâfâit, Nu aşa ceva în casa mea, dar îi vom face pe alţii fericiţi.

Bătrânul se ridică şi strânge masa, pentru prima dată în patruzeci şi nouă de ani. Îşi lasă farfuria în chiuvetă, îşi spală paharul, apoi are o ezitare, cu tacâmul în mână, în timp ce bătrâna se uită la el rânjind. După ce pleacă din bucătărie, ea scoate din cuptor porumbelul gătit cu salvie din grădină. Îl gustă, apoi împinge farfuria. O frământă o idee: bărbatul ei urinează peste slujnică, dar poate că face asta şi în grădina de legume. Gândindu-se la toate legumele pe care le-a mânjit, iar ea le-a gătit şi le-a mâncat, timp de patruzeci şi nouă de ani, închide ochii şi aşteaptă ca moartea să vină să o ia. Dar foamea vine înainte. Pune farfuria sub jetul de apă, spală carnea şi legumele, apoi începe să mănânce, cu aceeaşi înfăţişare de acum patruzeci şi nouă de ani, de dovleac. Brusc, începe să plângă. Se gândeşte cum mâna ei s-a desprins de cea a tatălui ei pentru a o accepta pe cea a unui soţ lipsit de farmec. Îşi simte sufletul umflat ca o algă groasă.

Bătrânul se mişcă prin salon, mişcă mobilele, deschide dulapul, în sfârşit, pune întrebarea. Unde este televizorul, iar bătrâna îi răspunde că niciodată nu au avut, ba chiar se gândeşte să strice şi pendulele. El nu insistă şi se întoarce în cameră. Bătrâna aşteaptă să stingă lumina pe hol. Vrei ciocolată? Ar fi în stare să găsească orice, chiar o amabilitate, chiar şi şampanie, ca să ţină lumina aprinsă.

O să vină micuţa şi totul va fi mai bine. Bătrâna îi va da un breloc. Bătrânul va atârna de el un inel, o cheie veche şi, cu comoara asta în buzunar, micuţa va pleca, printre rândurile de

copaci, scotocind în mintea ei. Bătrâna e nerăbdătoare să o audă cum dă ocol camerei, însoţită de personaje care sunt mereu lângă ea, mai ales soţia dezlănţuită care, miercurea trecută, i-a reproşat soţului angiomul din naştere şi colecţia sa de brichete. Uneori, bătrâna e surprinsă că o imită pe micuţă. Dar nu este demn pentru o femeie în vârstă să inventeze poveşti. Va minţi totuşi, ce importanţă mai au aparenţele, va spune că bătrânul este răcit, nu vrea ca el să se mai apropie de micuţă.

Mâine, şi chiar după aceea, dacă o mai ţii de mână, îl ameninţă bătrâna, te previn, totul sare în aer.

Măgarul se apleacă spre mine. Tanzania, Niger, Africa de Sud, ce zici? Sau Senegal?

Nu e şi ceva mai apropiat? întreb eu, mă mai gândesc, mergi şi te culcă, vin şi eu. Mă îmbrăţişează, se îndepărtează, revine, mă iubeşti? Pleacă din nou, revine, îi zâmbesc, iar pleacă. Silueta lui mă amuză, spatele lui e trist. O să păstrez mersul, dar o să-i schimb chipul: o să-i pun un zâmbet nătâng, am păstrat eu unul de demult, unul care m-a făcut să scrâşnesc din dinţi. Personajul începe să capete formă, asta-i bine.

A plouat în cameră, mă anunţă el, râde. Este pentru părul meu, îi spun, îmi place să-l clătesc cu apă de ploaie, am umplut un lighean, dar s-a răsturnat.

O mărturisire ca asta îl copleşeşte pentru trei zile. Mâine, la lucru, va căuta o ureche căreia să-i povestească: viitoarea mea soţie îşi clăteşte părul cu apă de ploaie. Şi dacă nu va găsi pe nimeni căruia să-i spună, va pierde, totuşi, gustul pentru orice femeie care îşi clăteşte părul cu apă de duş. Femeia care va fi a lui este atât de deosebită.

Se întoarce în salon, cu periuţa de dinţi în gură, cu pantalonul întredeschis. Italia, dacă vrei, exact, Italia, Veneţia, ţi-ar plăcea, Veneţia, nu?

Plec ochii, nu aud ce spune din cauza pastei de dinţi.

I-am cerut să-mi lase timp ca să-i spun da sau nu. Şi-a descris înflăcărarea, profunzimea, consideraţia, tactul, căsătorie, dacă asta îmi place. Vrea să se ocupe de mine. Totul în comun, spune el, împreună şi pentru toată viaţa, universul intim se cultivă sub nasul celuilalt, chiar şi problema pisicii pe care vrea să i-o dea mamei lui. Va trebui să mă gândesc cum descriu capul măgarului, o andivă, copil de cor, pară coaptă, aşa arată acum. Un pisoi, cum să nu, un pisicuţ pentru mama lui, o surpriză extraordinară, într-un coş sau nu, cu fundă roşie, fundă albă?

Deci, căsătorie, împreună, jură el. Păstrez doar moartea şi amintirile mele, copilărie, adolescenţă, adultă şi adulteră. O petrecere frumoasă, îmi promite, o rochie de prinţesă, un bufet, o orchestră, lumânări, trandafiri cu flori mici şi tingiri agăţate de spatele maşinii ca să-mi spargă mie timpanele. Trebuie să recunosc, totuşi, că şi aceste claxoane îmi aduc aminte de ceva. Uneori, cred că măgarul ştie unde călătoresc în textele pe care le ascund de el. Delicat, nu se atinge de hârtiile pe care le pun pe pian, doar le mişcă de acolo ca să cânte, ştie că cele două muzici ale noastre nu pot să se potrivească. Până nu termini, nu te întreb nimic, scrie şi uită-mă, îmi susură el la ureche, exact înainte ca acele claxoane să înceapă din nou să se audă.

Mama conduce încet, dar dacă un pieton traversează, lovește volanul, claxonează, constată, uite, copii, asta se numește inconștiența imbecililor! Micuța verifică dacă buricul n-a sărit de la locul lui din cauza zgomotului. Într-adevăr, e un pic în afară, n-ar trebui să cadă, asta ar întârzia pe toată lumea, bătrânii s-ar neliniști, iar micuța refuză să fie bolnavă în ziua când merg la bătrâni. Pietonul se supără, dar vede fularul de pe capul mamei, își lasă mâinile în jos. Ea își dorește o boală, se comportă ca și cum ar avea una. Câteodată își subliniază cearcănele cu fard kaki. Ar trebui să iau exemplu de la ea ca să-l fac să-și schimbe hotărârea, m-ar îngriji, evident, dar nu s-ar mai gândi să mă ia de nevastă. Mama măgarului l-ar face să-și bage mințile în cap. L-ar sfătui, în timp ce curăță așternutul noii sale pisici, să nu hotărască nimic până când nu mă simt foarte bine, ceea ce îmi va dori cu promptitudine.

În mașină, în spate, copiii nu mai râd împreună pentru că, de câtva timp, sora, fratele și sora au evoluat foarte diferit. Din obișnuință, cea mare o ia de mână pe micuță, dar ține dinții încleștați în interiorul obrajilor, rănile vor fi apoi îngrijite cu vată îmbibată cu bicarbonat. Trebuie să se destindă. Iar când mama o convinge, cu o mulțime de argumente

morbide, sora îşi aduce aminte imediat de ce s-a crispat. Se agaţă de obraji ca să nu ţipe. Fratele priveşte pe geam şi luptă împotriva poftei de a găuri scaunul din faţă ca s-o străpungă pe mamă. Înarmat cu toată concentrarea posibilă, mătură cu privirea strada şi încearcă să vadă lucrurile aşa cum sunt, adică fără să le atribuie o conotaţie sexuală. Un stâlp e un stâlp. Un lanţ înconjoară o parcare. E obligat să închidă ochii. Noaptea, blochează cu mobile uşa de la camera lui pentru a o proteja pe mamă, îi este teamă să nu meargă să o violeze în timp ce ea doarme. Este ştiut în familie că fratele are o problemă, dar din afară totul pare normal, de altfel vânzătorul de brânzeturi îi dă, aşa cum le dă şi surorilor, o bucăţică de şvaiţer pe care s-o mănânce pe loc. Mama ar vrea să ceară brânză Comté, dar nu îndrăzneşte. Vederea atâtor găuri la îndemâna fratelui o jigneşte. Le ordonă să mănânce mai repede, iar fratele mestecă ţinându-şi gura deschisă. Şi când nu mai are nimic în gură, i-o arată mamei, iar mama, care s-a luptat pentru ca fratele să o ţină închisă, se vede obligată să-l felicite.

Să mergem! spune mama după ce au făcut toate cumpărăturile şi toată lumea e din nou în maşină. Le pune pe genunchii surorii mai mari, pe ai fratelui, pe ai surorii, îşi aruncă geanta pe scaunul din faţă, o agaţă de frâna maşinii. Nu vă mişcaţi, zice ea, ca şi cum ar vorbi cu un căţel. Micuţa se chinuieşte văzând-o, în oglinda retrovizoare, jucând această comedie. Se apleacă spre mama ei şi o ia de gât. Eşti dulce, zice mama, ce bine că te am. Micuţa ar trage cu bucurie de eşarfă, să le arate tuturor părul mamei, mătăsos, bine hrănit, prins la spate într-un coc de dansatoare, încorsetat într-o mască de îngrijire care îl face atât de frumos când îl lasă pe spate. N-ai nimic, spune micuţa cu blândeţe, nimic, m-auzi? Noi vom fi moartea ta, noi vom fi boala ta, şi ce dacă, te iubesc.

Chiar aşa vorbeai? mă întreabă măgarul, îl interesează tot ce spun. Alţi măgari, înaintea lui, cărora le povesteam amintiri, n-au auzit nimic.

Mama porneşte în trombă, nu îi place să fie depăşită. Micuţa e aruncată pe scaun, se loveşte de sora ei care ţine carnea. Fratele are responsabilitatea fructelor, iar ea, a brânzeturilor. Responsabilitatea ta pute, zice fratele, iar sora cea mare râde. Fratele nu poate să nu se înveselească un pic după ce a tachinat sau a maltratat pe cineva. O ciupeşte pe micuţă de braţ, dar el e cel care se sperie, îi face o vânătaie. Sugându-şi braţul, micuţa se gândeşte la trupul bărbaţilor, la fericirea ca într-o zi, în curând, să-i termine de fiecare dată pe cei care o vor răni. Îşi promite ei înseşi acest lucru. Fratele păleşte. Şi măgarul, atunci când repet ce am spus. Îmi jură că va face tot posibilul să nu greşească niciodată. Îşi revine. Am mai câştigat o dată lupta cu mine însumi, îşi spune el, avansez, progresez. Ţine lucrurile sub control. Pariem că nu trebuie decât să suflu? întreb eu. Nu înţelege. Zâmbeşte şi mai mult, sărmanul, cu minusculul său triumf. Ei, da, suflă, spune el, apropiindu-se de buzele mele.

Pot să pun brânza pe scaunul din faţă? o întreabă micuţa pe mamă, dar aceasta refuză. Acest loc trebuie să rămână curat, nu-i posibil, până la urmă, să ai în propria ta maşină un loc curat, sau cer cumva prea mult?

Mulţumesc, bombăne fratele, mormăie sora, care tocmai au fost puşi în aceeaşi oală cu micuţa, din cauza întrebării ei. Dacă ar conduce tatăl, ar pune mâna pe genunchiul ei, prin spatele scaunului, fără ca mama să-l vadă, ar consola-o imediat pentru că ştie ce o necăjeşte; acest ajutor ar face-o să plângă, clar. Dar pentru că nu-l primeşte, îi vine să plângă. Fără el, plânge. Plânge! strigă fratele şi sora.

Fratele, ţinând sub fiecare braţ câte un pepene galben, respiră cu repeziciune, ajutându-se de mici mişcări ale bazinului. Mama opreşte maşina la specialist, pentru tălpile ortopedice ale surorii mari. Fratele e trimis să-şi dezmorţească picioarele. În închipuirea mamei, un mers fără rost. Doctorul a recomandat activitate fizică. Micuţa rămâne în maşină. I-ar plăcea să ştie de ce i se spune să închidă bine portierele, de vreme ce e detestată. Pleacă toată lumea. Strânge mai bine pachetul cu brânzeturi şi se întreabă de ce îi este aşa de teamă de singurătate, doar se simte mai bine când e singură. Fratele a sfâşiat plasticul de la portieră. Câteodată, când este nervos, râcâie. Îşi şterge repede lacrimile, speriată de ideea că se văd, sau de gândul că nu va mai fi dusă la bătrâni din motive de criză. Aburul începe să se înalţe. Fratele aleargă cu viteză, cu un picior pe trotuar şi celălalt în rigolă: imediat cum apare mama, cu amândouă picioarele pe trotuar. Mama deschide portiera şi o întreabă pe micuţă: Gata, te-ai liniştit? Fratele cu privirea zâmbitoare şi sora cu ochii înroşiţi repetă întrebarea: Gata?

Eşti mulţumită de picioarele tale? o întreabă micuţa pe cea mare. Alegerea este simplă, dintotdeauna a fost aşa. Micuţa plânge, cea mare râde. Cea mare plânge, micuţa râde.

Da, sora ta este foarte mulţumită, suntem mândri de ea, declară mama. Datorită voinţei ei, în ciuda vârstei fragede, şi-a îndreptat spatele. În curând n-o să mai aibă nevoie de ortoped. Sora ei se strâmbă, în loc de tălpi ortopedice s-a pus problema să poarte, toată noaptea, un corset rigid. Dar nu mai mult de trei ani, adaugă mama. Haideţi, dragii mei, o lăsăm pe micuţă la bătrâni, povestim ce-am făcut săptămâna asta, facem un desen, nu spargem nimic, vorbim clar şi plecăm.

Celor mari nu le place să stea la bătrâni, se plictisesc. Oricum, trebuie să ne grăbim. Dacă el se întoarce mai devreme,

mama vrea să fie pregătită. Își pune un capot, își lasă părul pe spate, se machiază, renunță la cancerul ei și toată dragostea ei iese la iveală, pentru tată.

După ce mama, sora și fratele pleacă, micuța simte în adâncul sufletului ei cum se întinde arcul acela care te face să țopăi, dar nu o face, doar e un copil perfect, nu? Și se întoarce, cuminte, la puzzle-ul pe care ea și bătrâna l-au început, în timp ce bătrânul anunță programul pentru mâine dimineață, pândind zâmbetul copilului, încearcă să nu-și ia ochii de la bătrână pentru că bătrânul o atrage cu cuvinte pe care ea le iubește, să culeagă mere, să guste din gemul de gutui, să adune ouăle, să ude copacul uscat, să mângâie calul, să se plimbe cu tractorul, focul.

E târziu, e timpul să merg în cameră, în pat cu măgarul. Dă-i, Doamne, să doarmă, îmi spun, n-am nici un chef de el în seara asta, iarăși are capul ăla de broască, exact ca de Crăciun. Avea capul ăla de când și-a desfăcut cadoul și a lăcrimat, o nimerisem, chiar că da. Buzat, cu fundul mare, mă gândesc eu în timp ce mă apropii de el, cuprinsă de o spaimă groaznică. Închid ochii și înaintez, am grijă cum mă mișc, să nu mă lovesc de lucrurile pe care le ține lângă pat, ca o bunică. Pentru Crăciunul viitor să mă gândesc s-o mai nimeresc o dată – o carafă, paharul și platoul aranjat, să le pun la capătul patului, împreună cu cartea, ceasul, ochelarii, dopurile pentru urechi, sprayul nazal, ciocolata. Să mă calmez, să tolerez, să nu sfâșii nimic, e ușor de trăit, cu condiția să fii manierat, nu-mi deranjează scrisul și cred chiar că-l inspiră, chiar și atunci când mă dezgustă. Au!

Are un coș pe fund. De ce să mă gândesc la asta când mă pregătesc să mă culc? Contez pe dispariția sa. Mă grăbesc. I-am interzis să mai poarte chiloți din mătase de proastă calitate. M-am hotărât să-i spun că de-aia i-a apărut coșul. Ba

chiar am spus furuncul. De obicei evit astfel de discuții, dar pare să le găsească pe gustul său. N-a fost de acord cu părerea mea despre mătasea din care sunt făcuți chiloții. Cu atât mai rău, nu mă culc, rămân așezată pe marginea cuverturii, cu picioarele în ligheanul pe care l-a pus sub fereastra deschisă, pentru părul meu.

Apropo de chiloți, am făcut un efort ca să atac problema mirosului. Metaforele mele au rămas inutile. Tu chiar nu înțelegi nimic? Îți transpiră sexul și pute! i-am aruncat în față, umilită și la capătul răbdării. Mirat, dar bucuros că în cuplu se discută, măgarul a admis, în sfârșit, posibilitatea unei supraîncălziri din cauza surogatului de mătase – așteptam să spună asta –, înainte de a pleca ușurel să-și pună ceva din bumbac. Dar iarăși miroase, cred că nu se spală bine, cum să-i spun așa ceva, nu-și ridică pielița și, uite, fermentează dedesubt, știu că am să-i spun și asta la un moment dat.

Bravo! acum sunt enervată.

Să revenim la ceea ce e important. Trebuie să-i propun o destinație de călătorie, să arăt interes pentru orice fel de loc cu un pic de soare, o să prindă culoare, un bronz frumos și totul va fi mai bine.

Micuța merge pe potecă. Până la urmă, câți ani ai? Optzeci și jumate, răspunde bătrânul. O să-mi arăți biletul de avion? Poate, îi spune bătrânul. A promis că o va lua cu el. O călătorie mare, în natură, într-un loc necunoscut, amândoi, să aibă ca reper doar cerul. Poate? Poate nu acum, continuă bătrânul. Ai promis, îi amintește micuța. Îți promit, într-o zi, tu ești într-adevăr micuța mea dragă. Micuța nu insistă ca să nu-l rănească, dar și pentru că are încredere.

Bătrâna i-a însoțit mult timp. Însă obiceiul este ca bătrânul să se ocupe de micuță dimineața, după-amiaza se ocupă ea, fiecare vrând să păstreze pentru copil grădina sa secretă și obiceiurile sale, fiecare reușește să fie firesc doar în absența celuilalt. Astăzi, micuța simte că e o problemă și nu se întreabă de unde vine, ci când va dispărea. Trebuie să aștepte să se facă seară, atunci când se crede că este în camera ei, monologând despre dificultatea de a fi mama unui urs nu prea pufos și mototolit, ca să o asculte pe bătrână spunând adevărul despre scotchul de pe acea fustă atârnată. E fusta-probă, repetă bătrâna. Chiar în acea după-amiază, micuța găsește tivul lipit cu bucăți de scotch.

Măgarul mă mângâie pe spate, o să-l las cinci minute, mă uit la pendulă, e și douăsprezece minute, îl las până la și

şaptesprezece. Pielea lui e plăcută, e chinuitor. Aspră. Trebuie să scriu despre dorința mea de aspru, va înțelege, va citi printre rânduri. Aşa, nu trebuie să-l mai umilesc. Câteodată pun pe ascuns câteva picături de produs menajer în apa din cadă. Zice că miroase frumos, a levănțică. Dar pielea lui nu se usucă. Netedă, bine întinsă, hrănită, dolofană. Nimic nu o deteriorează. Nu pot să fiu soția lui. Sunt soțul ei, se gândeşte măgarul, aproape. O ating pe spate, noaptea, în patul pe care îl împărțim. În curând va fi lângă noi un copil care plânge. Am să-i mângâi sânii, din nou, o să-i spun să se odihnească şi eu voi merge să văd ce se întâmplă.

Bătrâna îi povesteşte scena tatălui. Poate să-i arate tivul pătat al fustei. Cu fusta asta a şters slujnica urina bătrânului, mă auzi? Îți dai seama?

Asta e! Micuța coboară câteva trepte, îi porunceşte păpuşii să meargă să învețe conjugările, apoi stinge lumina şi se aşează pe scară, aranjându-şi părul, scuipând pe pantofi, nerăbdătoare să-şi îmbrățişeze tatăl. Tatăl o roagă pe bătrână să nu mai rostească acest cuvânt, *slujnică*. Bătrânul îşi ține capul între mâini, ca şi cum ar vrea să-l împiedice să cadă. L-a convocat pe tată ca să rezolve el enigma, dar bătrâna tot nu ştie unde este televizorul. Tatăl îl întreabă pe bătrân la ce se gândeşte, iar acesta îi răspunde că i-e rău. Bătrâna continuă să o descrie pe femeia în lacrimi, evită să-i spună fecioara, repetă cuvintele bătrânului, plângi, asta mi-o face tare, plângi, iar tatăl spune că acum a înțeles.

Se întăreşte, da, se gândeşte bătrânul, să ştie şi fiul meu. Am rămas bărbat, nu spun nimic, dar sunt excitat, excitat de toată lumea, foarte bine. Bătrâna e prea veştejită ca să mă hazardez. Câteodată o doresc şi pe ea, sub cearşafuri. Nu mai simte asta, dar curăță, e sigur că vede atunci când curăță.

Tatăl îi zâmbeşte bătrânei. Ea îşi pune bereta. E obişnuită ca tatăl să o felicite când vede că şi-o pune pe cap. Tatălui

îi plac mâinile bătrânei, sunt mereu calde, le apropie una de cealaltă ca pe nişte gheme de lână, îi place şi vocea ei când pronunță porecla pe care i-a dat-o, vocea ei e mai joasă atunci, căci bătrânului nu i-a plăcut niciodată să-i fie dată o poreclă acestui copil care are, totuşi, patruzeci şi cinci de ani. Tatăl suportă cu greu bătrânețea dragei sale mame, uneori o ceartă, dar niciodată prea tare. Draga mea mamă, zice el. Bătrâna, dreaptă şi demnă, respinge mâna pe care tatăl a pus-o pe brațul ei. Nu mă atinge, Kikiton. Mai bine ascultă. Îți spun că tatăl tău a urinat peste slujnică. Şi acum, alege tu de care parte te afli.

Cât despre micuță, este delicat să ia partea cuiva. Nu-i place nici tonul folosit de bătrână când i se adresează tatălui, dar nu-i place nici motivul dramei. Lipită de radiatorul de pe scară, îi este cald. Încă un cotlon unde să doarmă, să se simtă bine, să se mai odihnească, să mai hiberneze; fără să se grăbească, într-o stare de somnolență, pândeşte anotimpul viitor.

Micuța ar putea să urce, să se joace de-a taverna, s-ar plânge lui John Pou că şi-a găsit şorțul pătat cu urină, iar el ar duce-o atunci la o plimbare cu trăsura.

Măgarul îşi imaginează cum eram copil, chelneriță într-un bar, şi se înveseleşte întotdeauna. Ce? exclamă râzând de fiecare dată când îi povestesc jocurile mele de copil, mai spune-mi o dată numele lui. John Pou. Broasca mea.

Ținând seama de şoc, de funcțiile sale şi de mediul său, tatăl preferă să glumească despre povestea cu fusta. La ce bun să v-o mai aduc pe micuță ca să vă înveselească? Văzând că gluma nu şi-a atins ținta şi că bătrânul rămâne apatic, i se face milă. Dar ce tabără să aleagă? În afară de un colesterol mare şi de vederea slăbită, bătrânul nu are o problemă serioasă. Este un vechi luptător, director adjunct la o fabrică de încălțăminte, proprietar al casei, fără cazier, apro-

piat de biserică şi de oamenii primăriei. Iubit de toţi cei din sat, a făcut posibilă, pe vremea când era consilier la primărie, construirea unei promenade cu bănci şi flori de-a lungul heleşteului şi renovarea cocoşului de pe clopotniţă. Tatăl a fost crescut de bătrână. Mai sensibilă decât soţul său la schimbările de temperatură, deşi doctorul spune că e curajoasă, suferă destul de des de anghine pectorale. Mama precizează că termenul nu mai există, chiar dacă admite că, la un moment dat, avea legătură cu ceva, nu ca o criză de ficat, care n-a avut niciodată nici un sens. Bun, ca să alegi, fără să greşeşti, care dintre cei doi vorbeşte aiurea, trebuie să te gândeşti bine. Micuţa se întreabă dacă n-ar merita să intre în bucătărie şi să întrerupă criza plângând, declarând, ca la cinema, că a auzit totul şi vrea să moară.

Tatăl se apropie de bătrân şi îl roagă să răspundă la acuzaţia pe care i-o aduce bătrâna. Bătrânul clatină din cap. Vezi, neagă! strigă bătrâna, nu-l mai vreau, ia-l de-aici, Kikiton, e un porc! E complicat, se gândeşte tatăl. Mama ar fi mai în măsură să rezolve situaţia. O să-i ceară ajutorul. Ea a lucrat voluntar benevol la spital, dar a trebuit să renunţe, o întrista. Îi plăcea să aibă o activitate în afara casei. Totuşi, funcţia de bibliotecară la spital era prea apăsătoare. Viaţa i s-a părut, deodată, prea scurtă. I se înapoiau cărţi abia începute şi pline de microbi, plângea când descoperea o pagină al cărei colţ fusese îndoit de un muribund sau pe care subliniase un citat. Astăzi ia lecţii de caligrafie, dar fiind legată de mediul medical şi sensibilă la durerea celorlalţi, se gândeşte, imediat ce va atinge un anumit nivel, să ţină cursuri bolnavilor, cu condiţia să nu fie incurabili şi nici copii. De exemplu, este mult prea des neglijată durerea morală a femeilor care au suferit din cauza gâtului zbârcit şi a pleoapelor lăsate. După o operaţie estetică, se simt pierdute. Mama le-ar amuza înainte sau după scoaterea pansamentului,

dacă s-ar dovedi că fundul lor nu a putut fi ridicat la înălțimea dorită.

Sunteți ridicoli, ridicoli, repetă tata. Bătrâna insistă. E grav, tatăl, se excită într-un mod absolut nepotrivit! Uite, chiar așa e, e grav! o să-i spun eu măgarului, spală-ți ca lumea penisul, altfel te părăsesc. Dacă face eforturi să fie mai îngrijit, există o șansă să mă arunc cu totul în această poveste. Măcar să știe.

Tatăl se ridică, urcă la etaj, coboară cu un radio pe care i-l dă bătrânului ca să se amuze până când va fi găsit televizorul. Bătrânul pleacă ochii, recunoaște că se uită rar la televizor, niciodată, de fapt. Tatăl îl liniștește. Ai răbdare, fii drăguț cu mama. Îmi face rău, a început să bată câmpii, spune bătrânul. Tatăl îi răspunde, încet, să nu audă și bătrâna: ce nenorocire, o să-i găsim un loc. Un loc? întreabă micuța, strecurându-și mâna în cea a tatălui.

Bătrâna o conduce pe micuță. Îi dă o brioșă, să o mănânce împreună cu sora și fratele. Nu-i nevoie, spune tatăl. Buzele ei tremură, e pe punctul de a se prăbuși. Joi, da? Nu uita de ajun. Am găsit pepeni galbeni, îți pare bine? Niște pepeni galbeni frumoși, așa cum îți plac ție, pepeni galbeni de Crăciun. Am să-ți găsesc un ajutor pentru casă. Mai degrabă o slujnică, sugerează bătrâna, hai, plecați repede, micuța e obosită. Micuța aude și se supune imediat, se întunecă la față, ochii i se umezesc. Pentru copil, ceea ce spune bătrâna trebuie să devină întotdeauna realitate. Problema somnului care o cuprinde când e în mașină este să poată să scape de el când ajunge, să supraviețuiască drumului în frig, până la patul înghețat.

În timpul călătoriilor lungi, micuța se roagă să nu fie puncte de plată pentru autostradă. Detestă când vede cum se deschide geamul la barieră, dar și pauza pe care o fac, în parcări, când mama îi duce pe toți la toaletă. Grupați-vă, le

ordonă mama, se-ntâmplă o groază de asasinate prin locurile astea. Dacă o să vă aşezaţi pe colac, o să vă tragă în jos hăul, şi dacă nu va fi aşa, o să vă pomeniţi cu un stafilococ de toată frumuseţea, v-am prevenit, hai, să mergem.

Tatăl pleacă ţinând-o de mână pe micuţă, iar bătrâna se uită după ei. E înalt, drept, la fel de frumos cum l-a făcut ea. Aşteaptă până când maşina dispare, merge spre casă, mai priveşte o dată înapoi, în cazul în care tatăl şi micuţa ar veni din nou, dar, până acum, de când a ajuns ea în faţa altarului, acum patruzeci şi nouă de ani, nimeni nu s-a mai întors să verifice dacă a fost lăsată pe mâini bune.

Mergem spre centrul pământului. Am băut prea mult lapte şi prea mult vin, am vorbit prea mult, nu ne-am ocupat de nimic şi nu am devenit oameni. Mergem împreună şi suntem şi mai singuri. La capătul drumului, continuând să avansăm, vom sări în aer, ne vom lua avânt, vom crede că urcăm spre cer, apoi vom plonja la momentul potrivit. N-am avut niciodată elitre. Va fi o gaură neagră, cu capete împerecheate, ne vom închipui că vom putea să ne înălțăm, să scăpăm, să ne diferenţiem, dar suntem uniţi, familia e una singură, familia e nebună. Trebuie să înăbuşim, să înecăm acest neam, aşa cum am făcut cu pisoii, da, să vorbim despre asta, masculi, femele ale căror capete le-am izbit de zid înainte de a-i omorî, pe care nu i-am vrut, pentru că nu aveam destul loc unde să băgăm în ţarc turmele noastre, suntem nişte animale.

Să închidem ochii, să căutăm somnul, să luăm din nou controlul asupra armatelor sau să folosim mijloacele necesare pentru a găsi întunericul. Unde-o fi frânghia de pus la gâtul măgarului? Sub pat, s-o căutăm. Mai întâi să-i legăm mâinile. Nu dormi, îi spun, lasă-mă pe mine să mă ocup de tine, astupă-mi gurile. Începe cu gura, îl conduc în infern. Să mă gândesc să-l las acolo. Să mă gândesc să nu-i ating fesa stângă, stânga sau dreapta? Când stă în picioare, din

spate, coşul este pe fesa dreaptă, deci, dacă e peste mine, coşul va fi pe stânga. Sau să-l sparg, pur şi simplu, părea să fie copt. Da, dar dacă îl rănesc, o să-i ia mai mult timp să ajungă până la capăt, deci se va prelungi prea mult. Să nu ne mai gândim. O să se usuce. Sunt umedă.

Haideţi, bărbat, femeie, tată, mamă, frate, soră, tineri, bătrâni, morţi, vii, să umilim pântecul creator. E timpul să facem dragoste. Cu mâinile legate, cu pielea pătată, cu inimile insensibile, formăm un ciorchine uman care mărşăluieşte, cu inimile insensibile, cu chipurile îndreptate spre cer, aşteptăm lumina. Înaintăm din ce în ce mai repede, picioarele ni se scufundă tot mai mult, simţim greutatea corpurilor noastre. Capetele noastre se ridică, trăgând după ele sufletele, în timp ce genunchii noştri nu tremură, sunt obişnuiţi să susţină scheletul viguros sau şovăitor al fiinţelor noastre. Corpurile noastre se prelungesc între cer şi pământ. Aici, pe pământ, pulpele rămân unite într-o singură umbră, nu mai distingem decât o masă de picioare hrănite de un sânge aproape omogen, de vreme ce aparţinem aceleiaşi trupe; dacă unii au greşit, nu putem să ştim. Gândurile noastre ar vrea să se ridice ca să poată cuprinde pe Cel de sus şi cunoaşterea, dar le udă ploaia. Cântăm un imn familial, o Marseillaise ale cărei cuvinte au fost scrise de un trântor, o regină le-a intonat şi muncitorii le-au reţinut, într-o epocă deja trecută. Îl cântăm atât de tare încât acoperă zgomotul paşilor noştri. Suntem soldaţi porniţi la drum, avem de terminat un război, cel pentru care ne batem în familie, sunt deja trei generaţii de nordişti pe flancul matern, de altfel, oare cine erau ei înainte? Nu vom şti niciodată. Douăzeci şi patru de sudişti pe flancul patern, în curând douăzeci şi cinci, arborelui îi cresc în continuare rădăcini, descendenţii dau năvală în calitate de succesori. Arborii au vorbit, chiar dacă ei au minţit. Suntem convinşi că avem de-a face cu strămoşi demni de respect, muncitori, curajoşi, amabili, fără nici o îndoială, mai au şi

prenume neobişnuite; ce importanţă are? Fără vlagă, Cassiopée, Léandre, Thais, Andréon, printre ei trădători, la fel ca şi noi.

Genealogiile tremură, ce se va întâmpla, un arbore se prăvăleşte, matern, în curând vor fi doi, şi cel patern. Totul se prăbuşeşte.

Acum închide ochii, spune măgarul, vino mai aproape de mine, scumpa mea. Imediat cum închid ochii, apare micuţa.

Imediat după ce face dragoste, măgarul are un scurt moment de tristețe. Victorie, se gândește el, ținutul e cucerit. Soldat, războiul tău s-a sfârșit, meriți să te odihnești lângă iubita ta cea drăgăstoasă. Uite cât este de blândă dacă i-a plăcut.

Desenez opturi pe spatele lui. Îmi împinge mâna, se scuză că-l irită atingerea mea ușoară pe cele trei fire de păr pe care le are acolo. Ca să se desprindă de degetele mele, fără ca eu să cred că mă respinge, mă învelește ușor în cearșaf. Îl aud cum programează ora la care să ne trezim, e un ceas pe care l-a primit o dată cu pianul. Arată ora pe tavan. Dar e tavanul meu, nu vreau să se scrie pe el. A depășit vârsta jucărelelor, e timpul să evolueze.

Micuța se joacă, de multe ori, cu o sfoară și un dop. Tatăl se plânge, copiii au prea multe jucării, ei îi place să-și arate dezgustul față de societatea de consum. De față cu el, se ferește să scoată păpușile noi, preferă lucrurile pe care i le face el sau pe care le face ea însăși pentru a-l surprinde. Nu se uită spre el când îl aude că se apropie, își ascunde nerăbdarea, numără, pentru câteva secunde, până să se miște, pentru că mamei nu-i place ca bărbatul ei să fie pândit, chiar dacă n-o recunoaște. Ce-i drept, mama e bucuroasă că tatăl iubește copiii pe care i-a făcut pentru el, e de acord ca el să țină, lipită

sub chipiu, fotografia lor, dar această dragoste nu trebuie să ştirbească dragostea pe care i-o poartă ei: ca să fie iertată şi să nu fie judecată niciodată, îi spune la ureche, în timp ce se iubesc, că-şi doreşte cine la restaurant, week-end-uri în hanuri, vacanţe în doi de care nu profită, căci atunci când se întoarce e la capătul puterilor. Durerea este prea vie atunci când se apropie momentul întoarcerii. Se gândeşte la asta încă de când pleacă. Şi dacă profită, pentru un moment, o face cu nazuri. Micuţa, căreia nu i s-a explicat nimic despre acest subiect, a înţeles singură despre ce e vorba. Contrar fratelui şi surorii, nu încearcă niciodată să atragă atenţia tatălui prin simularea morţii, moleşită într-o cadă sau lovită de un colţ de mobilă. Problema bătrânilor adăugându-se la restul, şi-a spus că menirea ei este să fie într-o stare bună.

Tatăl intră într-o cameră şi îi face semn mamei, deşi s-a înţeles cu micuţa, tacit, că ea este cea care contează. Sora mare i-ar lua locul cu mare bucurie celei mici, zâmbeşte cu dinţii ei zimţaţi şi îşi doreşte să primească un compliment în faţa fratelui care gesticulează, jenat să vadă cum buzele tatălui se apropie de cele ale mamei. Tatăl îi spune mamei că trebuie să vorbească. Mama înţelege că se întâmplă ceva cu părinţii lui. Se fandoseşte, îi plac secretele, evenimentele, războaiele şi riscurile de atentat, îi place să-şi umple dulapurile cu mărfuri neperisabile. Cât despre informaţii, este folosit termenul „criză“, se întreabă ce i se mai poate întâmpla pentru că, de fapt, nu s-a confruntat niciodată cu drame, doar cu cele două sinucideri; cea a unui turist, era într-o vară, când familia era în vacanţă, şi cea a unui unchi, mecanic de locomotivă cu care s-a întâlnit de puţine ori pentru că soţia lui n-o plăcea, considera că se iubeşte pe ea însăşi peste măsură. Între două gări, un sinucigaş tăiat în două din cauza presiunii şi a vitezei a aterizat pe parbrizul lui. Unchiul s-a sinucis şi el, neputând supravieţui acelei amintiri a soarelui

roşu pe care îl formau cele două jumătăți de corp pe care încerca să le pună la loc dând drumul la ştergătoare.

Atunci când au ceva de ascuns, mama şi tatăl vorbesc în engleză, ca atunci când vorbesc despre sinuciderea unchiului, ceea ce îi îngrozeşte pe soră, pe frate şi pe soră, ei se împotrivesc imediat acestei excluderi, alergând, sărind prin apartament ca nişte brute, exagerând accentul lor, *yes no no yes very good night this afternoon*. De altfel, asta mi-aminteşte de cât sunt de jenată când îl aud pe măgar vorbind în engleză, trebuie să-l potolesc, roşesc de fiecare dată când spune *The*. Să mă gândesc să găsesc o destinație de vacanță unde nu va fi nevoie să vorbim în engleză.

Mamei îi place să profite de cină ca să vorbească despre handicapați, despre avort, despre rahatul de câine, despre moartea tatălui. Dacă el va muri, n-o să reuşească să se descurce cu hârtiile. De fapt, în fiecare duminică, tatăl clasează documente în dosare însemnate cu o cruce, interzise copiilor. Mă gândesc la măgar, ar putea să facă şi el acelaşi lucru pentru mine, deja mi-a spus despre posibilitatea unui contract de căsătorie care m-ar proteja dacă el ar dispărea. Şi tatălui îi place să vorbească despre moarte, mai ales despre a lui, detaşat, ca un soldat. Iar când se gândeşte la viața lui, despre război vorbeşte ca despre momentul când a fost cel mai fericit. Acum nu se mai războieşte, lucrează într-un birou, dar era minunat, le explică el copiilor. Cum vine vorba despre acest subiect, micuța ar vrea să strige că e ciudat tatăl ăsta care preferă războiul, pur şi simplu ciudat, ar vrea totuşi să strige, dar nu ştie cum şi unde. În ciuda oricărei aşteptări, mama se dovedeşte a fi împotriva războiului. Când tatăl atacă acest subiect, nu mai vorbeşte şi întoarce capul. Nu are nimic împotriva oamenilor care se luptă, dar nu îi plac amintirile solitare pe care le manifestă, fericit, tatăl. Trebuie să terminăm felurile de mâncare, chiar dacă sunt prea multe. Mâncăm, tăcem.

Când se întâmplă să ia masa împreună cu alte familii, mi-cuța observă că părinții ei vorbesc mai puțin liber. La vârsta pe care o are, consideră că nu ar trebui să știe unde vrea mama să fie îngropată, și nici că ea a fost aleasă să debranșeze aparatul respirator. Își dă seama de asta când vorbește cu colegele de școală pe care le întreabă unde și cum își doresc să moară mamele lor, habar n-au. I-ar plăcea și ei să aibă dreptul la co-pilărie, ca Magali, se simte capabilă, cu un efort mic, să trăiască în inocență. Îi place când bătrâna îi dă porecle care o fac mai mică, când o apără de lumea adulților vorbindu-i despre iepurași și flori. Îi place și când îi ia apărarea în fața parohului, el zice că e zbanghie, dar și în fața profesoarei care o consideră timidă, îi place cum gătește, sufleurile pe care le face, îngăduința ei, chiar și pentru bătrân, și pe el îl iubește pentru că o s-o ia curând la vânătoare și în călătorie.

Așteaptă să fie majoră ca să meargă să trăiască alături de ei. Îi plac nopțile de acolo, poate să stea până târziu.

După cină, tatăl și mama vor să discute. Sora, fratele și sora trebuie să se întoarcă imediat în camerele lor. Corul cântă. Suntem copii, suntem copii diferiți. Nu avem aceeași vârstă. Am vrea să mai stăm. Suntem legați prin sânge, dar chipurile noastre nu au nimic în comun, culoarea ochilor noștri e diferită, uitați-vă și voi, suntem ființe deosebite, chiar și când mâncăm aceleași lucruri. Ne îmbrăcăm cu aceleași lucruri, mergem în vacanță în același loc, facem cam aceleași lucruri. Ce putem face? Totuși, ne-ar plăcea să avem parte de un tratament diferit. Am cincisprezece ani, am dreptul să mă uit la un film până la capăt, se gândește sora. Tot străduindu-vă să ne convingeți că s-a terminat filmul, ne tăiați cheful de-a merge până la capăt. În plus, nu ne puteți trage pe sfoară, drept cine ne luați? Nu ne place că, schimbând o privire complice, profitați de sfârșitul unei secvențe ca să închideți televizorul și să vă mirați cu voce tare, Ia te

uită! filmul ăsta chiar că se termină în coadă de pește. Nu ne luați drept tâmpiți.

Păcălindu-i pe tată și pe mamă, fratele închide cu zgomot ușa camerei, dar nu intră, vrea să intre ușurel în camera surorii, în care a intrat deja micuța. Sora cea mare o deghizează pe micuță, fără ca mama să știe, a luat de la ea un ruj și haina de blană.

Mama este fericită că ei dau dovadă de atâta înțelegere. Cea mare și cea mică țin locul, în mod exemplar, gemenelor pe care ar fi vrut să le aibă ca să nu mai nască și a treia oară. Constatând că celelalte două camere sunt goale, intră în camera celei mari și o vede pe sora de paisprezece, cincisprezece, șaisprezece ani care o gătește pe cea de patru, cinci, șase ani, alături de fratele machiat, și atunci închide ușor ușa. Copii, se gândește ea, am altceva mai urgent de făcut, trebuie să mă ocup de tată.

Suntem copii, da, credem și primim confirmarea, de la răsăritul până la apusul soarelui. Suntem copii, ființe palide cu pălării care să le apere de soare, cu haine, ca să rămână așa cum au fost făcuți, să nu-și piardă culoarea inițială. Suntem copii, grațioși, politicoși, în afară de fratele cu agitația lui sexuală și sora cu dinții care sapă în obraji. Când micuța se culcă, cu fratele lângă burta ei și ținând-o de mână pe soră, se gândește la mângâierile pe care le va primi mai târziu, imaginându-și cum tatăl o mângâie pe mamă. Are o idee precisă despre ceea ce îi va cere soțul într-o zi și n-o deranjează. L-ar vrea brutal. Ca tatăl, care nu este așa. Ca bătrânul, poate, care a urinat peste slujnică.

Măgarul e atât de blând, ce ghinion.

Micuța are somnul ușor. Simte un pericol care o împiedică să adoarmă. Se luptă mult timp să rămână trează, dar se trezește brusc. O aude pe mamă nechezând. Coboară din

pat, se apropie de camera părinților. Tatăl povestește despre problema bătrânilor și cum decurg lucrurile. Mama îi implorä pe Dumnezeu și toți sfinții, îl asigură de sprijinul ei. Îi e greu să audă așa ceva, chiar dacă se simte flatată că tatăl i se destăinuiește. În doi, rezolvă repede problema: bătrâna își pierde mințile. O s-o închidă undeva. E trist. Bătrânul nu e vinovat. Nu poți să te gândești la așa ceva, e cunoscut în sat pentru spiritul său de dreptate, pentru promenada cu bănci și flori. O să-l ducă la un psiholog, trebuie să fi primit o grea lovitură când ea l-a acuzat.

Buricul micuței se zbate, apoi se oprește. Brusc, nu-l mai simte. Acum e iar la locul lui, s-a ascuns, ca și celelalte burice. Micuța crește. Nu mai e o zbatere, ci un fior. Simte cum tremură, cu riscul ca nodul nașterii să se desfacă și bumbul ăla să explodeze. E prea violentă, își privește pântecul agitat, de la gât până la pulpe, ca o inimă, tremură, ea este centrul, devine centrul. Scoate un strigăt. Mama deschide ușa și o vede. Pe sub cămașa de noapte se văd picioarele înnegrite până la genunchi ale micuței. Micuța o lovește. Ridică mâna asupra ei, mama îi dă și ea o palmă, domnișoara ascultă la ușă? Domnișoara dă în mama ei? Domnișoara face pe ea? Mocheta mea! Tatăl îi zâmbește trist copilului, dar nu-i ia apărarea. Hai, întoarce-te în cameră, schimbă-te, îți vom explica mai târziu, du-te. Tatăl o lasă pe mamă să o tragă de ureche, nu reacționează. Mama trântește ușile și cei mari se scoală. Îl avea pe tată pentru ea, să discute, copiii strică tot, copiii ar trebui să dispară, ei, drăcie! Fără ei totul ar fi mai bine, ca înainte. Părinții își pierd cumpătul din cauza copiilor. Fratele începe să râdă când aude cuvântul. Tatăl se gândește la picturi, la fragilitatea strângerilor de mână, la vecini. Când ne spune că suntem niște personaje vulgare, fruntea mamei se încrețește, părul dansează. Sora își mușcă obrajii, strânge pumnii, își încleștează degetele, încearcă să o aline pe micuță, pregătește degetul umed pe care ar vrea să i-l bage în gura uscată.

Somnul nu vrea să vină. Studiez amprenta broaştei pe faţa măgarului. Cu atât mai rău, un păcat în schimbul unui bine. Îl dezvelesc şi las ţânţarii să-l înţepe în locul meu. Dormi, iubirea mea, îmi spune. Ceva din timbrul vocii sale adormite îmi aminteşte brusc de cel al unui răţoi. Asta-i deja prea mult. Trebuie să fiu înţeleasă, am fost crescută cu dezgustul pentru natură, dacă patul meu primeşte în fiecare seară tot mai multe animale, cum o să mai rezist, să dorm? Aprind iarăşi lumina şi verific. Măgarul se miră, deschide ochii, mă contemplă ca pe soţia lui şi îmi spune că trebuie neapărat să renunţ la cucul acela la care ţin, înţelege foarte bine, dar nu ne lasă să dormim liniştiţi. Îi răspund că mai are douăzeci şi cinci de minute ca să aţipească înainte de cucul de la ora două. Şi sting lumina. Câteodată mă simt prost fiindcă gândesc urât despre cineva care îmi vrea binele. Şi invers, mi s-a întâmplat să-i doresc bătrânei atât de mult bine, am anticipat căderea ei, dar nu m-am opus închiderii într-un ospiciu. Nu prea sunt miloasă.

Micuţa nu ştie dacă bătrâna o vede aşa cum este ea în realitate. Oare simte cum începe să crească pirul în jurul cuvintelor sale de copil? Un văl senil îi face cristalinul opac, bătrâna distinge lumea cu dificultate şi aproximaţie. Această neclaritate e luată de toţi drept o degenerescenţă mai pro-

fundă, micuța crede că este o retragere demnă din lume și o intrare în lumea ei. Așa cum s-a stabilit, în seara de Crăciun se păstrează secretul despre marea plecare spre ospiciu. Dar bătrânei, care nu poate fi trasă pe sfoară, i se pare extravagant acest geamantan pe rotile de sub brad. Tatăl îi promite un lacăt, îi spune că toate acele compartimente din interior, buzunarele inteligente, fundul dublu îi vor servi drept cufăr pentru lucrurile personale. Mama îi dă peste cot tatălui, sora întreabă de ce nu astă-seară, bătrânul, prefăcându-se că glumește, o obligă să tacă punându-i la gură eșarfa cea nouă, ca un căluș. Ia-ți labele murdare de pe copilă! se răstește bătrâna. Un lacăt, copii, dar pentru ce? mai întreabă ea. Pentru siguranță, răspunde mama. Un priapic nu zboară, nu? îl întreabă încetișor bătrâna pe bătrân, tot el e singurul reper pe care-l are în științele naturii. Sora, fratele și sora se joacă cu geamantanul așa cum s-au jucată altădată cu ochelarii, cu cârjele sau cu bastonul bătrânei. Micuța ar fi bucuroasă să mărturisească ce se uneltește. Dar îi este greu să devină ceea ce ar vrea să fie, cea mai puternică, cea mai sensibilă, cea mai justă. Și-atunci tace. E considerată timidă. Prostii. Își întoarce limba în gură așteptând să știe, nu să îndrăznească. Are o idee, ia notă de asta, are nevoie de timp.

Dimineață devreme bătrâna părăsește camera, casa, pâinea zilnică, trăgând după ea geamantanul. Tatăl și mama o conduc într-un loc cu grădină, o baltă și o lebădă, atunci când e frumos afară. Ne-am înțeles. Micuța e și ea prezentă, are în suflet un sentiment de lașitate pe care nu-l va mai încerca niciodată în viață. Participă la abandonarea bătrânei. Iar mama insistă asupra utilității rotilelor, spune Dă-mi mie geamantanul sau trage-l pe rotile, o să te doară rinichii. Îl laudă pe inventatorul acestui nou tip de bagaj, ce spirit practic, ce ușurare pentru spate, dar și pentru gât, nu ne gândim suficient la gât, se răsucește sub presiunea greutății. Nu ia

lucrurile în serios. Aici sau în altă parte, trebuie să sfârşim undeva. Nu-i aşa că e o surpriză frumoasă? Totul este festiv şi trebuie să rămână aşa. Când va fi frumos o să fie şi o lebădă. Fiecare copil şi-a lipit un mic autocolant pe buzunarul din faţă. Mâncaţi burtă. Mami, te iubesc. Aqualand din Antibe vă mulţumeşte că ne-aţi vizitat. N-am atins fundul, spune bătrâna, dar mi-am luat costumul de baie. Îl va iubi pe fiul său până la capăt, de vreme ce vrea ca ea să fie ţicnită, nu bătrânul, aşa va fi. Pentru a-i asigura o viaţă liniştită cu soţia lui, îi va dovedi că a făcut bine când l-a ascultat şi îi va mulţumi cu respect şi recunoştinţă pentru instituţia privată, privată, vezi, nu te ducem oriunde, promite tatăl; *instalăm*, îl corectează mama, nu te *instalăm* oriunde.

Aprind din nou lumina. asta e, trebuie să mă confrunt cu realitatea, măgarul e aici, să nu mai închid ochii. Se trezeşte, îi zâmbesc, îi spun să se culce la loc, apoi înconjur patul, mă aplec şi mă uit la picioarele lui. Ce uşurare: n-are copite. Da, mă aşteptam, mă abţin să nu lovesc în cuvertură, are o bătătură, nu ştie să se îngrijească, cloceşte, se macerează, m-am săturat. Mâine dimineaţă îi spun totul, bătătura de la degetul piciorului, pieliţa aia de sus, o să-i spun, şi dacă reacţionează bine îl anunţ că poate sunt de acord să ne vedem cu părinţii lui.

Bătrânul rămâne în picioare în faţa casei, în timp ce maşina se îndepărtează. Micuţa întoarce capul să-i facă un semn cu mâna, în timp ce cu cealaltă ţine mâna rece a bătrânei. Umezeala îl acoperă cu un costum de remuşcări, e posomorât. Dacă ia foc casa, nu-şi va da seama. Măgarul vrea să instaleze senzori anti-fum lângă cazan, să mă gândesc să mă opun. Prea multe precauţii. Am avut deja o discuţie degradantă despre alegerea asigurării: a câştigat o firmă englezească, Watts and Spoon. Măgarul pronunţă Wots. De altfel,

asta mă face să mă gândesc acum că, dacă îi schimb zâmbetul şi îi pun unul nătâng, pierd forma gurii lui atunci când vorbeşte în engleză. Trebuie să fac în aşa fel încât să-i păstrez dinţii şi gingiile inferioare, nu trebuie să fac ceva de mântuială. Grefa este o muncă minuţioasă, lucrez cu rigoare.

De când s-a instalat, bătrâna doarme în fotoliu, încovoiată, departe de bătrânul care sforăie şi nu o mai aude plângând; refuză patul, televizorul, lectura şi vizita, chiar şi cea a micuţei, căreia mama îi spune că ospiciul nu e un loc pentru copii. Când îşi dau seama că doarme aşezată, încearcă toţi să o convingă să se întindă, invocând motive de circulaţie a sângelui, dar ea refuză, spune că în pat îl găsea pe soţul ei. Atât de aproape. Parcă ar fi durerea unei văduve. Nimeni nu mai insistă. Înţeleg. Vor vorbi despre asta la întâlnirea cu personalul. Pentru a se obişnui cu noul loc, se hotărăşte ca voinţa ei să fie respectată. N-o să mai fie aşa prost dispusă. Când e să se bosumfle, îşi regăseşte în întregime bunul simţ. Dar să-i faci pe oamenii care-ţi vor binele să-ţi suporte îmbufnarea, totuşi, nu e politicos. Bătrâna ridică mereu ochii spre fereastră. Pândeşte, ce oare? La ce oră apare cucul? îi întreabă pe îngrijitori.

Adesea, bătrânul ia masa la ei şi i se destăinuieşte că ar vrea s-o ia în braţe pe bătrână, dar când ajunge acolo, în casa unde a fost dusă, refuză să-l vadă. Sunt bărbatul tău, strigă el, lasă-mă să te ţin lângă mine. Este rugat să nu forţeze lucrurile. Tropăie pe pietrişul din faţa ferestrei, gândindu-se că îi aminteşte de timpurile tinereţii. Ei îi plăcea când, lovindu-şi călcâiele, o invita să danseze un tango. Dansul s-a sfârşit. Şi-atunci pleacă. Se uită la fotografia ei, cea pe care o ţine printre acte de patruzeci şi nouă de ani, la care ea spune că ar trebui să renunţe. Nu mai e acea femeie de acum patruzeci şi nouă de ani.

Bătrânul se întoarce acasă. Îşi târşâie picioarele prin garajul pe care a refuzat să-l transforme, aşa cum spera ea, în verandă cu un balansoar şi o măsuţă joasă. N-a făcut nimic din acest garaj, prefăcându-se că repară o maşină care, ştia dintotdeauna, nu va merge niciodată, poate doar împinsă. O refuza când îi cerea să-i lase un locşor unde să-şi pună rufele murdare şi uneltele de grădină.

Începe un chin lent şi lung, simte cum creşte în el soiul rău. Se urcă pe bicicleta bătrânei şi pedalează, cu genunchii ridicaţi până la bărbie. E înalt. Se va opri când o să cadă. Traversează un sat care-i plăcea foarte mult bătrânei, pentru că are culoare, le spunea ea prietenilor, dar el nu înţelegea ce voia să spună. Caută culoarea, nu reuşeşte să înţeleagă. Oare voia să spună lumină? Se opreşte. Se înserează.

Intră într-un muzeu, un vizitator rătăcit, alege o statuie a unei femei mai înalte decât el. Îi atinge şoldurile, îi ia în braţe pântecul şi se agaţă de coapsele ei ca un copil de mama lui din marmură. Paznicul vine şi vrea să-l îndepărteze, dar bătrânul îl roagă să-l mai lase un pic să mângâie statuia, trebuie să-şi calmeze mâinile. Paznicul refuză, nu-i mai rămâne decât să se piardă pe străzi. Pedalează din nou, dar grilajul ospiciului este închis în timpul nopţii. Trage de el, strigă, vede cu greu, de departe, cum bătrâna, aşezată la fereastră, cu o cârpă pe genunchi, îşi verifică degetele.

Cucu, se bucură pendula de cinci ori la rând. Măgarul se întoarce pe partea cealaltă, mormăind.

În oraş, bătrânul alege o fată şi urcă într-o cameră a bordelului. Ea se dezbracă, îi cere să se grăbească un pic. El rămâne îmbrăcat, spune că i-ar plăcea s-o strângă în braţe. O ţine, pune capul uşurel pe inima fetei. Îi povesteşte că ceva îi lipseşte, bătrâna pe care o iubeşte, cât de mult ar da să re-

pare greşeala, cât de rău i-a făcut. Termin repede, zice el desprinzându-se din îmbrăţişare. Se calmează, şi fata, simţind atingerea călduţă a obrazului pe umărul ei, cască.

Nu-şi mai găseşte bicicleta, aleargă aşa cum pedala mai înainte, cu genunchii ridicaţi spre piept. Se trânteşte pe un câmp, stă pe spate şi continuă să-şi mişte picioarele. Ar vrea să scape de această sămânţă rea. Ar creşte nişte spini tare frumoşi dacă ea ar încolţi. Îşi aminteşte de o zi la mare, când l-a bătut la cap să ia o hidrobicicletă. A pregătit călătoria timp de mai multe săptămâni, Trebuie să mă gândesc ce pun în geamantan, sperând să-i placă bărbatului. Când privirea ei aştepta un compliment, el îşi bătea joc de felul cum se îmbrăca: Miss Univers 1802! Două femure, fără armătură, numai os! Se simte rece şi inert în mijlocul insectelor. Mai târziu vine cineva şi-l ridică. Un bărbat care stă în frig, care vorbeşte despre bicicletă, care vrea să fie închis.

Bătrâna nu-şi rupe nimic când cade de pe fotoliu, spatele ei e acoperit cu o carapace groasă. Capul îi cade în faţă şi corpul îl urmează, se încolăceşte pe podea ca un melc mare.

Micuţa, trădătoare, complice, nu a salvat-o pe bătrână, i-a lăsat pe tată şi pe mamă să o interneze. E mică, nu-ncape îndoială, dar are suficientă conştiinţă ca să se pună de-a curmezişul drumului, să împiedice lucrurile grave. Ghemuită lângă pat, după ce a mers în genunchi pe mocheta făcută din sfoară ca să-şi răscumpere greşeala, micuţa îşi promite că va dormi fără cuvertură. Dar se răzgândeşte foarte repede şi, sub cearşafuri, mângâindu-şi încet arsurile de pe genunchi, îşi doreşte ca ziua de miercuri să fie mai bună decât cea de marţi.

Sunt tare bune iaurturile astea. O să mă întorc târziu astăzi. Miercuri am tenis. Te deranjează? mă întreabă măgarul.

Deloc, te-aştept.

Dacă ţi se face prea foame, mănâncă, eu o să ronţăi ceva la snack.

Cuvintele măgarului îmi dau fiori. Sunt snack. Dacă îmi mai vorbeşte despre pisica pentru mama lui, voi refuza, ca represalii, să luăm masa cu părinţii.

Am cam tărăgănat, dar acum trăim sub acelaşi acoperiş, ar fi bine să te prezint.

Mai cuviincios?

Nu, mai drăguţ.

Îşi ia sacul de sport în formă de cârnat, e momentul să plece la birou. Încă de dimineaţă, în pragul uşii mele care a devenit a noastră, trebuie să ne amestecăm limbile. Să le-nvârtim, într-un sens, apoi în celălalt, înainte, să le rostogolim, mâinile lui sunt pe şoldurile mele, îmi ţin braţele de-a lungul corpului, să le ridic totuşi spre gâtul lui, să fac un efort, să marchez dimineaţa cu o mică atenţie care-i va face ziua frumoasă, să-i mângâi ceafa. Teckel, îmi spun, teckel,

atingându-i părul. Rămân lângă pian, el coboară scara. Se scarpină pe umăr. Al naibii țânțar. Te sun. Mare noroc! Urcă din nou. Iartă-mă pentru adineauri, eram nerăbdător. Nu-i nimic, îi răspund eu, cântărind șansa pe care am avut-o când l-am întâlnit, dar incapabilă să-i dau în schimb dragostea mea. Își pune mâna pe pântecul meu, i se întâmplă s-o facă oricând, trebuie să-i spun să înceteze. Aseară, la prietenii lui, a făcut același lucru și toată lumea s-a uitat la mine, am remarcat zâmbetele lor, amabile, dar și lacome.

Închid ușa, mă simt ușurată la ideea că am în față o zi lungă, o să mă ocup de casă, trebuie să încep să curăț înainte de a scrie, să pun la loc tot ce-a atins, a deplasat. Mai întâi împing mai spre fundul rafturilor bibliotecii obiectele pe care le-a adus, mai ales lumânarea pe care i-a făcut-o fina lui. A pus-o la vedere, încântat să-mi povestească despre discreția acestei fetițe care n-a îndrăznit să-i spună că bentița pe care a câștigat-o în parcul de distracții unde el o invitase îi strângea prea tare capul. Pe când se întorceau, în mașină, s-a mirat că fetița nu mai vorbea, că avea obrajii înroșiți și ochii strălucitori, ea doar i-a cerut permisiunea să-și scoată bentița, după care a suspinat ușurată, n-am vrut să te necăjesc. Copilul ăsta e o minune, zice măgarul. Iar eu, care știu ce înseamnă un copil bine crescut, îi spun că o să-i treacă. Lipsa mea de indulgență îl tulbură, preferă să o ia ca pe o provocare și mă mângâie pe cap cu tandrețe.

Miercurea, pe care micuța n-o mai petrece la bătrâni, este cu probleme, este ziua discuției cu mama, mai ales tema scurgerilor, revine adesea și o înspăimântă. Mama se teme de orice fel de scurgeri, de la chiuvetă, de gaz, dar îi fac teamă și escapadele, ciclul sau scurgerile urinare. Bănuiește că are o reținere, așa că îi e teamă de o revenire. Energia maternă, manifestată în apărarea unor cauze sau respingerea cu

furie a altora, aminteşte de mişcarea de vid şi plin a unei cascade. Gândeşte-te şi tu la inconştienţa imbecililor; sub pretext că fetusul este o făptură umană, naşti debili, îi spune brusc copilului liniştit, după ce i-a cerut să tacă toată dimineaţa. În zece ani am să părăsesc această ţară de prostănaci şi trec la *pareo*. Pentru prezentarea nepoţilor, ne întâlnim în Zanzibar. Te implor, când vei fi însărcinată, nu accepta niciodată să păstrezi un copil anormal, te rog, avortează, refuz să devin bunica unei legume. Dacă nu poţi să fii mamă, nu te înjosi, nu recurge la adopţie. E o ţară în paragină. Nu câştigi nimic dacă ai copii, te asigur. Fericire, zic unii. Ba chiar descătuşare!

Privind fotografia cu femeia de cincizeci de ani născând pe care i-o arată mama, dezgustată, micuţa calculează că înainte de a procrea e mai bine să jure în faţa mamei, dacă ar face-o faţă de bunică ar ţine mai puţin, este evident, matematic vorbind. Fără tragere de inimă, se uită pe paginile revistei ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, dar ceva îi spune că, date fiind antecedentele, va fi complicat să dea naştere unui copil. Ce e un antecedent? Un prefix, răspunde mama, contrar sufixului, care vine după. Eu sunt sufixul tău, zice micuţa. Mamei i se pare adorabilă. Această definiţie va intra în carneţelul cu cuvintele rostite în copilărie, alături de soseşte pipi, mă dor şosetele, mi-ar plăcea să fiu o girafă, gustul bomboanei ar ţine mai mult şi aniversarea mea este departe, n-avem decât să mergem cu maşina.

De acum, în fiecare seară, mama şi micuţa se roagă la îngerul lor păzitor ca bătrânul să aibă puterea de a trăi singur, fără bătrână, căreia îi doresc să se ducă repede, cât mai repede posibil şi fără suferinţă. Micuţa simte că e ceva în neregulă în această urare, dar o lasă să se-nvârtă în gol. Îi cere mamei cucul care este la bătrâni. Mama îşi pune pe cap fularul, cu îndemânarea unei asistente care pune un bandaj. Îi

promite copilului că vara viitoare va merge la vânătoare cu bătrânul, aşa cum a fost vorba, mai mult chiar, dacă va învăţa să ochească bine, o va angaja ca asasin plătit ca să omoare câţiva negrotei din societate. Cât despre cuc, vorbeşte cu bătrânul şi el acceptă cu bucurie să i-l dea copilului, dar mama o previne că nu va putea nicicum să-l agaţe pe peretele din camera ei. Are de gând ca, până când se va emancipa, să-şi învețe progenitura ce e acela bun gust. Când îşi reia firul gândurilor încetişor, repetând, în ciuda zgomotului de la maşina de spălat, că larvele trebuie ucise, că agonia bătrânilor trebuie scurtată, iar violatorii să fie arşi de vii, tot bombănind-o pe micuţă, aceasta se calmează. Se strânge lângă ea, cu cugetul împăcat, mama e aici, cucul e jos.

Nu mă pot opune prezenţei obiectelor lui. Totuşi, vasul chinezesc ar câştiga în simplitate dacă ar fi pus în antreu, ca suport pentru umbrele. Aşa cum e expus acum, în sufragerie, îmi vine cheful să o chem pe fina lui la un joc cu mingea. Să-ncercăm mai întâi să-l mutăm. Dacă măgarul se va simţi jignit, îi cer scuze şi scot imediat umbrelele şi bastoanele. Puţină tactică nu strică. Nu se pune problema să-l ascund dintr-o dată în spatele unei uşi. Mai întâi îl pun să se vadă bine, chiar în mijlocul holului, astfel ca măgarul, de teamă să nu se-ntâmple ceva, să-l împingă chiar el spre perete. Dacă sunt îndemânatică, e posibil să pot face la fel şi cu zaharniţa lui de argint, stil Empire, insistă el. Empire, dar seamănă perfect cu un trofeu la box.

Sora se culcă mai departe, în fundul holului, în spatele dulapului cu mături, în spatele dulapului cu instalaţia pentru gunoi, în spatele dulapului cu veselă. Când vine ora bicarbonatului, aude o bătaie în uşă. Dacă este strigată, nu răspunde. Dacă se bate la uşă, spune Aşteptaţi. Dacă se intră cu forţa, ţipă. Şi-a pus un zăvor pe care mama l-a aruncat în aer cu o

lovitură de umăr. Acum e o gaură în uşă, mama ar putea să se stăpânească să o urmărească pe cea mare care spionează prin propriile găuri triumful femeii care se naşte în ea.

Într-o zi, mama se uită, fără să vadă, tot fără să vadă, îşi lipeşte ochiul de gaură pentru a se asigura că este o gaură, nu un zăvor, dar cea mare a prevăzut această întâmplare. A băgat în gaură o furculiţă pentru brânză topită, iar mama urlă înainte de a se prăbuşi. Fratele vine în fugă, o strigă, o scutură, e buimăcită, îşi revine şi cere ajutor, vată, un burete, să-şi şteargă sângele care curge, invizibil. Fratele o îmbrăţişează cu blândeţe, se face palid. Cu o mână îi mângâie părul, cu cealaltă îşi prinde sexul şi se miră, atingând-o pe mamă, că nu i se scoală mai mult. Şi-atunci începe să plângă, îşi plânge neputinţa, în aşteptarea felaţiei. Micuţa numără unghiurile pe corpul mamei, prea fragilă, fără curbe, îi este teamă pentru ea. Mama se gândeşte că n-o să mai vadă, cel puţin cu ochiul ăsta. Trebuie să facă exerciţii cu celălalt, cu răbdare, cu gândul la cei care-şi pierd ambii ochi, spune tatăl după un scurt moment, în lipsa altor argumente.

Repede. Să termin aranjarea lucrurilor şi să mă apuc de lucru. Trusa cu lentile este în dungi, la fel ca şi cămăşile. Câteodată, când îmi vorbeşte, le număr. Sticla cu soluţie oculară ocupă prea mult loc, o pun alături de produsele menajere, sub chiuvetă. Perii periuţei de dinţi sunt tociţi din cauza molarilor mari, o înlocuiesc. Simt cum mi se lasă colţurile gurii când scotocesc, de data asta, în trusa de toaletă şi scot un pansament umed, un tub de cremă, un pieptene, pastile, un eşantion de parfum şi o lamă de ras în care mă tai. Degetul mi se deschide din cauza capului ei ascuţit şi neprotejat. Era deschis, ca şi al meu, pierdut şi totuşi gata să taie pe oricine se apropie. O arunc. Oricum vreau ca el să aibă barbă, ceva mai puţin neted, o zgrunţurime de care să mă agăţ.

Micuța o obligă pe mamă să nu-și mai țină mâna peste ochi. Ochiul tău n-are nimic, nu te-a nimerit, zice ea. O să vedeți voi cu cine aveți de-a face, urlă mama la cei trei mucoși. O pălmuiește cu putere pe soră, mai-mai să-i crape pielea obrazului. Mai bine o pui la colț, murmură micuța, așa se spune, în general, în regulile de educație: mai degrabă la colț decât o palmă. Sună telefonul.

Trebuie să fie măgarul care vrea să-mi povestească ceva. A văzut că îmi plac poveștile de pe hol, din birou, îi cer detalii, a remarcat asta, sunt interesată de aceste povești, rețin numele colegilor, le notez într-un carnet. Sună telefonul, mama vociferează, sigur e tatăl, salvatorul, totdeauna la timpul potrivit, la locul potrivit. Își mișcă brațele, e gata-gata să răstoarne cele trei vase prețioase pe care le-a așezat neglijent pe măsuța mobilă, ca pe niște vechituri, refuzând să le pună în valoare într-o vitrină sau într-un loc luminat, în caz de furt nu vor atrage atenția. Îi ordonă micuței să răspundă, dar telefonul e de negăsit, trebuie să-l fi luat fratele pentru o experiență. Telefonul sună, ea urlă să răspundem imediat, în timp ce sora sughite într-un colț al camerei. Gura ei se strâmbă, îi curge nasul, din bronhii se aude un sforăit și un tăvălug îi sfărâmă sufletul. Se supune întrebărilor fără sfârșit ale mamei fără să răspundă la ele, De ce eu și de ce ochiul meu?

Micuța încearcă să o facă să uite de țârâitul telefonului și se grăbește să-l găsească. Atunci mama se oprește din urlat. Micuța se apropie de soră, o întoarce cu fața la perete. Mergi la colț, o enervezi, totuși, era să-i scoți ochiul.

Mă cuprinde oboseala. Îmi doresc să rămân trează, să aud, să văd, să nu-mi risipesc energia, s-o fac să fie îndrăzneață, dar totul se rostogolește, ziua mă frământă și mă cuprinde imediat somnul. Mă cuprinde cu totul, când cobor din pat, n-am ce să fac, trebuie totuși să rămân în picioare, dreaptă, să nu mă acopăr prea tare, căldura te adoarme, totul tinde să mă enerveze, să mă împiedice să scriu, aş vrea să citesc, dar iarăşi mă învăluie somnul. E normal să fiu atât de obosită? Există şi câteva momente de grație în care fac munca de o zi fără ca măcar să-mi dau seama. Telefonul, scrisul, diverse lucruri, mâncarea, cumpărăturile, aranjatul, curățatul, băutul, gânditul, să termin totul. Minutele acelea mă lasă moartă; nu-mi mai amintesc nimic, sunt şi eu uimită de munca făcută, hârtiile aranjate, textul scris, casa curățată, cina pregătită, nu-mi amintesc niciodată de nimic, am o memorie şovăitoare, prea scurtă sau atât de diluată încât mă lasă în stare de vis. Mi-e ruşine, mi-e teamă că pun de mai multe ori aceeaşi întrebare aceleiaşi persoane, nu mai ştiu dacă am visat sau nu, aşa că nu-mi amintesc totul. Ce să fac? Am oare o întâlnire? Am notat în agendă joi la prânz, dar nu mai înțeleg ce am scris. Cu cine? Unde şi de ce? O să găsesc cheia într-un vis viitor. Ce importanță are, îmi zic, scriu, aşa că am toate drepturile. Dar nu e drept. Şi

iar mă ia somnul, trebuie să mai aştept puţin până mă bag în pat, trebuie să sărbătoresc întoarcerea măgarului, cât e ceasul? Inerţie. Nu mai pot să reflectez în orele următoare. Aprind, sting, am ochii umflaţi de somn şi pielea mă strânge. Ies, am constatat că, uneori, aerul şi zgomotul străzii mă trezesc. Alteori, dimpotrivă, mă doboară şi mai mult. Pot să cad ca într-o piesă cu public. Pic de somn când zgomotul este puternic. Pe stradă, dacă-mi văd ochii când mă atacă noaptea, oamenii mă pot prinde de braţ, mă pot întreba dacă mă simt bine, dar nu vreau să fiu atinsă, nimic nu mă poate scoate din mine însămi. Mă eliberez cu brutalitate. Câteodată copiii trec pe trotuarul celălalt când mă văd, cred că faţa mi-atârnă, că îmi târşâi picioarele, merg pe lângă ziduri, picioarele mi se-agaţă de murdării, de hârtii unsuroase, de băltoace, de câinii care ating zidurile. Să scriu ce mă adoarme, ce mă trezeşte, lupta între cele două este tot scris, este problema mea, eu trebuie să hotărăsc dacă mai pot să scriu sau nu.

În familia micuţei, unul hotărăşte şi ceilalţi îl urmează. Se întâmplă ca acela care hotărăşte să fie sfătuit de o soţie sau o mamă, dar o dată ce s-a luat decizia, consilierele rămân în umbră. I se întâmplă chiar să se informeze despre părerea membrului cel mai slab al familiei, arătând astfel o anumită bunăvoinţă pentru extinderea democraţiei în interiorul cuibului. Chiar dacă decizia nu-i aparţine, bătrânul este şi el prezent, de formă. Şi-a exprimat voinţa de a fi închis cu bătrâna, imediat după aceea închide ochii şi se gândeşte la ceea ce i-ar plăcea să mănânce, dar şi la ţările pe care ar vrea să le viziteze dacă se va putea mişca la fel ca înainte.

Tanzania? Senegal? Trebuie să-i spun astă-seară, să fac o listă cu preferinţele mele pentru bucătărie, rustică, modernă sau tradiţională, raftul cu băuturi şi hota.

Bătrânul se imaginează punând jambon de Parma pe gleznele femeii de serviciu. Ajutorul medicamentos îşi face

efectul pe neaşteptate şi devine euforic. Se ridică, îl bate pe spate pe tată, pe bătrână, numără rulotele pe care le va cumpăra şi, copleşit din nou, enervat de plafonul prea apăsător, rămâne pe loc şi se lasă să cadă pe scaunul care i se dă. E înhăţat de halucinaţii, pulpă de căprioară, pate din cap de porc, sandwich cu ananas şi o bucăţică bine dotată. Îşi notează discret aceste elemente pe spatele carnetului de cecuri ca să-i spună doctorului, căci de fiecare dată când vrea să vorbească despre ideile trăsnite care-i trec prin minte nu-şi mai aminteşte nici una. Mama i-a cumpărat un carnet cu lacăt, să nu poată citi copiii memoriile bunicului, dar el uită. Pierde cheia.

Tatăl este singurul care hotărăşte soarta bătrânilor. Dar îşi începe toate frazele cu Noi, chestiune de onoare. Bătrânul, între două viziuni, întreabă Noi? Cine?

Tu, printre alţii, răspunde tatăl, răbdător şi înţelegător. Ticălos bătrân, se gândeşte tatăl, şarlatan, mizerabil, gunoi, nu mai este cazul să-şi piardă cumpătul.

Bătrânul continuă să explice că vrea să trăiască împreună cu bătrâna în acel ospiciu. Mai târziu, se gândeşte el, vrea să se înscrie la Casa Seniorilor, un loc cu locuinţe individuale rezervate persoanelor vârstnice, dar curajoase, cărora le plac plimbările, vinul bun, societatea şi piscina. Pentru micuţă, înţelegeţi-mă, vorbeşte el întruna, vreau această piscină pentru micuţă. Trebuie s-o învăţ să se arunce în apă. Când tatăl îi atrage atenţia că acest proiect nu corespunde cu ceea ce-şi doreşte bătrâna, bătrânul îi atrage şi el atenţia că, până una-alta, el este şeful familiei. Aici tatăl intervine, dar văzând cum bătrâna îşi clatină capul în celălalt sens, renunţă, şi asta îl enervează. Bătrânul se gândeşte ce fel de călătorie să-i ofere bătrânei. Un safari? lansează el din culise. Imediat după aceea se gândeşte la călătoria promisă micuţei.

Nu, în nici un caz safari, nu într-o maşină înaltă, măgarul şi cu mine bine protejaţi, cu o ploscă, cu apă cu gust de fier vechi, cu o pompă de extras veninul, un radio conectat la turnul de control care vine să te depaneze în două ore, oriunde te-ai afla, şi măgarul, ar încerca să mă suie sus, pe banchetă, să mă fotografieze în faţa leilor, şi-apoi le vom povesti prietenilor ce frică ne-a fost de elefanţii împovăraţi, cât de roz era lumina, mai ales dimineaţa. Dar în vacanţă te scoli mai târziu! vor comenta prietenii. Trebuie să găsesc o destinaţie fără safari şi fără limba engleză, să i-o spun astă-seară, fără să am înfăţişarea mea snack. Mi-e aşa de somn, cred că o să mă culc zece minute.

Mai târziu merg la cumpărături, o să iau pâine. Şi biscuiţi, măgarul face firimituri şi, când îşi dă seama, ia imediat aspiratorul ca să-şi strângă seminţele, zice el, ce-mi pasă, ăsta e cuvântul, aş putea să-l bat cândva pentru acest cuvânt.

Bătrânul se scuză, apoi îşi cere scuze că întrerupe discuţia ca să se scuze, îi dau lacrimile, iar tatăl clipeşte uşor ca pentru a-l asigura de sprijinul său. Cu această clipire transmite un mesaj complet, de compasiune şi autoritate. Câţi mari bărbaţi i-ar invidia această carismă de netăgăduit, acest ascendent natural! Încă nu m-am hotărât dacă, la sfârşitul cărţii, tatăl va deveni zeu sau rege. Îmi rezerv posibilitatea alegerii. Pe de altă parte, mi se întâmplă să mă gândesc că această carte se desfăşoară pe fundalul zgomotului de ciocan pneumatic, dar aud, în spatele pianului care îmi blochează privirea, o armată de violoncele care se pregăteşte să cânte.

Bătrâna poartă pâslari în formă de pinteni, i-a primit de Crăciun. Sunt largi, iar şoldurile ei sunt atât de înguste încât trebuie să meargă cu picioarele depărtate. Supărată că e atât de prost îmbrăcată, îi aruncă bătrânului o privire speriată. Se apropie de ea, deschide gura şi îşi încleştează pumnii,

imitând un cântăreț de refrene disperate, dar nu iese nici un sunet. Bătrâna îl imploră pe tată din priviri, dar el o avertizează să nu se poarte ca un copil. Bătrânul îl întrerupe, Nu-ți face griji, băiete, nu mai suntem la vârsta la care faci un copil. Tatăl își lasă nasul în jos și declară că va cere două camere separate, ca toată lumea să fie mulțumită. Bătrânii sunt nemulțumiți. El vrea să simtă noaptea corpul femeii, lipit de al lui. Se va răzbuna, jură ea, nu se va așeza niciodată în pat, va închide ușa de două ori. Tatăl îi amintește că nu există zăvoare la uși.

N-am vrut să-i cer măgarului să-mi pună unul. M-am gândit că nu e datoria lui să pună un zăvor la ușa biroului meu. Dacă-l vede astă-seară, o să-i spun că e acolo de mult timp. Pe hol nu prea se vede broscoiul. Am să pun repede la loc trusa de unelte; într-o zi, ca să fiu amabilă, o să-l felicit, de exemplu, pentru uneltele de bricolaj performante.

Și acum, zice tatăl, întoarce-te acasă și pregătește-ți valiza. Tatăl se gândește la mamă că-l așteaptă la masa de seară. Bătrânul se gândește la drumul de întoarcere. De când bătrâna nu mai este lângă el, noaptea îl paralizează, își înnoadă degetele ca să nu uite să-și pună cureaua. I-ar plăcea să aibă un câine. O s-o întrebe pe bătrână, ea va protesta, face mizerie, lasă păr, miroase urât, te atașezi de el, moare prea repede și aici accesul cu animale este interzis, cu excepția ta. Se lasă liniștea. Sună telefonul. Bătrâna vrea să răspundă, bătrânul îi ia telefonul din mână. Ea se supune, dar îi spune că la Casa Seniorilor va cere o linie telefonică separată. Și un cadran solar. Ca să știu cât e ora, adaugă ea, luată pe neașteptate, având grijă să-l convingă pe tată de degenerescența ei.

Mama își iese din minți în timp ce vorbește la telefon. E târziu și cea mare tot nu s-a întors. I-am spus ora șapte, e șapte și cinci. Cea mare trebuia să aibă grijă de micuță.

Doar ştiu să număr, îi răspunde ea tatălui când o întreabă dacă este sigură că nu a recuperat decât un singur copil. Bătrânul se ridică şi ia veioza. Ce-ai de gând? întreabă bătrâna. El pune obiectul la loc, mi-a fost teamă că fac un atac. Se simte greoi. Oricum, dacă te îngraşi în continuare, îl ameninţă ea, n-o să mai poţi intra la radiologie. O să fii obligat să mergi la serviciile veterinare, să aştepţi răbdător între o blondă din Aquitaine şi un cal de tracţiune. Îl ameninţă cu o perioadă de mers pe jos, de cunoaştere de sine şi de post de cinci zile. Vei ieşi din asta slăbit, înfometat, crezând în pădure, văzându-l pe Dumnezeu în fiecare frunză, îţi jur că aşa va fi, şi constipat definitiv fără clorura ta de magneziu; aşa-ţi trebuie. Primeşte-mă înapoi şi voi slăbi, îi promite el.

Tatăl se uită la ceas, nu e o tragedie dacă mai întârzie cinci minute. O calmează pe mamă, bătrâna îl ascultă cuprinsă de gelozie. Se întreabă cine l-o fi învăţat vocabularul dezmierdării şi al dragostei. Este mândră de bărbatul pe care-l aude, dar şi mirată că nu l-a învăţat nimic din ceea ce aude că spune. Unde-o fi învăţat? Bătrânului îi vine să râdă, se uită spre bătrână, sperând să restabilească o complicitate, dar ea îşi muşcă obrajii. Concis, tatăl recapitulează: o casă pentru pensionari comună, dar fiecare cu camera lui.

Când îi spun că vreau să am o cameră a mea, măgarul se cabrează. Cu atât mai rău pentru el. Să nu merg mai departe, dacă asta e dorinţa lui, să stăm în fiecare noapte lipiţi unul de altul şi-apoi, într-o zi, să facem patul mai picant, cu sălbăticie, în cel mai urât mod, fără să ne sinchisim de celălalt.

Bătrâna refuză obrazul pe care i-l întinde bătrânul, se uită cum tatăl se îndepărtează. După ce maşina lui dispare, intră în ospiciu bâjbâind după vreo plantă pe care s-o aducă înăuntru sau un oblon pe care să-l închidă. Zidul clădirii este neted, obrajii ei se crapă.

La cafenea, sora râde din toată inima ascultându-i pe ceilalţi. Îi face un semn cu cotul micuţei, să se asigure că înţelege glumele. Micuţa nu vrea să reacţioneze la cele mai idioate, dar s-au înţeles ca la fiecare lovitură de cot, orice s-ar întâmpla, să izbucnească în râs. Cea mare admiră părul frumos al câtorva fete, dar nu vorbeşte cu băieţii, i-e teamă de ei. Simte că nu le place băieţilor de vârsta ei, dar atunci de care vârstă? Nici un bărbat nu va avea răbdarea să-i descleşteze muşchii gurii, nici să se ocupe de bicarbonatul ei, chiar dacă micuţa, punându-şi degetele în cruce, o asigură de contrariu. Cea mare ar putea să se integreze într-un grup dacă mama nu ar împiedica-o să iasă. Îi interzice petrecerile de seară atunci când nu-i cunoaşte pe părinţi, cu excepţia cazurilor când poate discuta în prealabil cu ei şi le poate găsi numele în anuarele şcolilor bune. Sora preferă însă să refuze invitaţiile. Cel mai mult se teme de ridicolul mamei atunci când foloseşte termeni militari ca să fie sigură că există o supraveghere sau un serviciu de ordine la petrecere. Supăraţi, prietenii se retrag imediat, ca nişte valuri. Cea mare rămâne singură pe nisip, în curând va fi erodată.

N-am venit la cafenea să-l văd pe bărbatul cu mărul lui Adam. Nu-mi pasă că nu-i aici. Nu, nu-mi iau cafea, o să urc la mine. Se apropie întâlnirea cu părinţii măgarului. Port o

rochie neagră, am o idee în cap, dar nu o mai caut acolo, nu mă voi întoarce. Chiar dacă bărbatul cu mărul lui Adam ar intra acum, cu mâinile goale, înghițind brusc tot aerul din cafenea, provocând un incendiu, udându-mi rochia, n-am să mă întorc, am să plec.

Ținându-și geanta în mână și împingând-o pe micuță spre zid, aşa cum porunceşte mama, cea mare înaintează spre clădire şi, şchiopătând, se opreşte în fața porții. Ploaia dansează, în cer şi pe pământ, înmoaie hainele surorilor. Pe stradă, cu mâna în mâna aceea rece, micuța se gândeşte că e singură pe lume. Își imaginează că i se propune să populeze din nou planeta. Mai întâi trebuie să accepte o împerechere cu singurul supraviețuitor de sex opus, o dată îndeplinită această datorie ar putea alege între a se uni fie cu el, fie cu copiii lor. Cea mare n-are chef să se întoarcă acasă, ar vrea să mai stea la cafenea. O ia pe micuță cu ea.

Te-ai aştepta ca sora mai mare să fie atrasă de un băiat discret, dar ea îl iubeşte pe cel mai derbedeu, Rodéric, care, din câte-şi aminteşte ea, nici măcar n-a salutat-o vreodată. E în clasă cu el, dar el nu ştie, n-are timp. Stă în spatele lui la ora de gimnastică. Nu se descurcă la matematică şi, când acceptă ca tatăl să-i explice câteva teoreme, o face doar cu speranța că va putea şi ea într-o zi să i le explice.

Normal, bărbatul cu mărul lui Adam soseşte la cafenea între treisprezece douăzeci şi treisprezece treizeci. Se aşează sub ceas. Când îşi întoarce şi el capul să se uite la oră, mărul lui Adam iese atât de tare în relief încât mi-e teamă să nu i se întâmple ceva. După aceea nu aştept niciodată să-şi termine masa. Mă ridică şi ies din cafenea, trec pe sub ceas, chiar prin fața mesei lui. Poate că fac un ocol, dar dacă tot există două ieşiri, de ce să nu fie folosite?

Cea mare se hotărăşte să se întoarcă acasă, se gândeşte s-o lase pe micuţă să urce, iar ea să dispară pentru totdeauna. Micuţa o sfătuieşte să-şi muşte obrajii în interior, chit că-i dă sângele, ca să trezească mila mamei. Cea mare se gândeşte la hainele ude, la furia mamei, nu vrea ca sora, fratele şi sora să răcească. N-are nici o minciună care să fie valabilă. Deschide uşa, o împinge pe micuţă în faţă, mama aleargă spre ele, ar vrea să le strângă în braţe, dar urlă, unde-aţi fost, mi-am făcut sânge rău! Uite că, în mod excepţional, cea mare se hotărăşte să glumească. Am pierdut autobuzul, zice ea, imitând vocea mamei de acum câteva zile. L-am ratat, a trecut de mai multe ori fără să ne vadă, nu ştiam că trebuie să facem semn cu mâna ca să ne vadă şoferul.

Fratele râde, recunoscând cuvintele mamei. Mama se înroşeşte, vorbeşte despre ploaie, lipsă de respect, nebunia lumii, responsabilitatea celei mari, violarea minorilor, caldarâmul alunecos, accidentele de pe stradă, cea mare merge spre camera ei, dar mama spune că trebuie să aibă o explicaţie între patru ochi, şi ce-i cu mirosul ăsta de ţigară? Sora fumează sau a fumat. O pune să deschidă gura ca să simtă mai bine, dar nu se hotărăşte dacă mirosul vine de la păr sau din gură. Închide, deschide, porunceşte ea, mirosind când limba, când fruntea. Apoi sora merge spre camera ei, aşa cum cere mama arătând cu degetul spre etaj, deşi apartamentul nu are decât un nivel.

Şi deodată se lasă tăcerea, intră tatăl, sumbru şi îngheţat. Mama aleargă spre el, dar tatăl e hotărât, lucru care se-ntâmplă rar. Mama se apropie de el, el întoarce capul, ea îl ia de mână, el şi-o retrage, ea îi ia paltonul şi el nu-i mulţumeşte. Când măgarul face pe independentul jignit, când se simte prea iritat ca să accepte chiar şi cea mai mică dintre atenţiile mele, îmi vine să râd atât de tare încât mă duc în altă cameră. Când se aşează la pian îi spun Clayderman. Atunci ridică din sprânceană, imperceptibil. Atâta stăpânire ar

trebui să mă pună în gardă. Dar nu izbucneşte nici o furtună, niciodată. Sprânceana se lasă la loc ca un sufleu.

Mama îşi schimbă părerea, dă înapoi, nu-i mai trimite pe copii în cameră, are nevoie de ei ca să aducă din nou lumina în ochii tatălui, simte că, de data asta, prezenţa ei nu ar fi suficientă. La început este blândă, apoi se enervează brusc, nu suportă această lumină stinsă de pe faţa bărbatului. Un om de vârsta lui, copleşit de o poveste cu părinţii, nu o înduioşează.

Ei, ce zici, cobori şi tai cordonul, Kikiton, spune mama punându-şi vin în pahar. Tatăl nu ia în seamă remarca, deşi o consideră nedreaptă. Va ierta, nu acum, dar va uita mai târziu, după ce-o să alunge dorinţa de a o face să-şi înghită limba. Mamei nu-i pare rău pentru ce-a spus, se gândeşte însă că a stricat atmosfera şi îl lasă pe tată să dreagă lucrurile. Sora, fratele şi sora nu sunt obişnuiţi să vadă că nu se-nţeleg, sunt surprinşi.

Micuţa profită de război. Se apropie de tată, retras într-un colţ al camerei ca să-şi vadă corespondenţa. Îi cere veşti despre bătrân şi internarea bătrânei. O aşează pe genunchii lui şi începe s-o apere pe mamă. Îi e teamă că s-a înşelat, nu ştie cât de mult a greşit, spune că bătrâneţea este un ţinut complicat. Un ţinut în care nu ajungem niciodată, zice micuţa. Într-o zi vom pleca împreună acolo, unde nimeni nu ne va mai deranja. Tatăl spune că este imposibil, nu se va întâmpla aşa, dar ea nu-l aude.

O trimite să se culce. Dacă nu, se-ngroaşă gluma. Micuţa se gândeşte că, dacă ar fi împreună, ar închide uşa şi n-ar mai auzi ţipetele; s-ar îmbrăţişa, înlănţuiţi sub cearşafuri.

E ora trei după-amiază. Bărbatul cu mărul lui Adam nu va mai veni. Asta e ceea ce se numeşte a trage clapa. Nu ne înţeleseserăm, tacit, să luăm masa împreună în acelaşi loc? Ieri,

dacă nu mă înşel, mi-a zâmbit. La plecarea din cafenea, fără să-l ating, m-am scuzat că m-am lovit de masa lui şi el mi-a zâmbit. Dacă asta nu e o invitaţie să ne mai vedem, atunci ce e? Pavé du Chevillard, îmi recomandă ospătarul, o carne fără grăsime şi fără tendoane. Când luaţi o altă carne, de obicei aruncaţi zece la sută. La pavé du Chevillard, auziţi, auziţi cum sună, totul se mănâncă, nimic nu se pierde. Şi cu o aromă de sparanghel, pentru o urină groasă, mirositoare, şi o tartă cu portocale, ca să alunece bine, doar dacă nu vreţi un pic de brânză, trei feluri, le alegeţi chiar dumneavoastră, cu stomacul deja plin. Un vin de Brouilly, brânză, da, nu? Ah, burţi care se simt bine, buzele mov, ochiul lichid; limbile nemernicelor cu unghii făcute lipăind stridii. O femeie cu şoldurile dezvelite, o nemernică, v-am zis, ah, dacă aş fi bărbat, ejacularea-i gata. Ar trebui să facă WC-uri, unde-or să facă ăştia toţi? Doar nu se ţin până seara, mi-e aşa de frică de rahatul lor, frică să nu alunec şi eu în el. Trebuie să ies de aici. Plec. Şi bărbatul cu mărul lui Adam să nu încerce să mă găsească. Nu prea-mi place genul ăsta. Frumos e să-mi facă un semn şi-apoi să mă lase cu întrebările mele? Pentru că nu m-am ales cu nimic, o să mă opresc la băcănie să cumpăr şampanie, o s-o beau cu măgarul, voi ciocni pentru nimicnicia bărbatului cu mărul lui Adam. Da, ştiu că am o rochie frumoasă, dar nu pentru ceilalţi o port, o pusesem pentru el şi uite că s-a sfârşit, n-o să mai fac nici cel mai mic efort, sper că mă aude. Mi-e somn, un somn mic pe bancă, cu bărbia înfăşurată în eşarfă, să nu-mi rămână gura deschisă, cu un aer calm, normal, ca şi cum aş aştepta pe cineva. Doar două minute, cât să-mi recapăt energia ca să pot urca pe stradă. Când animalul din mine cade de oboseală, dinţii mei sapă în obraz şi mă lupt să nu zac întinsă, să nu zac ca mama şi ca sora mea, îmi spun, făcând un ultim efort ca să-mi descleştez lent maxilarele. Să nu zac în chinurile facerii, un cuvânt cheamă alt cuvânt. Burta, totul merge bine, îmi zic eu.

O să-ți placă la nebunie, îmi spune măgarul la telefon, ascultă-mă, tipul intră în birou cu nevasta.

Să-i spun să zică *soție,* nu nevastă, este desuet și mă deranjează. Să păstrez totuși termenul pentru carte, dar să-l scot din conversațiile cotidiene, să-mi cruț viața, urechile, măruntaiele. Să-și închidă un pic gura aia!

Îți jur, continuă el, vine la un interviu, dar nevasta e cu el și-mi spune că procedează așa pentru că el nu știe să se exprime. Îi primesc totuși pentru tine, îmi spun că o să te amuze povestea. În timpul întâlnirii răspunde în locul lui și, din când în când, îl lasă pe el să vorbească, și-atunci ea mă privește cu satisfacție. Nu puteam să aștept până diseară ca să-ți povestesc, îți place anecdota, nu?

Îi mulțumesc, dar îmi spune că atunci când mă sună e ca o recreație pentru el. Se gândește să mă întrebe dacă am mâncat. Îi răspund întotdeauna cu conștiinciozitate la aceste întrebări. Nu le înțelege, nu știu ce caută în aceste răspunsuri, dar spun tot, cu onestitate. Da, am mâncat la cafenea. Să-ți spun drept, mă simt mai degrabă ușurat că te-ai întors acasă. Adaugă să am grijă să-i deschid tâmplarului, vine să ia măsurile pentru garderobă. Închid cât pot de repede, îi spun că sună cineva la ușă, altfel iar începe să vorbească despre ușile cu burduf și materialul izolator. Zice că în cafe-

nea există pericolul de a face hepatită. Când ideile sale se apropie prea mult de ale mamei, îl iau de sus. E pasionant ce-mi povesteşti, te-ai lovit la cap? Mă usturǎ ochii, craniul meu se năruie, e vina lui, nu trebuie să mă sune când scriu, pe scurt, mă omoară.

Bătrâna se distrează. Aşteaptă stând lângă cabina telefonică a ospiciului, îi ascultă pe cei vorbăreţi care-şi povestesc ziua. Spionează, se plâng cei de la etaj, mai bine l-ar certa pe bătrân, râde tare şi comportamentul lui urât îi atrage şi pe alţii. Ca să restabilească ordinea, bătrâna îl mustră uneori în public sau îi ia cărţile de joc, apoi îl somează să o urmeze. Intră în camera ei trântindu-i uşa în nas. El intră totuşi şi-o iau de la capăt. Obosită de război, ea acceptă să se uite împreună la film, înainte de a-l trimite la culcare singur, ameninţându-l că va chema autorităţile cu soneria de alarmă. Ca s-o îmblânzească, îi arată proiectul casei lor pe care l-a desenat. Terenul lotizat al Casei Seniorilor fiind în construcţie, cumpărătorul are dreptul să-şi imagineze, parţial, interiorul locuinţei sale şi bătrânul vrea să o răsfeţe. Îi arată o cămăruţă destinată uneltelor de grădinărit şi o garderobă de un metru cincizeci ascunsă sub scară. O apucă furia, îşi bate joc de toate, e foarte târziu, spune ea reducându-l la tăcere. Se pare că bătrâna, o dată ce se hotărăşte să protesteze, nu-şi schimbă nici părerea, nici tonul. Şi nici bătrânul nu-şi schimbă comportamentul. El pretinde, şi chiar dacă obţine puţin, măcar stoarce o privire a bătrânei, un suflu, o clipire şi pentru moment se mulţumeşte cu atât. Îi place să facă bricolaj. Mi-a explicat, în atelierul lui, rolul instrumentelor, mi-a arătat cum să strâng menghina. Îmi spune că dacă un om îmi face rău, trebuie să apropii cele două prese fără să-mi pun întrebări, fără să mă înduioşeze plânsetele. Omoară-l cu toată puterea, nu va fi niciodată îndeajuns de mort.

Când măgarul aranjează spațiul, îl urăsc, spune fundul dulapului, perete despărțitor, câștigare de spațiu, tocilă, perforator, pastă pentru astupat găurile din lemn, fixare chimică.

În fiecare săptămână, tatăl, mama și micuța merg să-i viziteze pe bătrâni. Bătrâna nu se mai opune venirii micuței, iar ea se pregătește, decupează ziare ca să decoreze căsuțe făcute din cutii pentru prăjituri. Mosoare de ață înțepate cu un băț de chibrit vor folosi drept scripeți care ridică liftul. Micuța se gândește că bătrânii ar prefera să o primească numai pe ea, sau pe ea și tatăl ei, dar mama îi însoțește de fiecare dată, vrea să-i sprijine. Face conversație. Își aduce aminte de biscuiții faimoși ai bătrânei, nu i-a dat și ei rețeta. Gluma prinde, bătrâna o să i-o spună într-o zi, dar doar pe patul de moarte, declară ea cu un aplomb care-l încântă pe bătrân. El împarte o prăjitură tăiată în pătrate, prăjitura fără coacere, și rețeta ei e secretă. Mama râde din toată inima, se gândește la copilărie, are o privire melancolică, în ciuda eforturilor de a-și machia pleoapele o săptămână cu culoarea bronzului, următoarea cu mov. Bătrâna nu este indiferentă, spune mereu că mama e drăguță, micuța simte cum se chinuie să găsească o amabilitate mai personalizată.

Bătrânul scoate din nou planul, îi arată micuței camera în care va dormi ea, îi cere sfatul tatălui cu privire la amplasarea unei ferestre și utilitatea sau nu a unei deschideri cu o ușă culisantă. După părerea mamei, nu va fi lăsat să aleagă, fațadele nu ar mai fi la fel. Îți dai seama, ce-ar fi să vină fiecare cu ideile lui arhitecturale! Mama izbucnește în râs, râsul bătrânului i se alătură, urcând atât de puternic spre plafon, încât vecina de sus lovește în podea cu bastonul. Bătrânul revine la discuție, cu voce joasă, ezită asupra calității dalelor. Bătrâna închide ochii, pleacă în peisajul său, o întreabă pe micuță dacă vrea să numere împreună oile. Legănată de

această somnolență, micuța închide și ea ochii, mama e stăpână pe situație, navighează cu chibzuință între cei care închid ochii, cei care visează și cei care așteaptă. O lingușește pe bătrână, o felicită pentru ținuta ei, pentru curățenie, vioiciune, doar ca să aibă subiecte de conversație. Iar micuța, cu ochii închiși, roșește de rușine.

La sfârșitul vizitei, despărțirea durează. Pe hol, tatăl îi spune bătrânului că trebuie să se întoarcă lângă bătrână, asta și face, ca prin ceață.

În fața ospiciului, mama o ia de mână pe micuță și lasă ochii în jos, să nu-l vadă pe tată suferind. Ceva o reține. Simte cum i se mișcă pământul sub picioare. Dar știe că nu trebuie să dai atenție temeliei, riscă să fie înghițită prea repede, prea devreme. Trebuie să fugi de moarte, să interzici gândului să se aventureze acolo. Revine hotărâtă la cotidian. Trebuie să ne grăbim. Stai drept, îi spune tatălui, hai, ridică-te, e un contor de gaz în spatele tău.

Acasă, sora și fratele țopăie pe patul tatălui și al mamei, își ridică mâinile ca să atingă plafonul. Mâinile fratelui se agață de pasmanteria lustrei și, când cade o bucățică, o agață de urechea surorii.

Tatăl îl obligă pe frate să alerge împreună o dată pe săptămână. I-a făcut cadou o ţinută sport militară ca să-l motiveze, precum şi un spalier de care fratele nu se mai desparte şi sub care stă ascunsă încălţămintea cu şireturi pe care mama îl forţează s-o poarte, având în minte aceeaşi idee despre un spate drept. El ar fi vrut ghete. Aşteaptă cu nerăbdare să abordeze problema încălţămintei într-o discuţie cu tatăl său. Îşi pregăteşte în minte fraza, presupune că un ton sincer va fi mai de efect decât unul plângăreţ. N-o va învinui pe mamă, dar se va opune unor principii care i se par depăşite şi care-l pun într-o situaţie dificilă în faţa băieţilor de vârsta lui.

În acest timp, tatăl se gândeşte să-l felicite pe frate pentru sufletul său bun. Şi vrea să-i recomande una sau două cărţi ca să-i deschidă lumea imaginaţiei. Nu-i mai este teamă că lectura o să-l împingă spre cele mai rele impulsuri, acum ştie să şi le stăpânească. Fratele îi va spune tatălui că i-ar plăcea să se întoarcă mai târziu, după ce termină orele. Tatăl îi va răspunde că ar fi bine să nu le mai tachineze atât de mult pe surorile lui. O să-l mai întrebe dacă poate dormi la un prieten după petrecerea de sâmbătă, o să adauge că vor fi mai mulţi şi că ceilalţi au obţinut deja aprobarea părinţilor pentru a pleca împreună în week-end, fără

părinți. Nu-i va spune că toţi au mințit, inventând părinți ale căror voci le-au imitat pe rând la telefon, cu complicitatea fraţilor şi a surorilor mai mari. Ar vrea să ştie dacă tatăl acceptă să-l înscrie la un stagiu de canotaj în Gironde, mai degrabă decât la un curs de limbă în Germania. I se pare că tatăl e prea apropiat de surori, o să-i spună că nu-l deranjează, chiar dacă îl miră, speră că nu-l va bănui de gelozie, căci nu se pune problema, dar putem vorbi între bărbați, nu? Iar tatăl îi va propune să-l ducă la un concert rock. Fratele ar vrea să descopere opera. Tatăl îi va încredința un secret, fratele ezită să-şi trădeze sora care a luat o notă proastă, chiar dacă asta l-ar apropia de el şi ar putea obține permisiunea să meargă la bowling.

Tatăl şi fratele încetinesc. Mai au doar să traverseze strada. Micuța e la fereastră şi tatăl îi face semn. Fratele gâfâie, tatăl, fără să respire greu, îl felicită pentru rezistență. Tatăl spune că au alergat mai mult decât de obicei, vor ajunge mai târziu la cină. Fratele încetineşte şi mai mult, tatăl trece în fața lui şi glumeşte, Mişcă-te, hai să ne întrecem. Fratele accelerează, îl prinde din urmă pe tată care împinge deja uşa mare a imobilului. Fratele vrea să vorbească, îl ia de braț pe tată care-i spune Hei, băiete, nu mă mai lua de braţ, la vârsta ta riscăm să avem un aer ciudat.

E ora douăzeci şi două. Măgarul urcă în maşină, pleacă din parcarea clubului de tenis, îi face un semn paznicului, lasă în jos geamul ca să-i spună o vorbă amabilă, apoi îl ridică, iar îl lasă fiindcă e cald. Un club de tenis, o slujbă bună, o nevastă originală, un subsol amenajat şi o grădină suspendată, aşa arată viaţa ta, bătrâne. Te aşteaptă, îmbrăcată frumos, fără îndoială, se îmbracă întotdeauna bine pentru bărbatul ei. O s-o onorezi ca un sportiv. Întotdeauna te vrea. Niciodată nu refuză să facă dragoste. Câteodată, ca şi celelalte, nu-i stă capul la asta, dar niciodată nu spune nu. Corp şi suflet, spune ea când te întrebi dacă şi ea e satisfăcută. Juisează, îngerul meu, dacă îţi vine. Juisează, asta mă excită, adaugă ea. Vrei să-i placi, dar o să ţi se ia permisul dacă mai accelerezi, ar fi stupid, n-ai putea s-o mai scoţi în week-end, încetineşte, nevasta ta te aşteaptă în fiecare seară, atât de puţin supusă, şi e bine că e aşa. Nu ţi-ar plăcea să fie supusă. Îţi place caracterul ei, îţi place că o astfel de femeie te-a ales pe tine, chiar dacă tot n-ai înţeles de ce.

M-am hotărât. Aleg bucătăria tradiţională de la pagina 49 şi sunt de acord să mă întâlnesc cu părinţii lui când ne întoarcem din vacanţă. Ca destinaţie, propun Nordul, un tur al Nordului, cu toate ferestrele deschise, în curent. Repede, îi

prepar un snack, ouă, şuncă şi o salată de fructe. Pun masa, o lumânare, două, trei, un drum de lumânări de la suportul de umbrele la masă, un şervețel în formă de evantai pe farfurie, un pahar cu picior şi solnița. Aştept, îmi aranjez rochia, vreau să-l primesc cu un zâmbet şi să-i spun câteva cuvinte după această lungă despărțire de o zi. Iau hotărârea să mă simt bine şi, de vreme ce sunt cu el, să mă simt bine cu el.

Uite că vine, şi totul se răstoarnă. Mă strânge în brațe spunându-mi Scuză-mă, dragostea mea, put.

Se aşează la masă şi mănâncă, cu şortul aruncat lângă perete şi bluza pusă pe spătarul scaunului, îşi şterge discret fruntea cu şervețelul.

Ce drăguță eşti că mi-ai pregătit cina. Îmi place că ai pus vasul la intrare, eşti o regină a decorării.

Mă gândesc la bărbatul cu mărul lui Adam. Țin cotul pe masă şi îmi sprijin capul cu mâna, mă las legănată de cuvinte. Dacă mă prăbuşesc, o să spun: E interesant, dar nici *măcar* nu mi-ai spus, care a fost scorul meciului?

Sora tună şi fulgeră împotriva mamei, Rodéric este înalt, bine făcut, nu e scund. De trei ori imbecilă, spune mama, nu m-ai înțeles, iar fratele, care a obținut nouăsprezece şi trei sferturi la lucrarea de gramatică – nici o greşeală, dar profesoara refuză, din principiu, să dea douăzeci pentru ca elevul să nu şi-o ia în cap –, explică ce înseamnă *cousin germain*, în nici un caz nu e vorba despre un văr pe care-l cheamă Germain, e vorba despre un văr primar. C. Q.F.D.[1], proasto! Tot aşa cum *petit cousin* n-are nimic de-a face cu talia, înseamnă văr de-al doilea, fratele tău are dreptate, spune mama.

---

[1] C.Q.F.D. (fr.) – *Ce qu'il fallait démontrer,* traducerea expresiei latine *Quad erat demonstrandum.* Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe omofonia Q- queue (vulg. – penis).

C.Q.F.D. E o expresie, aşa se zice, reia fratele meu care nu mai râde când aude a doua consoană, şi-a schimbat pulsiunile perverse contra setei de cunoaştere.

Rodéric este nepotul verişoarei mamei, adică văr de-al doilea sau de-al treilea, dar fratele şi mama nu reuşesc să se lămurească. Trebuie să-l întrebe pe tată. Ce importanţă are, tot ceea ce o nelinişteşte pe cea mare este dacă au acelaşi sânge sau nu. Şi tot ceea ce vrea să ştie mama este dacă cea mare a vorbit de legătura de rudenie cu Rodéric, I-ai spus despre voi doi? Ce-a răspuns? Mi-l imaginez pe Rodéric continuând să-şi vadă de treabă. Cea mare o minte pe mamă: Rodéric n-a fost mirat de legătura lor de rudenie, mama lui îi spusese deja. Nu eşti amuzantă, spune mama dezamăgită, invită-l să ia masa cu noi într-o zi, e totuşi vărul tău.

Vreau să mor, se gândeşte cea mare, dar mama nu aude. O să facă nişte cârnăciori cu piure şi o prăjitură cu iaurt.

Iaurturi, iar apare cuvântul ăsta. Cum, da, cum să fac, în aceeaşi săptămână cu povestea cu chiloţii, să elimin acest cuvânt din vocabularul măgarului? Să i-l scuip în faţă. Pur şi simplu. Nu-mi place acest cuvânt spus la plural, iaurturi. Spui iaurt şi mergi să te speli. Măgarul o să mă înţeleagă. Ar trebui să nu mai meargă la tenis. Îi e atât de foame după aceea, hăpăie, săracul, arată aşa de bine, asta e o problemă. Îmi doresc să se îmbolnăvească, dar să nu-şi sufle nasul, să nu miroasă şi să nu facă zgomot. Ies din cameră. Bravo, iubire, e crocantă şunca asta. Dar tu ai mâncat? Nu vrei nimic?

Cea mare nu îndrăzneşte să muşte din cârnat, mama se miră: îţi plac la nebunie mezelurile, muşcă măcar din vârf. Cea mare se albeşte la faţă. Fratele nu mai râde de aceste situaţii. Timp de doi ani a desenat şuruburi şi buloane în cabinetul unui psiholog şcolar. De atunci, spune el, nu mai are probleme cu sexul şi tot ce e legat de el. Rodéric şi fratele

deşurubează solniţa, aşa, în glumă. Cea mare ar vrea să participe la jocul ăsta, dar răstoarnă sticla. Mama îi dojeneşte, bagă spaima în ei cu aspiratorul de firimituri, celei mari îi curge nasul, lăcrimează, îşi muşcă obrajii, i-e teamă că o să se vadă că tremură. Iţi sângerează obrajii, ştii că-ţi sângerează obrajii? întreabă mama. Sora înţelege că norul de nenorocire care întotdeauna o precede sau o urmează nu e suportat de un bărbat. *Uterus* da, cumulus nu, o ironizează fratele. Rodéric are şaisprezece ani; la vârsta lui, nu mai iei masa acasă la alţii, o faci doar dacă părinţii nu sunt acasă, stând pe podea, eventual cu o farfurie de carton în mână, dar niciodată cu o fată care plânge.

Surorii îi este ruşine de mamă care, în mod excepţional, le dă dreptul să înmoaie pâinea în sos, insistă asupra adverbului. Şi măgarul îmi cere câteodată un coltuc, să împingă cu el în farfurie. Când rosteşte cuvântul ăsta, mă gândesc la coatele lui.

Sora cere mamei permisiunea să mănânce desertul în cameră. Mama acceptă, e la curent că la alţii această practică este obişnuită. Cu atât mai bine, pot să strâng firimiturile cu aspiratorul.

O masă delicioasă, mulţumesc! Ce-ţi faci la obraji? mă întreabă măgarul. Te-ai muşcat?

Poţi să te duci să-ţi faci duş, te rog?

Da, mă duc, a venit corespondenţa?

Am pus-o pe pian. Împreună cu catalogul pentru bucătării. Deschid la pagina 49.

Ce culoare?

N-are decât s-o facă neagră. Vrei să te duci la duş, te rog?

Eşti drăguţă, nu fi îngrijorată pentru mine, e bine, m-am uscat.

Măgarul se aşează pe canapea. Răsfoieşte revista şi crede că cea de la pagina 49 este ideală. Şi cu vacanţa cum

rămâne, ai găsit un loc? întreabă el. Când transpiră, fața lui e brăzdată de un drum de vene, cea de la gât, foarte vizibilă, pulsează. Când transpiră, lasă o aureolă albă pe hainele de culoare închisă, probabil că şi pe canapeaua cu catifea roşie pe care îmi place atât de mult să mă întind când pleacă.

Pe drumul spre şcoală, sora şi Rodéric merg înainte şi fratele mă ține de mână. Îmi propune să nu plătim în autobuz. Dacă ne controlează, plângi, spune el. Controlorii urcă şi imediat încep să plâng. Ce-o să ne facem? îl întreb eu încetişor, dar el mă linişteşte, sunt *scout*. Iarăşi? zic eu. Am discutat problema acasă şi *scout* un pic, într-o vară, aş fi putut să încerc, însă *scout* totdeauna, nu, dar mama insistă, jocuri de căutare a indiciilor, focuri, corturi şi cântece, prietenii, toleranță, bătaie din palme, zgomotul din păduri. Mămico, o implor eu. Şi-a fost cum am vrut eu. Niciodată *scout*, a adăugat tatăl ca să pot să adorm.

Rodéric îi vede pe cei din gaşca lui de prieteni şi chipul surorii îngheață. Din autobuzul cu toate ferestrele închise citeşti pe buzele lor cuvintele văr, verişoară, litanie spusă la umbra copacilor de către nişte nerozi care nu cred că fac rău, fără să bănuiască niciodată că, spunându-i verişoară, o jignesc pe soră, îi sfărâmă coastele şi burta. De altfel, nu va avea copii, nu faci copii dacă ai burta goală. Micuța n-o să se mulțumească cu asta. Repede, devine independentă. Repede, se eliberează de jugul fratern. Micuța nu va fi niciodată cea la care se gândeşte ea. Pentru moment, de la întâmplarea cu autobuzul, micuța vede că sora se închide în sine.

Din acea zi, când legătura familială care îi uneşte pe soră şi Rodéric devine publică, micuța înregistrează pe casete, cu vocea ei de copil, la cererea surorii pe care vrea s-o înveselească, texte despre bărbați comparați cu tigăi a căror particularitate este că nu se lipeşte nimic de ele. După aceea

sora întâlneşte alţi bărbaţi şi nu reţine decât răul pe care i-l fac aceştia, nu ştie ce-ar putea face cu şoldurile ei reci, îşi întoarce pentru totdeauna ochii trişti spre televizor, povestea vieţii altora, uneori mai sinistră decât a ei, se concentrează pe durerile îndepărtate sau apropiate, începe să-i placă, traversând viaţa ei de cenuşă, rănită de moartea celorlalţi, chiar şi a celor pe care nu-i cunoaşte. Şi spaima de moarte o înhaţă încă din adolescenţă. De atunci, nu mai găseşte sens în nimic, nu înţelege agitaţia, dorinţa, căutarea celorlalţi.

Nordul, zic eu, punându-i pe genunchi un ghid. M-am gândit că ar fi un compromis bun. Între ce şi ce? întreabă el.

Este un compromis între Zimbabwe şi Polonia. Şi el râde. Atunci, Nord să fie! Scoate din sacul în formă de cârnat două perechi de şosete sintetice.

O să luăm astea cu noi?

Special le-am cumpărat, să merg pe nisip sau pe stânci. Doar nu plecăm în vacanţă ca să ne chinuim din cauza unor tăieturi la picioare, nu?

Şi eu tac în faţa bărbatului, tânăr, bătrân, viu, mort. I-am deschis gura mea de jos, dar cea de sus trebuie să rămână virgină. Cuvintele mele nu suportă vizita, ascult un moment, răspund, dar îmi păstrez cuvintele, pentru că nu vor fi înţelese. Bătrânul mi-a spus că bărbatul ar trebui să mă protejeze, să-mi cunoască visele în orice circumstanţe. Zgomotul bărbaţilor este terifiant, iar cel pe care-l fac atunci când vorbesc mă asurzeşte, îmi place să-i ştiu la colţul străzii, departe, străini de mine, aşezaţi în cafenea. Dacă unul dintre ei s-ar apropia, ar putea să-mi ceară mâna, şi dacă i le-aş da pe amândouă, ar şti să facă altceva decât să mi le înnoade la spate? Nu cred o iotă.

Câțiva turiști dezgustați nu îndrăznesc să ceară schimbarea apei din bazinul mare și se bălăcesc bodogănind în bazinul pentru copii, contând pe un sportiv jurist care să redacteze scrisoarea prin care cer să li se dea banii plătiți pentru sejur sau măcar o parte din sumă. Sunt de acord că primele două zile au fost idilice, la fel ca și călătoria, chiar dacă ar fi apreciat să fie serviți mai bine în avion, chiar, să adauge și asta în scrisoare, să pună și problema muștelor din restaurant. În mare, chiar dacă nu spun cu voce tare, se gândesc că Léon ar fi putut să dea drumul la gaz în propria bucătărie sau să se arunce în râu, în loc să strice săptămâna unor oameni care vin în iulie în concediu. La prânz, ospătarii însărcinați să tragă cu urechea i-au auzit pe unii plângându-se că pastele cu fructe de mare nu sunt bune. Mama merge la bucătărie și își exprimă sprijinul pentru echipă. Simțindu-se învinovățit pe nedrept, șeful circulă printre mese și amintește discret, ca să nu-i îngrozească pe copii, femei și bătrâni, că Léon s-a sinucis, nu a murit din cauza unei intoxicații. Și-a înfipt în ceafă o săgeată și, înnebunit de durere, s-a aruncat în piscină lovindu-se de o margine a ei și craniul lui a explodat.

Măgarul zâmbește prea mult, nu știu dacă e bine, mi-a mărturisit tatăl înainte de a-i recunoaște niște calități.

În clubul unde tatăl, mama, sora, fratele şi sora încearcă să petreacă o vacanţă extraordinară, copiii se joacă sărind pe urmele corpului lui Léon trasate de poliţie. Le-au decorat cu scoici, bucătarul le-a dat două roşii mici pentru ochi, iar taţii caută oase de sepie ca să le pună în locul urechilor. S-a format o celulă psihologică în cortul unde se vinde îngheţată, unde circulă zvonul că îngheţata de pepene galben şi de lămâie se dau gratuit de la treisprezece la paisprezece, adică exact când lumea ia masa, ceea ce unii consideră că este meschin, mai ales că pepenele galben şi lămâia nu se potrivesc bine, şi de vreme ce cornetul are două compartimente, trebuie să mai ia o cupă pe propria cheltuială. Aşa că la fără douăzeci, nu mai târziu, căci sunt mulţi care stau la coadă şi timpul trece repede, sora, fratele şi sora se ridică de la masă şi aleargă să ia cornete cu două cupe de îngheţată cu aceeaşi aromă. Dacă vânzătorul protestează, copiii vor accepta amestecul lămâie-pepene galben şi vor schimba apoi cupele, vor fi ceva lacrimi, mai ales că din cauza căldurii va fi greu să iei o cupă dintr-un cornet şi s-o pui în altul, unii se vor trezi cu două cupe de pepene galben când, de fapt, lor le plac vanilia şi fragii.

Unul dintre turişti şi-a asumat datoria de a conduce celula, asigurându-i că datorită pregătirii pe care o are poate oferi ajutor psihologic. Mama trebuie să-i aducă obligatoriu pe cei care spun că fac faţă şocului pentru a verifica dacă nu ascund un traumatism. Nişte înotătoare care au reţineri faţă de psihologie sunt conduse cu forţa până spre cort de doi animatori musculoşi. Sunt date în grija cuiva, strâng din buze şi nu le descleştează decât când primesc o îngheţată de ciocolată Eschimoş. Te linişteşti când sugi, spune şeful celulei. Directorul hotelului oferă fluiere şi acadele. Chiar şi mama acceptă ca sora, fratele şi sora să sugă.

Într-o staţiune de la malul mării, măgarul găseşte boluri pe care sunt inscripţionate prenumele noastre. Ce-ai zice să mai luăm unul? France, pentru o fetiţă?

Ce fetiță? Chiar ai darul să strici momentele bune! O s-o porți agățată de gât înfășurată într-un cearșaf colorat? îl întreb eu. Se pare că există ghiduri care îți arată cum să împăturești materialul ca să porți copilul după moda africană. Tu îl vei împături și eu îl voi purta? Sau invers? Și dacă avem doi, vom alege două culori. Mă confunzi, spune măgarul, nu sunt eu bărbatul ăla și nu mi-e rușine că-mi doresc copii cu tine.

Uneori nu mai găsesc destule cuvinte ca să revin la ce am spus. Așa că mai cumpăr pe furiș câteva boluri, Eglantine, Eloi, Eliane, Eude, Eulalie, Eve și, scuzându-mă, i le ofer. Pentru Eude, ești într-adevăr sigură?

Toată lumea se plânge la recepția clubului de vacanță din cauza previzibilității sejurului, dar când Françoise, soția lui Léon, vine să semneze clauzele din contractul de repatriere, acceptând ajutorul tatălui, regele hârtiilor, toată lumea îi spune o vorbă bună sau îi dă un desen. Cele mai frumoase sunt expuse în sala restaurantului, micuța Ingrid este felicitată, ea a desenat un bărbat cu un șirag de cârnați în formă de cunună, așezat călare pe o geamandură ca un arc. Câțiva părinți o felicită pe Ingrid, dar când se îndepărtează de ea spun că este țicnită. Tatăl, în schimb, nu încetează să o laude pentru curcubeul ei negru.

E ora patru după-amiază, ora jocurilor. Organizatorul sugerează un minut de tăcere, dar literele celui mai lung cuvânt au fost deja puse, așa că turiștii, în loc să se reculeagă, încearcă să-l ghicească ascunși sub rufele care-i camuflează cu greu. După ce minutul a trecut, trei persoane au găsit deja „pui de mistreți". Ceilalți le consideră ca lipsite de respect și egoiste, de acum vor avea porecla „banda puilor de mistreți". Seara, tot din motive de decență, se pune problema anulării discotecii în aer liber, dar dansul îi antrenează pe toți și corpurile încep să se miște, onorându-l pe defunct în felul lor.

Mama, surprinsă în flagrant delict de voioşie, îi explică tatălui că i-a intrat o aşchie în călcâi, ca scuză pentru ritmul vesel pe care-l bate cu piciorul de sub scaun.

Copiii lui Léon îşi petrec ziua uitându-se pe fereastra de la camera lor cum se fac şi se desfac urmele tatălui lor, un înfometat furând o roşie, un glumeţ desenându-i un al treilea picior, un artist punându-i o burtă păroasă dintr-o nucă de cocos. Se cuibăresc noaptea lângă mama lor, ascultându-i bătăile inimii, neliniştiţi că nu ştiu ce se va întâmpla cu ei acum, când ea le-a promis că se va ocupa singură de toate şi lucrurile vor merge ca pe roate. Se întreabă care este sensul acelor unui ceasornic.

Tragedia ajunge şi la poarta clubului de vacanţă. Oameni fără adăpost întind mâna spre autocarele pestriţe. Pisicile se lovesc de bicicletele de închiriat. Nişte zdrenţăroşi pândesc transpiraţia aurie a băuturilor de bere, a celor care înghit peşte crud şi a celor care ling cornetele cu îngheţată. Câţiva copii aşteaptă bărbatul obosit căruia să-i vândă o brăţară, condimente sau corpul lor pentru trei bănuţi. Câinii se uşurează lângă grilaj şi paznicii, ca să-i alunge, le aruncă de mâncare bureţi prăjiţi.

Françoise, trupul lui Léon şi copiii lor sunt repatriaţi cu avionul, tatăl, mama, sora, fratele şi sora îi însoţesc la locul de îmbarcare. Sora cea mare plânge cu sughiţuri, fratele şi sora, văzând cum se deschide avionul, nu ştiu dacă trebuie să plângă, şi-atunci se iau de mână şi îşi pleacă ochii. Corpul lui Léon intră în burta avionului. Rătăcită pe pistă, într-un polo Club Flore fluorescent, fata lui Léon ia mâna fratelui ei şi şi-o duce la gură în momentul în care buncărul se închide. Cerul i-a dat doi, ar putea să ia una dintre mâinile ei, spune mama, am oroare de copiii care muşcă.

Mama îşi aminteşte cu voce tare necazurile pe care le-a avut în viaţă, mai ales tragedia acelui bărbat exemplar a

cărui soție a fost înmormântată în rochie de mireasă. S-a recăsătorit, săracul, dar nu a mai găsit niciodată la aceeaşi femeie calitățile celei cu care n-a mai apucat să se căsătorească. Ce norocos eşti, îți dai seama! îi mai spune ea tatălui. Apoi se gândeşte la prietena ei de şcoală care râdea la înmormântarea tatălui, da, râsete, jur, ca apoi să se sinucidă după incinerare, o sinucidere la treisprezece ani, prin spânzurare, sunt puține femei care aleg să se spânzure, se spune că femeile preferă să moară prin înecare. O imită de mai multe ori pe prietena din copilărie, scuzându-se că nu poate imita bine râsul ei, că nu-şi aminteşte cuvintele care îl însoțeau. Văicăritul ei reuşeşte să acopere zgomotul avionului. Ca să nu mai aud nimic, cânt ce-mi vine, lent, apoi foarte repede, sigură de mine, o fac în ritmul vitezei pe care o are tatăl, ea ne va duce mai departe. Nu credeți că ar fi putut să-şi îmbrace copiii mai cu gust? întreabă mama.

Amintirea asta neplăcută din vacanță mă face să fiu puțin melancolică, mă înțelegi, nu-i aşa? Şi măgarul e de acord cu mine. I-ar plăcea să mănânce liniştit, fără să se sinchisească de ce se va întâmpla după-amiază. Voi fi oare mulțumită, voi fi veselă, voi fi sedusă de acest Nord pe care-l străbatem deja în lung şi în lat de patru zile? Îi place şi încrederea pe care o am în el. Prezența lui este plăcută. Şi vocea. Ochii lui se aşează pe fiecare cuvânt pe care îl pronunț, vor să înțeleagă toate cuvintele, grijulii să se înțeleagă cu ele, mă fac să-mi doresc din nou să-l iubesc. Chiar dacă nu pot să mă uit la el când, țopăind înainte de a intra în apă, spune că nu e caldă-caldă, e răcoroasă, nu?

Îmi propune o plimbare. Brusc, nu mi se mai pare nici cocârjat, nici prea lent, şi accept să intru în apa rece a mării, apoi în nisipul călduț. Ne întoarcem la hotel, a ales unul încântător, mă hotărăsc să fiu cuminte. Îşi deschide larg brațele. Şi broscoiul dispare.

În ajun, mama măgarului se coafează. Are grijă ca vaporii de la apa de la chiuvetă să nu-i strice pieptănătura. Se pregăteşte să o descopere, în sfârşit, pe micuţa logodnică. Nu a văzut până acum decât o fotografie de-a ei căzută din buzunarul măgarului. Se aşteaptă să întâlnească o brunetă surâzătoare în pareo, cu meduze în mâini. Măgarul şi logodnica au fost luna trecută în Nord, dar la întoarcere nu le-a arătat părinţilor decât un eşantion de fotografii cu faruri şi hortensii. Mama nu ar fi apreciat acest clişeu, ba chiar şi-ar fi pus problema existenţei acestei logodnice misterioase.

Simte că fiul ei s-a schimbat. Zâmbeşte mai mult, se poartă mai blând şi mai puţin ironic cu ea. Dovada clară a acestei schimbări este că vine să o prezinte. Niciodată nu a vorbit despre viaţa lui intimă, ţinându-i departe pe părinţi dintr-un motiv care până acum rămâne necunoscut. Şi-au imaginat, săracii, mii de scenarii, refuzând să se gândească la homosexualitate. Faptul că nu despre asta este vorba este suficient ca mama să fie fericită, deja o numeşte în gând pe logodnică „fiica mea“. Visează să devină bunică şi a adus din Belgia o rochiţă de botez făcută din dantele fine. Cât despre cutiile cu jucării şi hăinuţe de copil pe care soţul ei a refuzat să le ia atunci când s-au mutat, le-a clasificat ca „documente diverse“ şi el le-a luat împreună cu tot restul,

prefăcându-se că nu aude zurgălăii de la cățelul cu roți. Din când în când deschide câte o cutie şi visează uitându-se la pijamaua flauşată galbenă pe care o iubea atât de mult când măgăruşul era îmbrăcat cu ea. Era vară şi ploua. Şi băiețelul dansa în jurul mamei ca un soare.

Mama măgarului vede că tatăl nu întoarce pagina ziarului şi îl spionează. Îl întreabă ce culoare să aleagă pentru fața de masă. Iar el îi răspunde că o masă obişnuită ar fi fost foarte potrivită. Râde în hohote când o vede despăturind o față de masă albă, ea se simte jignită şi îl avertizează că a pregătit şervete cu floricele. Mergi şi pregăteşte-te, pune-ți şi decorația. Îi place când îşi pune panglica şi nu e momentul să o enerveze. Bărbatul o ia în brațe şi o strânge cu toată puterea. Nu înțelegi nimic, zice ea. Îşi scoate şorțul şi, văzând cum s-a îmbrăcat pentru această ocazie, el îi spune că arată ca o fetişcană. Nu înțelegi nimic, dar eşti drăguț.

Se grăbeşte să aranjeze salonul şi să aleagă ceea ce i-ar plăcea să sugereze despre ei doi, înțelegere, simplitate, bun gust, cultură şi originalitate. Speră că tânăra este politicoasă, bună cu fiul ei, instruită şi fără prea multă mândrie. Când au fixat întâlnirea, măgarul i-a spus că o să-i placă de ea, şi a simțit în vocea lui multă dragoste. Cât de mult i-ar plăcea ca el să-i fi vorbit fetei despre ea cu acelaşi ton. Îşi aminteşte de băiețelul pe care l-a legănat nopți în şir şi care va intra, curând, cu barba lui de bărbat, ea s-a abținut să-şi exprime părerea despre această toană caraghioasă.

Poate fata o să-l convingă să şi-o radă, cine ştie? Ar fi bine.

Să mint. Să spun că am uitat să cumpăr ceva de la farmacie şi să ies mai repede decât fulgerul, înainte ca măgarul să-mi propună să cumpărăm ce-mi trebuie dintr-o farmacie în drum spre părinţii lui. O urgenţă medicală, se va gândi el, săraca, s-o lăsăm în maşină, la căldură, şi să rezolvăm în locul ei această poveste cu farmacia. Nu are importanţă de ce îi e rău, pot să înţeleg orice, chiar şi dacă e vorba de o tulburare mai puţin plăcută, dragostea noastră va ieşi şi mai puternică din această încercare.

Repede, să profit că e la toaletă şi să alerg cât mă ţin picioarele spre cafenea, nu chiar cât mă ţin picioarele, părinţii măgarului vor aştepta. Pur şi simplu vreau să văd dacă bărbatul cu mărul lui Adam vine sâmbăta. N-o să intru, îl voi privi de afară, o să aştept să mă vadă şi apoi mă voi întoarce acasă. Am reluat prânzurile noastre cotidiene. Mi-e teamă ca lipsa mea de la sfârşit de săptămână să nu aibă un efect nefericit. Şi-aşa am lipsit zece zile cât am fost în Nord. Mă duc.

Păşeşte cu siguranţă. Nu lasă visul să zdrobească realitatea care îi este impusă. Aşteaptă să devină majoră, numără zilele care o despart de momentul în care, în sfârşit, crede ea, va putea alege dintre cele două lumi pe cea care i se potriveşte cel mai bine. Până atunci va trebui să se mulţumească

şi cu cea care îi arată drumuri, copaci, casele de pe stradă, pivniţe, hambare, animale îmblânzite. La şcoală, profesorii se străduiesc, an de an, să readucă pe pământ acest cap în nori. Şi fiecare constată cu mirare că micuţa aude totul, înţelege bine şi poate repeta. Nu-i plac grupurile. Îşi petrece recreaţiile la toaletă şi nu le răspunde celor care cred că are diaree. Trăieşte fiecare zi de şcoală în aşteptarea ultimei. De luni până marţi aşteaptă miercurea. Şi de joi până vineri aşteaptă sâmbăta ora unsprezece şi douăzeci, când tatăl vine în curtea şcolii să-şi recupereze comoara. Micuţa se gândeşte la acest moment încă din ajun, când mama îi pregăteşte hainele, iar micuţa, imaginându-şi-l pe tată stând în picioare în curte şi drept ca o statuie, o roagă să-i dea o rochie mai puţin sumbră sau şosete cu marginile din dantelă. Umbra tatălui este densă, chiar şi atunci când ploaia îl obligă să se adăpostească în curtea luminată de neonul galben. Atunci când iese din clasă, îl recunoaşte după siluetă, fără să poată distinge nici ochii, nici gura. Ar putea să-l deseneze, l-ar identifica şi dacă ar fi întuneric. Îl cântăreşte de la distanţă, greutatea lui îi este familiară; greu ca plumbul, şi totuşi reuşeşte să-l ridice ca pe o pană. Învelişul lui este solid, mişcările sigure şi trupul lui miroase bine.

Înainte de prânz vreau neapărat să-l zăresc pe bărbatul cu mărul lui Adam aşezat sub ceas. Înfăţişarea lui mă linişteşte şi cuvintele pe care nu le spune sunt făcute pentru mine, simt asta. Repede, să cumpăr flori pentru mama măgarului. E o scuză excelentă dacă cea cu farmacia nu ar fi suficientă. Să aleg un buchet rafinat, nu ca buchetele pe care le ia măgarul. Nu gladiole şi nici cioc-de-papagal. Să înveţe şi el.

Dacă tatăl este plecat, mama vine sâmbăta s-o ia pe micuţă de frică să nu se piardă dacă e însoţită de soră sau frate. I s-a întâmplat să se întoarcă singură. Blamat de mamă,

fratele este constrâns să mărturisească, dar i-a poruncit totuşi să-l aştepte nemişcată în faţa sălii de biliard. Micuţa nu s-a lăsat impresionată, l-a aşteptat câteva minute şi apoi a luat-o spre casă, surescitată la gândul disputei pe care o va provoca şi curioasă să-şi măsoare puterea. Deşi pedepsit, fratele s-a dus în camera ei şi i-a promis că se va răzbuna, micuţa s-a dus imediat la cea mare ca să-i spună de ameninţare, astfel încât ea să fie cea care-l denunţă. Cea mare a fost felicitată de mamă pentru trăncăneala ei, iar fratele, pedepsit de două ori, a trebuit să-şi ceară scuze. Altă dată s-a prefăcut că alunecă şi a căzut în lac pentru ca sora, însărcinată cu supravegherea ei, să fie şi ea mustrată. Micuţa se foloseşte de oameni. Manipulează cu eleganţă şi precizie. Când sora o admiră pentru fizicul ei, îi răspunde cu un aer de superioritate: Fii liniştită, o să te aranjezi şi tu într-o zi. Cea mare ia răutatea drept o glumă, de vreme ce, venind de la micuţă, nu poate fi vorba decât de o stângăcie.

Bărbatul cu mărul lui Adam nu e aici. El este bărbatul meu, îmi spun de fiecare dată când îl văd. Mă simt acasă imediat cum se apropie. Nu pot să spun în alt fel. În mărul lui Adam se află toţi copiii mei.

Când mama vine să o ia de la şcoală, se întâmplă ca fetiţa să adoarmă imediat cum se închide portiera. Pe mamă o îngrijorează această oboseală, dar ei îi place şi se ascunde acolo ca într-o firidă. La adăpostul maşinii pe care mama care veghează o închide de frica hoţilor, micuţa, cu un colţuc în mână, se lasă înghiţită de umbre. Mama încearcă s-o tragă de acolo, dar ea ia vocea în visele ei şi le străbate fără să-i fie vreodată teamă de ceea ce-ar putea întâlni în ele. Dacă ar apărea ceva ciudat, un suflet surd sau un corp fără chip, vocea mamei o va călăuzi imediat. Se joacă mai mult cu visele decât cu păpuşile. Se teme de activităţile care presupun aluneca-

rea, de patinele cu rotile, de patinaj, de pozițiile în echilibru, cu capul în jos, de bârnă, de paralele, dar merge cu pas sprinten prin țara necunoscută, sperând că într-o zi va fi lumea ei și o va putea părăsi pe cea în care este obligată cu forța să trăiască. Știe că unele colege o găsesc ciudată când o văd agățată de bara de sprijin a pistei pentru patine cu rotile. Descoperă că totul îi face rău, un strigăt, un țipăt, o voce, o stradă, uneori forma unui imobil, chiar și vocea mamei din visele sale, dar de ea însăși nu-i e teamă, nu-și face rău.

Un spate de măgar o scutură atunci când se apropie de garaj, se trezește cu părere de rău și urcă scara cu picioare de plumb, răspunzând la întrebările mamei despre școală, lucrări lunare și sănătate. Se întâmplă să-i povestească mamei visele pe care le are în mașină, dar se simte imediat neînțeleasă. Un vis cu o rață? E guturaiul tău. Un vis cu un copac? Alergia ta la polen. Un vis cu măciuci? Te-ai uitat prea mult la televizor. Un vis cu moarte? Ei, te înșeli.

Ar putea să fugă, dacă e cazul, dar până atunci rămâne lângă mama care consideră orice elan ca fiind inacceptabil. Uneori încearcă să găsească femei pentru tată. Când el îi răspunde că mama este femeia vieții lui, micuța îl privește cu îngăduință și îl întreabă ce se va întâmpla când va muri.

Măgarul îmi face semne. Va merge să ia mașina și va ocoli grupul de case, îmi cere să-l aștept la colțul străzii. Ce plictiseală să trebuiască să-l înțeleg. Mi-ar plăcea să rămân proțăpită acolo, cu gura căscată și brațele atârnând, emoționată să descopăr limbajul lui, felul cum mărul lui Adam urcă și coboară. Măgarul îmi trimite un sărut, arătând cu degetul spre buchetul de flori. Da, bineînțeles, se pot face buchete fermecătoare, cu condiția să nu alegi flori urâte.

La fiecare început de an școlar, micuța își alege o colegă de clasă care să-i fie alături tot anul, astfel că, în ochii celor-

lalți, nu este o exclusă. Așa că mama, păcălită, nu-și face griji pentru timiditatea ei. Însoțită de Magali sau Magali, ce importanță are, micuța trece din clasă în clasă fără să fie subiectul unui studiu aprofundat. Dacă prietena ei lipsește de la școală, face front comun cu ea și se îmbolnăvește. Stă în pat și visează la bărbați; a auzit-o pe o prietenă a mamei prezicând că multe inimi vor sângera din cauza ei. O ia ca pe un rămășag, se simte deja împărțită între entuziasmul care ar vrea să o cuprindă pentru alt bărbat decât tatăl și ideea că va fi prădată înainte chiar de a se destăinui.

Ascultă, spune măgarul, n-o să mai vorbim despre pisică, nu e pasionant, mă gândeam la asta în trecere.

Toţi ne trecem.

Termină cu reflecţiile astea preconcepute.

Dacă adaug la ele dorinţe, tu nu le înţelegi. Un alt bărbat, înaintea ta, mi-a spus că puţin îi pasă de dorinţele mele. Să nu-i pese? E un început bun. Ce rost are să merg mai departe? Da, de ce să nu ne oprim aici?

Eşti complexă. N-am vrut să te necăjesc.

Ce ochi are!

Ai găsit ce-ţi trebuie la farmacie?

Mi-e teamă că nici asta nu te priveşte.

Femeii care scrie îi place să explice la nesfârşit ca să convingă. Dacă cineva o atinge, atinge şi ea. Dacă cineva o înţeapă, atunci otrăveşte, dar totul se petrece, în mare parte, înăuntru. Tăcerile ei, un teren de vânătoare interzis, sunt arii de violoncel care acoperă bubuitul tobelor. Şi-atunci cum vrei tu, îşi spune ea, să nu păstrez cuvintele înăuntru? De ce ţi le-aş da? La ce bun să te umplu? Ţi-e foame? Ţi-e teamă că lasagna făcută de mama ta n-o să-ţi ajungă la masa de prânz?

Ieri am petrecut o seară cu prietenii lui, doi artişti necăsătoriţi care au închiriat o uzină reabilitată, cu geamuri anti-furt, aflată într-un cartier colorat pe care îl adoră, chiar dacă, din motive de comoditate, şi-au înscris copiii într-o instituţie privată şi bilingvă. Locuiesc într-un *loft*, au şi păstrat fotografii din timpul lucrărilor, dar şi după ce a plecat echipa atât de eficientă a ucrainenilor. O emigrantă, bucătăreasă excelentă care le spune pe nume şi îi învaţă pe copii să cânte *Happy birthday* în arabă, curăţă în fiecare zi suprafaţa nesfârşită a locuinţei lor, ca să-şi câştige noaptea pe care o petrece la subsol. În curând va veni şi cumnata ei, o norocoasă pe care o vor angaja ca s-o ajute imediat ce vor avea încă un copil, cu condiţia ca ei, cei doi creatori, şi mai ales fondatori ai unui teatru care abordează temele transversale ale căutării de sine să găsească, pentru a nu ştiu câta oară, un prenume original, după Thaïs, Arthur (din cauză că după ce l-au botezat ei, prenumele a devenit prea răspândit au fost obligaţi să-i spună Art), Ambre, Pipa şi Mangrove, născut(ă) după o călătorie în Tailanda unde au văzut ce înseamnă sărăcia. Măgarul a făcut marea greşeală de a mă aduce la ei să luăm micul dejun vomitiv somon afumat-ciocolată caldă-grâu încolţit-suc de grapefruit şi am fost de acord că aceste vizite mă ajutau să învăţ un anumit tip de vocabular, de mod de viaţă şi de gândire, astfel încât să-mi îmbogăţesc viitoarele texte şi poate pentru a mă inspira pentru o piesă de teatru despre porci, i-am explicat eu măgarului. Chiar ieri mă întrebase ce puteam să notez atunci când cuplul evoca posibilitatea de a se instala în mijlocul naturii, într-o casă unde vor cultiva propriile legume şi unde bărbatul va avea destul loc să-şi sculpteze nevasta în poziţie de meditaţie. Trebuie să se înţeleagă astăzi, când mergem spre casa părinţilor lui, că nu sunt în apele mele. Fac mofturi când e cazul să-i întâlnesc pe cei care-i sunt apropiaţi.

Măgarul mă mângâie pe obraz în timp ce conduce. Aş vrea să-i văd mutra pocăită, dar nu pot să-l mai privesc în faţă. Broasca s-a întors. În acelaşi moment, epuizată să gândesc într-un fel şi să fac în alt fel, îl îmbrăţişez, dar imediat îmi vine să muşc limba asta care se lipeşte de dinţii mei. Trebuie să o termin cu el curând. Mi-e somn.

Părinţii lui au o casă cu grădină. Maşina ne conduce fără zgomot într-acolo, vreau să cobor şi să alerg cât văd cu ochii. Dar rămân nemişcată. Îmi pun mâna pe coapsa lui şi strâng. Vorbeşte acum despre un spărgător de gheaţă, a văzut el unul. Spărgător de gheaţă, zăpadă, promoroacă şi spărgător de gheaţă, n-are de gând să înceteze? Dacă înţeleg eu bine, am de ales între pisică şi spărgătorul de gheaţă, între a tăcea şi a-l asculta? Când râd de una singură, măgarul zâmbeşte, curios să ştie de ce, dar nu pune întrebări pentru a fi cât mai discret posibil.

În acest moment al drumului, măgarul trage nădejde că mă apropii de mal. Garges, doi kilometri. Chiar dacă ar încetini, până la urmă tot ajungem. Ar prefera să ies din maşină şi să-i salut pe părinţii săi cu un zâmbet de tânără fată, fără sarcasm şi fără ideea aceea, of, atât de violentă, de a arunca totul în aer.

Opreşte! Şi parchează, te rog.

Îl implor, dar el deja a încetinit. Ascultă, ca de obicei, şi este întotdeauna înţelegător. Trage maşina pe marginea drumului şi se aşteaptă la ce-i mai rău. Vreau să-l iubesc chiar acum. O să iau totul de la capăt şi am să mă îndrept.

Opriţi, să oprim, micuţa stă în pat şi repetă imperativul, auzind plânsetul înfundat al mamei care dramatizează totul, şi scurtăm, bărbat, femeie, pronume, să scurtăm mersul nebunesc spre nicăieri alături de nimeni.

Îmbrățișează-mă, privește-mă, îi spun eu măgarului.

Ne uităm la picioarele noastre, căutăm brazda verde, pierdem axa cerului, știm că sfârșitul e aproape și nu va fi deloc grandios. Suntem niște putreziciuni, delicate, poate, dar deja în stare avansată, fiecare în felul lui, putrezim diferit cu trăsături comune, din cauza aceluiași suc, aceluiași ciorchine. Îmi place gura ta, îmi spune el. Îmbătrânim, împreună, evident, chiar dacă ne-am despărțit de mult timp, și plângem întotdeauna când unul dintre noi dispare. Dispari, revino, rămâi, ia, oare unde e capcana, micuța a uitat, să fie afară? Afară o fi imperativul unui verb? Împreunare. Micuța o fi având oare destul loc în ea? Se gândește la bărbatul care o va duce departe. El va fi un imperativ. Va semăna cu tatăl. Se gândește și cum se va transforma ea într-o femeie veselă, tandră, generoasă, afectuoasă, spontană. Nici măcar ea nu crede. Se vede înaintând prin viață ca într-un dans, decorurile sunt frumoase, cavalerul este puternic, teatrul este plin de viață și ea este o stea. Uneori, bărbatul imaginar se supără pe șeful lui, nu, nu are șef, el este șeful, atunci împotriva cuiva care le vrea răul, ei sau unuia dintre copiii lor, numeroși, vor șase. Cinci. Patru. Trei. Doi. Poate unul. Iar când bărbatul se enervează, ea face în așa fel încât să rămână senină pentru ca atunci când o va privi să simtă o binefacere imediată. Da, îi spun măgarului, mai vreau.

La ce bărbat visează cea mare, într-un colț al casei, în spatele dulapului cu mături? Ia visele în serios, chiar și pe cele mai înspăimântătoare? Micuța se gândește la cel pe care sora i-l povestește din ce în ce mai des: îl golește pe Rodéric de sânge și îi injectează un altul, în timp ce mângâie un sex masculin care-i crește între picioare. Micuța își pierde speranța, dar nu poate să viseze pentru soră.

Mai vreau, îi spun. Mă așează deasupra lui. Două minute, închide ochii, du-mă. Măgarul surâde. Și alunecăm,

bărbat, femeie, tată, mamă, frate, soră, însoțiți de ai noştri, tineri, bătrâni, morți, vii, intrăm toți în pântecul creator. Măgarul zice Ia şi eu dau. Zburăm sus, mergem pe sub pământ sau cu capul în jos, avem antene şi uneori gheare de animale ne deschid palmele fără să ne străpungă degetele. Avem maşini puternice, cu pânze sau cu rotile, vorbim mai multe limbi şi ne înțelegem. Visăm ca în fiecare noapte, şovăitori în oraş sau stăpâni în regatele noastre, iubim natura, facem buchete din copaci, înaintăm, nu ne gândim la moarte decât prin porția de dinți care ni se topesc în gură ca fursecurile cu migdale. Dar visele noastre ne duc cu voioşie şi în ținuturi blânde. Pândim somnul, putem să ne temem că ne prăbuşim în el pentru că ne e teamă că nu ne vom mai întoarce, da, şi de ce să nu murim în somn, ce oroare, îşi spune micuța în momentul plecării, şi totuşi asta face, ce curaj, să accepți în fiecare noapte să-ți fugă pământul de sub picioare. Fiecare îşi urmează visul, fratele visează la mamă, la o luptă împotriva tatălui, sora visează o viață roz sau bleu, cer fără umbre, mama visează la siguranța ferestrelor, la soliditatea uşii, la buna păstrare a merindelor, tatăl visează la războiul câştigat. Înainte de ziua şi momentul în care ne punem hainele de mărşăluitori, găsim odihna pe pernele noastre călduțe. În aceeaşi casă, în paturi diferite, fiecare are visul său, însoțit de cine vrea el sau doar de el însuşi, e bine că e aşa. Şi sub cearşafuri, în fiecare cameră care se închide peste visele fiecăruia, noaptea se agită, inima copiilor se cuibăreşte sau se răsfiră în timp ce corpul părinților se bucură. Mai târziu, vocile îngerilor se înțeleg să ne tragă din vis. Freamătul învinge, viața îşi reia cursul, maşina demarează.

Nu ştiu dacă trebuie să-ți spun. N-aş vrea să fiu vulgar, cred că ți-am făcut o pată pe rochie. Dar o ştiu eu pe mama, o s-o aranjeze imediat, o s-o şteargă cu un burete.

Ar trebui să facă riduri, îmi spun eu în timp ce frec pata cu degetul plin de salivă pe care mi-l întinde râzând. Dacă ar face riduri, poate că aş putea chiar să-l iubesc. Am făcut dragoste, bun, şi cum ce mai facem? Tot dragoste, dar dacă eu vreau ca totul să înceteze, acum că am terminat de făcut dragoste? Mă îndepărtez de el, continuă să-mi mângâie pulpele pronunțând cuvinte pe care am visat că le voi auzi, şi totuşi, spuse de el, parcă aud tot slip, iaurturi, snack. Dar ce blândețe e în cuvintele acestui bărbat căruia îi rămâne tare după ce a făcut amor şi care îmi spune iarăşi că am coapsele reci. De data asta o să mă ducă undeva la soare, îmi spune că i se pare că sunt obosită. O să-mi aleagă o mare fără stânci, fără meduze, cu peşti minunați, fără prea multe valuri sau sare, o apă albă, o apă pură, o apă a tinereții. Ca sucul care iese din tine, zice măgarul. Vei veni?

Ajungem.

Mama măgarului, zisă Musca, s-a străduit să nu pună farfurii mici peste cele mari. Vrea ca acest prânz de vară să arate simplu ca să-i placă măgarului, el n-ar fi încântat să fie o întâlnire protocolară. Tatăl lui îşi permite un exerciţiu de fermecare, admirând râsul meu în cascadă, compliment care deodată mi se pare la fel de nepotrivit ca şi elogiul toleranţei mele. Aş vrea să îngenunchez în faţa ei şi să-i cer iertare, între momentul în care s-a stabilit întâlnirea şi cel de acum m-am purtat rău de mii de ori. Nu mai departe de acum câteva minute, înainte de a face dragoste în maşină, m-a agasat cu aparatul lui şi am strâns din dinţi: în loc să ia ca repere străzile, cerul şi flerului, aşa cum face un bărbat, el foloseşte un GPS. Şi asta mă împiedică să-l iubesc, dar cum să-i spun, lasă GPS-ul, slipul, peştele, iaurturile, spărgătorul de gheaţă, la o sută de metri ia-o la dreapta.

Aş vrea ca el să plece, aş rămâne cu părinţii lui şi le-aş vorbi despre el cu tandreţe, m-aş opri la defectele pe care le are, apoi, încetul cu încetul, am aborda alte subiecte, l-am uita. Aş putea chiar să vorbesc cu ei despre dragoste, înainte de a pleca în calitate de prietenă şi de a mă întoarce să le fac o vizită cu adevărata mea dragoste, bărbatul cu mărul lui Adam, cine ştie? Acum câteva zile bărbatul a încercat

să-mi vorbească, dar s-a împiedicat în cuvinte. Contrariat, a dat înapoi, a zis Nu, nimic. Şi a plecat.

Nu-mi place lipsa de respect a măgarului. Imediat cum am ajuns, i-a prevenit pe părinţi că nu stăm mult. Musca se grăbeşte să servească masa, aplecată deasupra cuptorului, şi-a apropiat prea mult mâna şi s-a fript, se grăbeşte, se joacă cu termostatul de teamă că pregătirea va dura mai mult, că tarta se arde, se scuză tot timpul că ne face să aşteptăm. N-am chef să plec, vreau să mănânc de prânz, apoi să cinez şi să mă culc. Imi imaginez că pe fiecare pat din această casă e o plapumă de puf şi aşternuturi care miros a proaspăt. Îi zâmbesc forţat măgarului, mai ales când se îndepărtează, aş vrea să găsesc cuvinte cu care să pot descrie chipul mamei lui, fericită şi în acelaşi timp neliniştită să descopere această femeie tânără pe care măgarul a ales s-o iubească. Când îl văd cu greu, prin lumina slabă, răsfoind o revistă pe care i-o întinde tatăl, broscoiul dispare complet. Atunci pot fi micuţa lui nevastă, cel puţin o micuţă femeie, ca să le fac o bucurie părinţilor. Să mă gândesc să insist asupra senzaţiei de jenă pe care o am sub piele când micuţa încearcă să o deschidă şi să iasă, în timp ce o alta, brutală, se insinuează acolo cu forţa. Să găsesc cuvântul cel mai potrivit ca să numesc sfâşierea evitând orice exprimare pompoasă, adică exact acest cuvânt. Să evit *furtună*, *psalmodiere*, *abis* şi *străfundurile sufletului*. Chiar dacă, pentru a mă apropia de mărul lui Adam al bărbatului, va trebui să suport conţinutul acestor clişee.

Copilul nu creşte niciodată, aşa gândeşte mama. Este absolut necesar să-l ţii sub control. Este inutil să-l înveţi ce înseamnă libertatea. Copilul are nevoie să audă cum să gândească şi ce. Dacă dă de o mamă ca mama, are toate şansele să nu se maturizeze niciodată, doar dacă nu bruschează

lucrurile, doar dacă nu refuză autoritatea care nu se refuză. Din păcate, fie din teamă, fie din discreție, riscă să ceară permisiunea de a se apropia de cuptor sau de a se întoarce după miezul nopții chiar dacă are patruzeci de ani. Mama deține toată puterea şi chiar dacă responsabilitatea care îi revine o apasă, nu uită niciodată să gândească în locul celorlalți. Copiii trebuie, copiii fac. Să înveți să gândeşti nu este o prioritate de vreme ce există cineva în familie care ştie s-o facă. Nu e întotdeauna sigură de ceea ce insuflă, ea nu educă pentru ca lecția să fie reținută, ci mai degrabă executată; să stai drept, să nu-ți rozi unghiile, să nu locuieşti la parter sau la ultimul etaj, să preferi laptele de mamă în locul celui industrial, să nu mănânci fără pâine, dar să te rogi în genunchi, să bei întotdeauna un pahar cu apă după un pahar cu bere. Dacă ezită, cere confirmarea tatălui, nu îşi asumă responsabilitatea fără să țină seama de superioritatea tatălui în toate domeniile, în afară de bucătărie şi medicină. Când el confirmă, infirmă, ea simte un fel de mândrie sau de suferință şi uneori asta nu-i convine.

Nu se gândeşte la cazul său, altfel se întristează şi chipul său se rarefiază. Se sufocă, nu ştie cum să traverseze viața altfel decât fiind aşa cum e, chiar dacă uneori sesizează o stare plăcută atunci când ascultă pe altcineva vorbind despre necunoscut, pe un ton străin, ca şi cum ar vizita o țară îndepărtată. Îl invidiază pe străin, i-ar răpi cu bucurie libertatea. Cine e ea? Nu-i chiar aşa de rău, îşi răspunde. I-ar plăcea să învețe să gândească altfel, dar e prea târziu, ar fi prea mult pentru ea, şi schimbă subiectul.

Şi totuşi, ghiceşti că mama nu a fost iubită în copilărie. Divinizarea tatălui confirmă acest lucru, la fel ca şi povestea ştirbită a unei copilării de care nu-şi aminteşte, da, poate una sau două anecdote, în cel mai bun caz, trei, dacă o punem la socoteală şi pe cea cu lupul din pădure.

Mai luați *zakouskis*, spune Musca. Măgarul îi atrage atenția că e o farfurie cu mezeluri și ea răspunde că întotdeauna a numit antreurile în felul ăsta caraghios. Iar măgarul roșește de rușine.

Îmi iubesc copiii, spune mama, nu-l avantajez pe unul în favoarea celuilalt, îi iubesc pe toți la fel, chiar dacă sunt diferiți. Limbă de lemn: nu ți se pare că unul dintre ei este mai puțin prost, mai ingrat, mai drăguț? Dar mama e surdă și, imediat ce se pune problema să aleagă, strânge din dinți. Claire Castillon

Măgarul mă prevenise. Nu suportă când mama lui spune *te rog*. Aude un plescăit de limbă respingător atunci când pronunță aceste cuvinte. Ciulesc urechile, dar nu aud nimic. Remarc însă că se ridică de la masă pentru a merge la toaletă. L-ați crescut sau l-ați hrănit? aș vrea eu să-i întreb pe părinți, dar ei n-au nici o vină, săracii.

Fratele se culcă lipit de zid și îmbrățișează orizontul vid. Este adolescent și excitația lui s-a transformat într-o sălbăticie confuză. Știe cum să ascundă lucrurile triviale, se gândește că nu are nevoie de nimeni pentru că mama este aici. Când era mic, își ascundea comorile sub pământ. Ca s-o uite pe mamă, l-a înmormântat pe Akil, marțianul albastru din plastic pe care l-a primit de la ea. Și când își dă ochii peste cap și toată lumea râde, nimeni nu știe că Akil e în el, ca o putere nedefinită care uneori îl domină. Doar micuța îl înțelege, pentru că și în ea locuiesc atâția oameni. Dar nu vorbesc unul cu altul despre asta. Este însă un lucru care îi unește, ca un alt cordon invizibil a cărui substanță nu va fi niciodată cunoscută, se știe doar că nu poate fi tăiat, asta este uimitor. Uneori, fratele dă foc la semicercuri de tapet pe care apoi le stinge cu mâna.

Măgarul se întoarce de la toaletă. Nu pot să mă uit spre el şi nici nu pot să-i răspund dacă-mi vorbeşte. În loc de răspuns nu se aud decât nişte horcăituri. Când mama şi tatăl lui se ridică să strângă masa, ordonându-mi să rămân liniştită pe scaun, măgarul mă întreabă ce a făcut rău. Nu suport aerul de victimă pe care-l şi-l ia.

Data viitoare, când mai mergi la toaletă în timpul mesei, măcar scuză-te.

Rămâne calm.

De ce? Nu e politicos?

Hai, să reducem pagubele. Ar fi bine să nu mai vorbim despre subiectul ăsta, ar fi mai bine pentru toată lumea.

N-o să mai merg niciodată la toaletă, şi lasă nasul în jos.

Izbucnesc în râs. Musca tocmai aduce platoul cu brânzeturi şi este mulţumită că e martorul acestei complicităţi. Râde şi ea. Măgarul renunţă la aerul lui de fiinţă pierdută şi râde şi el, mormăie că vom discuta despre asta mai târziu. Urăsc felul în care se umileşte, dar îmi place umorul cu care mă vâră cu nasul în răutatea mea, ca pe pisicile care fac pipi unde nu trebuie. Puţină brânză Epoisses, vă rog.

Într-o noapte, fratele se ridică din pat şi se duce să o violeze pe mamă. Este contactată imediat doctoriţa psiholog şi aceasta îl felicită. Acest episod e diferit de obsesiile de altădată. E vorba de revolta absolut legitimă a unui adolescent, la unii se manifestă mult mai deschis decât la alţii. Tatăl e plecat în misiune şi mama doarme în pielea goală, îi e cald. Fratele o priveşte îndelung, ca pe o farfurie apetisantă, înainte de a se năpusti asupra ei. În loc să se apere, mama se lasă, se gândeşte la rănile pe care i le va pansa tatăl, vrea să vadă dacă fratele ajunge la sex, o va preveni imediat pe doctoriţă, dar fratele izbucneşte brusc în plâns, încetează să o lovească, se chirceşte, şi mama îl pedepseşte interzicându-i să

mai iasă din casă o vreme, e grotesc, doar are cincisprezece ani. Fratele o întreabă pe mamă de ce l-a lăsat s-o lovească, ea evită să-i răspundă că a făcut-o pentru a-l putea pedepsi. Şi ce-i cu asta? Eu trebuie să dau explicaţii? Hai! Afară!

Când măgarul dă semnalul de plecare, părinţii, bine dresaţi, se ridică imediat. Tatăl ne însoţeşte la maşină şi îl întreabă pe măgar Merge bine? Musca profită de moment ca să-mi laude rochia, îi place culoarea, apoi se informează de unde am inelul pe care-l port. Să fi avut măgăruşul ei atâta bun gust, fără să-i ceară părerea? Îi explic că e o bijuterie de familie, de fapt l-am primit, ca împăcare după o ceartă, de la un bărbat mediocru.

Părinţii tăi sunt minunaţi, spun eu făcând un semn de bun rămas.

Înainte de a-şi exprima uşurarea pe care o simte, adaug:

Mă mir că oameni ca ei au un fiu ca tine.

El înţelege că diamantul pe care crede că l-a găsit în mine arde ca o piatră vulcanică. Dar preferă să uite imediat.

Ştii, înţeleg foarte bine ce spui, răspunde măgarul, punând în funcţiune GPS-ul.

Fug de muzică aşa cum fug de somn, nu există decât muzica mea, întotdeauna, a mea şi mirosul meu, prezenţa mea, somnul meu, trezirea mea, nimic altceva decât eu, restul mă încurcă, în afară de un câine, poate, dar dacă m-aş ataşa de el? O oglindă, asta e deja bine, am agăţat una pe peretele din salon. Când sunt singură, încerc să mă privesc în amândoi ochii deodată. Mă imaginez moartă, într-un sicriu foarte curat, mama stă aplecată deasupra mea şi îmi face toaleta, e uşurată pentru c-a putut să-mi coasă buzele şi să-mi strângă părul în coc. Spune că îi place să am părul lipit şi strâns la spate, dar nu se întâmplă niciodată să fie aşa. Doar o singură dată, când aveam opt ani. Era obligatoriu pentru spectacolul de dans clasic să-ţi ţii părul bine întins. Şi mama mi-a zis Vezi, mie aşa îmi place. Altfel, nu eşti niciodată, absolut niciodată coafată, ai părul ca o mătură, nu te întreb care e adresa coaforului tău. Eu, când văd femei cu părul lins, strâns, mă gândesc că ar trebui futute, posedate, chiar aşa. Femeile ar trebui să transpire, să-şi frece capul de cuvertură, de mochetă şi de pereţi. Aşa o să-i spun fiicei mele, dar nu voi avea copii, sunt sigură. Doar de la bărbatul cu mărul lui Adam. Dacă vrea, de acord, sunt de acord cu totul dacă vine din partea lui. Lacrimile fac prea mult zgomot şi bărbaţii devin taţi. Când un tată vorbeşte cu copilul lui, femeia nu mai are altceva de făcut decât să îmbătrânească.

Mama o îmbracă pe bătrână cu blândețe, insistând totuși să-i pună ciorapi negri, nu gri, se potrivesc mai bine cu rochia neagră. Bătrâna își face vânt cu o broșură și se lasă împopoțonată fără să opună rezistență. Cere un ruj și apă de colonie foarte fină. Ești extraordinară, mami, spune mama. Îi pune văduvei o broșă pe guler și un ac la pălărie.

Acul este prins astăzi la decolteul rochiei mele. Mireasa m-a întrebat dacă este o bijuterie veche și i-am spus Cu siguranță! ceea ce a părut să-l indispună pe măgar. Imitație, măgarul și cu mine, exact, m-am gândit eu. Bijuteria mea însă nu este imitație, am insistat eu, de acord, dar ce importanță are, e umilitor, până la urmă, să fie luată drept o marfă de calitate proastă. Când bărbatul cu mărul lui Adam mă privește, simt cum e să fii o femeie adevărată.

Micuța a văzut cum se adună o grămadă de mâncăruri pentru masa de după înmormântarea bătrânului. Îi e foame, speră să ajungă la timp pentru eclerul cu ciocolată, dar nu știe cum să-i mărturisească tatălui care ezită la fiecare cuvânt, strânge din buze ca și cum ar vrea să-și țină dinții în gură. Mama i-a pregătit un mic dejun copios, două ouă și șuncă, trupul lui trebuie să se țină bine și el trebuie să facă față loviturii, micuța n-a îndrăznit să ceară și ea, și-a înghițit felia de pâine cu unt plecându-și ochii și gândindu-se că, dacă tatăl ar muri, n-ar reuși să mănânce imediat după aceea. Cea mare și fratele s-au dus să culeagă flori de pe un câmp unde insectele sapă galerii. La orele treisprezece cortegiul se urnește. Nu înțeleg ce-mi spune tatăl, vocea sa e prea cocoțată, ce-o să mi se-ntâmple dacă nu-și va reveni niciodată? Îmi propune să-l îmbrățișez pe bătrân, dar mama nu este de acord. Tatăl e cel care l-a găsit țeapăn lângă piciorul fotoliului bătrânei.

Mireasa dansează cu tatăl ei. Într-o falsă complicitate şi o falsă intimitate, fiica şi tatăl valsează, n-au ce să caute acolo, lipiți unul de altul, jenați. Nimeni nu se lasă păcălit. Tatăl e chinuit de teama de a nu se trezi excitat. Fiica este înspăimântată că într-o zi, când va fi lângă ea, i se va întări. Nu vrea să se gândească la sexul tatălui său. Aştept ca măgarul să mă invite la dans, îi iau mâna, dar aburul începe să urce. Rămânem aproape de bufet, el cu un aer confuz, eu cu unul răutăcios. Îl privesc cum mănâncă, îl întreb dacă-i plac *zakouskis*. Văzând că nu reacționează la gluma mea, încerc să-l iau mai cu blândețe, Nu vrei să dansăm? Nu, răspunde el, taci, lasă-mă, te rog.

Tatăl, mama, sora, fratele şi sora se uită cum sicriul e lăsat în groapă şi sora țipă. Micuța se întreabă unde să-şi pună durerea. Dacă păstrează în ea moartea bătrânului, nimic nu va mai putea intra acolo, nici un bărbat, nici o altă moarte, ce să facă? Sora se prăbuşeşte, iar fratele îl imploră pe Akil să-i transmită forța lui. Micuța găseşte o bucățică de hârtie.

Scrie pe ea Bătrânul a murit. Lacrimile ei nu seamănă cu ale celorlalți. Vor mai fi şi alte suferințe, unele pe care nu va putea să le scrie şi le va lăsa să ruginească. Acum însă se eliberează de pierderea bătrânului. Regretă că n-au fost la vânătoare, îi promisese că în iulie, dar a murit în aprilie, nu va şti niciodată ce înseamnă o partidă de vânătoare sau o mare călătorie. Se lasă noaptea, adoarme mângâind o rață, în timp ce pe deasupra capului ei zboară becațele. Bătrânul ațâță focul ca să nu-i fie frig ei. Îi promite că va vâna singură toată viața. A aşteptat cu nerăbdare coborârea sicriului pentru ca să poată scrie ceva pe rața care cade şi pe cea care zboară. Când măgarul s-a mutat la ea, a ascuns într-o cutie cu lacăt cuvintele ei lăuntrice ca să nu cadă în mâinile lui.

Măgarul m-a adus la nunta asta şi până la urmă se tăvăleşte în stările sale sufleteşti. Nimeni nu mă invită să dansez. Îmi văd chipul răutăcios oglindit într-un pandantiv de la gâtul unei invitate şi constat că mă face respingătoare. Plătesc cu un compliment pentru bijuterie ca să mă mai pot vedea o dată, apoi conversez cu ea, aşa, să mai treacă timpul, cu dinţii înfipţi în interiorul obrajilor. Toate astea sunt istovitoare, cu atât mai mult cu cât mă bate la cap povestindu-mi un film aiurit în care se aruncă petarde în toate direcţiile. Măgarul le întoarce spatele tuturor, aplecat asupra bufetului ca şi cum ar fi o chiuvetă cu porcării. Bărbatul cu mărul lui Adam nu pare să fie genul care se duce la nunţi. După părerea mea, refuză toate invitaţiile. Pune ochii pe cineva care îi ajunge şi nu mai iese; la nouă seara se culcă, fac dragoste, asta-mi convine.

Înainte de a muri, bătrânul a ţinut să doarmă cu bătrâna. Împotriva voinţei ei, a revenit insistent. Strângând pumnii, bătrâna a jurat că n-o va lua cu el în paradis, a luptat, a refuzat patul, mulţumindu-se să rămână în fotoliu, şi-a imaginat că bărbatul întins la picioarele sale este un fost jucător de golf sau un marinar care o aşteaptă la Casa Seniorilor. Există totuşi dreptate pe lumea asta, şi-a spus ea când l-a găsit mort.

Măgarul bea. Nimic din comportamentul lui nu-l trădează când e beat. Începe să-mi fie teamă de întoarcere, acum aş vrea să-mi vorbească. Ideea de a dormi alături de răceala din cameră mă sperie. Mă apropii. Lasă-mă, spune el, te implor. Ascultă, ori te destinzi, ori mă duci acasă.

După moartea bătrânului, surorii îi este greu să-şi revină. Mama îi cere să se călească, doar nu e ea mai nefericită decât ceilalţi.

Iritată de mustrările mamei, sora pleacă de la masă. Tatăl suspină, fratele îşi dă ochii peste cap, micuţa zâmbeşte,

îi place la nebunie când fratele face ca Akil, în curând o să-i placă şi momentul în care sora pleacă de la masă. Mult timp i-a fost teamă de crizele de furie ale mamei, de tristețea ei, de confuzia tatălui, s-a temut ca tatăl să nu se supere, să se ridice şi să plece definitiv. Acum ştie că închisoarea familială nu contează şi că ea este o ființă deosebită, ea are grijă de poveste. De-acum înainte va face ce vrea cu ea, va minți sau nu, va înfrumuseța sau va distruge. Am toată puterea, îşi spune ea în timp ce sora pleacă de la masă, mama se încruntă, iar tatăl arată ca o statuie din marmură. Cea mare plânge, dar dacă micuța o întreabă de ce, până la urmă, dacă îi spune că e imposibil să-l plângă în continuare pe bătrân, cea mare răspunde că nu ştie cum face micuța. Atunci ia mâna surorii şi mănâncă prăjitura pe care o găseşte acolo.

Măgarul încetineşte în fața imobilului. Cobor din maşină şi el pleacă imediat făcând maşina să mârâie. Când se va întoarce, da, aşa am să fac, când se va întoarce cu coada între picioare, sunt sigură, după o criză ca la tinerețe, o să-i spun că maşina nu este o Porsche, iar cei care fac aşa sunt tinerei care nu au altceva pe care să-l facă să sforăie. Îl voi părăsi, n-o să mă obosesc să fac asta, n-am nici o legătură cu povestea asta, acum e povestea lui. La întoarcere, pentru că se va întoarce – oamenii mărunți se întorc acasă, la căldură – măgarul va rătăci din cameră în cameră, va cânta trei note la pian.

Va crede că îl iert, bietul păcătos!

Îi voi zâmbi, ca şi cum l-aş înțelege, când, de fapt, orice cuvânt pe care-l va pronunța mă va face să râd, bietul tâmpit!

Vrea să-l iubesc, bietul măgar, dar dragostea se construieşte în întregime, aşa că trebuie să alegi cu grijă înainte de a-l iubi pe cel potrivit. Eu ştiu pe cine voi iubi.

Fratele se gândeşte să trăiască singur, intră în sufragerie fiindcă vrea să discute despre această problemă, dar, văzând-o

pe mamă, se răzgândeşte imediat. Se întreabă cum să plece fără s-o părăsească. Aşteaptă ca mama să-şi lase ochii pe lucrul de mână ca s-o roage să-l lase să iasă seara. Ea nu-l reţine, ba chiar are în voce toată veselia necesară pentru a lăsa copilul liber. Fratele crede că tatăl e un pic grosolan. În ultimul timp, îi spune el micuţei, i se pare absent, îndepărtat, bizar. Dar ea n-a văzut nimic. Cu mine nu este aşa niciodată, spune ea. Fratele o protejează pe mamă de soră şi tată, alege în ce tabără este. Logodnica lui, Cerise, are nevoie de el, îi răspunde că mama trece printr-un moment delicat. Ea îl sfătuieşte să taie cordonul ombilical cât mai repede, atunci fratele ridică glasul, îi porunceşte să tacă, să se întoarcă, idioata, la lecturile ei stupide. Ea nu mai îndrăzneşte să spună nimic, plânge, el o ia în braţe şi o strânge uşor, abia dacă se scuză. Mamei, în schimb, nu-i arată nimic din dragostea care-l devorează.

Măgarul întârzie, dar nu e vina mea. Dacă îi place să mă răsfeţe cu atenţii, n-are decât să o facă mai bine decât atât. Mă copleşeşte cu atenţii şi-apoi fuge. Nu e drept.

Fratelui îi este teamă pentru mamă. Când era mic, o pândea câteodată în garaj, pregătit s-o salveze dacă ar fi atacată de nişte bărbaţi, chema liftul pentru ca ea să nu fie obligată să-l aştepte singură în întuneric. Era în spatele ei, ascuns. După ce împingea uşa, redevenea băiatul rău. Micuţ impertinent, îi spunea ea, puştan necuviincios, şi el intra în cameră cu inima plină de insulte, dar şi atât de plină de mamă. La şcoală, în spatele grilajului, o privea îndepărtându-se şi fluiera după ea ca şi cum ar fi fost o femeie de stradă, cu un surâs ameţitor şi cu aparatul dentar scânteind pe dinţii lui mici. Şi când o fluiera, era ca un cântec de pasăre pe care i-l trimitea, şi cu cât fluiera mai fals, cu atât pasărea cânta mai bine, şi cu cât fluiera mai tare, cu atât pasărea cânta mai încet.

Fratele se gândeşte să trăiască singur, dar nu ştie de ce. Ar vrea să-i mărturisească mamei. Îi dă dreptate în toate, chiar dacă nu o spune. De fapt, nu crede nici măcar un cuvânt din ce-i spune când i se opune. Ar vrea să o strângă în braţe şi să doarmă lângă ea. Nu mai vorbeşte de Akil, omuleţul urât pe care l-a împovărat cu obsesiile cu care s-a luptat. Le-a îngropat, dar continuă să le poarte în el aşa cum poartă femeia copiii, le simte cum se mişcă. Uneori, în faţa tatălui, îl doboară tristeţea. Înăuntrul lui este întuneric. Când mama spune Dragul meu, se simte de neclintit, le priveşte pe femei cu dispreţ. Mama consideră că fratele este o fiinţă adorabilă, cu cât creşte, cu atât îl susţine mai mult. In timpul certurilor, de-acum zilnice, îl asigură pe fiu că este singurul bărbat din viaţa ei.

Când o surprinde blestemându-l pe tată, fratele simte spaimă şi excitaţie. Se întreabă cum să facă să nu piardă tot părăsindu-se pe el însuşi, pentru că pe el se părăseşte cu fiecare pas care-l îndepărtează de mamă, de apartament, de ungherul culoarului unde camera lui îl adăposteşte ca îndoitura unui braţ.

Măgarul a adus două sticle cu şampanie. Le ţine pe spate ca pe două rezerve de oxigen. Sunt puse în recipiente frigorifice portocalii. Vreau să le scot, dar el mă sfătuieşte să le las acolo. Se pare că astea chiar merg, îmi explică el. Iartă-mă pentru aseară, nu ştiu ce m-a apucat, mă ierţi? Miroase a ţigară, mă dau înapoi.

Mama a făcut pe dracu-n patru pentru ca sora, fratele şi sora să fie daţi la şcoală mai devreme. Pentru prima a obţinut o derogare, evitând astfel încă un an de grădiniţă. S-a simţit jignită că pentru următorii doi a fost refuzată şi că se vor îndobitoci în continuare cu alfabetul cântat şi dansul raţelor, aşa că i-a învăţat să citească şi i-a înscris la cursuri particulare de

engleză şi de cultură generală. De aceea, când fratele, copil fragil care plângea cu lacrimi cât pumnul după ce îi lovise pe ai lui ca să-şi domolească amărăciunea, o prezintă pe Cerise, mama simte că merită această recompensă. Fratele este precoce. Toată lumea este mirată. Aşa-i la vârsta asta, îi spune mama tatălui curios când el se întreabă ce pot ei să facă în cameră. Mai bine s-o facă aici decât pe stradă, îi dă ea replica. Această aluzie scabroasă răspândeşte în cameră veselia, cea mare glumeşte cu mama, ripostând. Mama nu se miră de tonul pe care şi-l permite fiica sa. De foarte tânără, sora a fost pregătită să facă faţă pericolelor care o pândeau. Cât despre micuţă, a văzut deja un prezervativ, a învăţat să-l deruleze pe degetul arătător al mamei şi a înţeles că în fiecare bărbat se află între una şi zece posibilităţi de infecţie.

Preocupată să fac să dispară cât mai repede sticlele cu şampanie, le beau. Măgarul îmi spune că părinţii lui nu au decât cuvinte de laudă, sunt încântaţi şi abia aşteaptă să ne vadă din nou. Dar avem tot timpul, spune el, şi eu îi răspund că dimpotrivă, aş fi fericită să mergem la ei cât mai curând, nu e nici un efort din partea mea. Hai să ne liniştim, ce zici? glumeşte măgarul. Nu mai am răbdare, vreau să-l fac să tacă, vin lângă el şi îl îmbrăţişez. Vino aici, îmi spune el cu vocea lui frumoasă. Îşi pune mâinile în jurul taliei mele şi îmi descheie rochia. Mi-ar plăcea să văd tot atâta înflăcărare când scoate cele două sticle din costumele de scufundător. De fapt, acum înţeleg: aseară a plecat cu motorul mârâind şi s-a dus să doarmă la părinţi.

Şi sora e îndrăgostită. E un lucru ştiut. Băiatul se numeşte Guy, uneori vine la noi la masă, sora s-a schimbat, nu mai plânge aproape deloc, o întreabă pe mamă cum să se îmbrace elegant şi mama îi dă sfaturi, îi împrumută farduri. Are nouăsprezece ani, poate că se va mărita, speră mama, seara îi cere şi

tatălui părerea, şuşotesc, uneori în engleză, tatăl răspunde că e prea devreme (*too early*). Mama îi atrage atenţia că Guy este militar, i-ar plăcea să se bucure. Mai ales că Cerise, logodnica fratelui, nu are tată, trebuie să ne obişnuim cu micuţa asta care s-a născut prin mijloace misterioase, glumeşte ea, preferă să nu se gândească la cum vor arăta invitaţiile, mai ales că mama lui Cerise, căreia îi este ruşine de prenumele pe care-l are, îşi spune Andy. Cu siguranţă că e o femeie originală, o scuză tatăl. N-avem decât să spunem că vine din America, propune mama. Poate că se numeşte Andiva, mă gândesc eu, în timp ce mama şi tatăl se gândesc la alte posibilităţi, Anne-Lydie, Agnès, Agnès e frumos, probabil că se numeşte Agnès sau Annie, Heidi, de ce să prefere Andy, Adeline? Mama propune un prânz cu părinţii lui Guy şi mama lui Cerise. Fă ceva simplu, nu te da peste cap, o sfătuieşte tatăl; nu trebuie să-i facem să se simtă jenaţi, adaugă mama.

N-aveam chef să merg la hotel.

N-aveai decât să dormi în maşină.

Mama n-a pus nici o întrebare. Nu e important. Te rog să mă scuzi.

În familia micuţei, este un lucru obişnuit să gândeşti că restul lumii e depăşit, inferior. Dar nu e frumos să se şi vadă. Li se recomandă copiilor să nu se laude cu studiile tatălui, cu tabloul maestrului, cu casa de vacanţă. Referitor la acest capitol, vacanţele nu sunt de invidiat. În ciuda înţelegerii extraordinare care îi leagă pe mamă, sora sa, copiii acesteia, pe soră, frate şi soră, problema băilor nu favorizează vacanţele colective. Totuşi, amintirea unei veri în familie rămâne în continuare în inima fiecăruia ca o petrecere. Dar din cauza lipsei de spaţiu şi a problemei pe care o pune ora la care toată lumea face duş, experienţa nu a mai fost repetată. Îşi

împart casa familială regretând absența celor apropiați și având destul spațiu ca să se plictisească.

Își dau telefoane și se întristează, dacă n-ar fi fost această problemă a toaletelor și a dușurilor, ar fi putut să se bucure împreună.

Atunci când îi spune mamei să pregătească ceva simplu de făcut, tatăl se gândește la ea, cu sinceritate și grijuliu să nu-i dea de lucru în plus, dar mama înțelege altceva, înțelege exact ceea ce tatăl a refuzat să gândească, înțelege că e vorba despre a arunca sau nu praf în ochii altora. O s-o invităm pe bătrână, mai spune tatăl, o să-i prindă bine să se bucure de fericirea copiilor. Mama nu poate să-și înăbușe un suspin. Da? Crezi? Crede că nu dă bine s-o scoți pe bătrână din casa pentru pensionari. Nu mănâncă mare lucru, asta nu înseamnă că o să simplific meniul, spune mama, și dacă este obosită, va vrea să se întoarcă repede, o să ne întrerupă seara. O s-o duc eu, discret, promite tatăl. E mai omenesc așa, adaugă el după o scurtă pauză de reflecție. Tatăl și mama trișează, și când sunt împreună, și separat.

Măgarul nu-și pierde calmul. Mă lasă să mă închid în biroul meu, înainte de a mă anunța că a pregătit masa. Să spargem buba, îmi spune el. Îmi mușc buzele ca să nu-mi amintesc de buba de pe fundul lui, ne-a luat cincisprezece zile s-o uităm, jena mea și cu mine.

Bătrâna ajunge prima și mama o așează pe fotoliul cel mai sigur, după ce l-a acoperit, pentru orice eventualitate. Micuța vine lângă ea, așa cum face de obicei, chiar când ar prefera să se joace. Mama aleargă din cameră în cameră, aranjează o pernă, perdeaua, nu e sigură pe meniu, nu s-a hotărât încă ce vin să servească. Și tatăl ăsta, căruia puțin îi pasă, stă acum lângă bătrână. Ea are nevoie de ajutor, cârnații albi au crăpat, cu ce să-i înlocuiască? Pune niște cuburi

de şvaiţer, spune cea mare, ea nu ajută, nu vrea să-şi murdărească rochia cea frumoasă. Sau chipsuri, spune fratele. Mie mi-ar plăcea un vin fiert, şopteşte micuţa, gândindu-se la mâncărurile de la ţară. Aici totul este prea rafinat. Mai târziu, va renunţa la lucrurile de prisos ca să profite de pământul încălzit de soare sau udat de o ploaie de vară.

Ai dormit la părinţii tăi. E un comportament infantil. Nu pot să trăiesc cu un copil. Eşti foarte mic, chiar dacă faci gesturi mari.

Andy şi Cerise aduc flori, asta-mi lipsea acum, se gândeşte mama, nu se cade să vii cu flori când ea are atâtea de făcut. Când vor pleca, mama, ca şi cum n-ar fi gândit aşa, va spune că e drăguţ că i-au adus flori, aşteptând ca noi să o întrebăm care e problema, verificând dacă am fost bine crescuţi, dacă ştim că se obişnuieşte să trimiţi florile înainte de a veni în vizită. În timp ce ea caută o vază, începe organizarea. Fratele şi Cerise se aşează unul lângă altul. Andy, mama ei, alege un scaun apropiat de fotoliul bătrânei şi vorbeşte cu micuţa. Tatăl o laudă pentru înţelepciunea ei, pentru blândeţe, pentru rezultatele de la şcoală, cu excepţia celor de la matematică, e adevărat, spune el cu tandreţe, micuţa nu simte niciodată vreun reproş în vorbele lui şi zâmbeşte, înclinând capul. Cea mare nu este geloasă, nu-i pasă, mai ales că Guy şi părinţii lui tocmai intră pe uşă, sunt două broaşte ţestoase prietenoase, cu pupilele holbate şi capetele înfipte un pic oblic, cum sunt capetele persoanelor binevoitoare. Se bea, se mănâncă, suntem fericiţi, se fac fotografii. Se formează cupluri. Sora şi bărbatul, Andy şi Guy. Bătrâna şi mama. Eu voi apărea într-o fotografie alături de Cerise şi femeia-broască ţestoasă. Bătrâna întreabă cine se căsătoreşte, mama îi face semn să vorbească mai încet, dar bătrâna repetă întrebarea. Noi! strigă tare sora,

iar Guy încuviinţează. Sora nu ştie dacă, în acest moment, cea mai mare fericire a ei este că devine vedeta petrecerii sau că şi-a găsit dragostea. Ceea ce nu ştie, tot în acest moment în care toţi sunt foarte surprinşi de strigătul ei, bine, de acord cu un flirt, dar o căsătorie, atât de repede, ce întâmplare, este faptul că Guy are o soră mai mare foarte posesivă.

Măgarul teoretizează. Spune că îi venise să moară, şi când îl întreb care e locul meu în această poveste, răspunde că nu locul meu este subiectul discuţiei de-acum. Îl acuz că teoretizează. Fiecare foloseşte metoda care i se potriveşte, crede măgarul. Şi tu nu ţi-ai permite să o critici pe a mea, ştiu. Nu e de mirare că vorbeşti despre pisică, tu nu gândeşti, tu torci.

Tatăl, mama şi broaştele ţestoase se îmbrăţişează şi se felicită. Mama profită de moment şi îi spune femeii la ureche că sunt amândouă prea tinere ca să devină bunici. Totul se petrece foarte repede, se termină în curând, îi expediem cu sentimentul că undeva este o greşeală.

Ai fixat o întâlnire ca să începem lucrările în bucătărie? mă întreabă măgarul. Mă gândeam că pe urmă am putea să renovăm baia.

Da, da, renovează.

Încetează, e păcat.

Sora îl ia de mână pe Guy, i-o strânge cu stângăcie, dar el nu răspunde la mângâieri, aici este greşeala. Îi spune Mai bine prinde-ţi părul, îţi vine în ochi. Aer, muşte, strigă el după aceea, bătând din palme. Sora surprinde privirea tatălui, a mamei, miraţi, curioşi, neliniştiţi. Încearcă să se apropie din nou de el, dar Guy o avertizează să meargă să se joace în altă parte. O porecleşte Mini-Glu, pacoste lipicioasă. Să ştiţi că

glumeşte! Cu o voce joasă, el o sfătuieşte să nu cumva să-l mai jignească vreodată. Iar eu sunt acolo şi aud.

Înainte de plecarea lui Guy pe front, sora şi Guy – mama va repeta adesea în lunile următoare –, se vor căsători, e lucru hotărât, doar dacă nu cumva se opune cineva, cineva care ar observa că Guy este inert, lipsit de tandreţe şi plin de idei primite de-a gata. Eu observ, dar cuvintele nu-mi ies din gură. Tac. Este momentul să aleg. Şi nu pot exista atâta timp cât sora doarme sub acelaşi acoperiş cu mine.

Cucu, pasărea cântă de douăsprezece ori la rând. Măgarul se enervează. Se apropie de căsuța din lemn şi caută scara. Eşti prea scund, îi spun eu. Mă priveşte lung. Strâng din dinți, scoate din funcțiune cucul. Acum putem să ne culcăm, vino, zice el.

O să devastez totul, îi spun eu, o să vezi cum e când mă apuc de treabă.

Bărbatul cu mărul lui Adam este aici, priveşte peste umărul meu, aşteaptă momentul potrivit să mă atingă pe umăr. Îmi ocupă mintea. Sunt la dispoziţia lui, vreau să mă conducă, i-aş da un ochi dacă şi l-ar pierde pe al lui. Vreau să storc de la el un strigăt, lacrimi, să-l fac să se bucure de mai multe ori la rând.

Deschid uşa, abia am timp să-mi trag sufletul şi să încep să respir normal înainte de a da peste măgar, îmbrăcat prost, încovoiat sub povara suferinţei lumii. Daţi-i trei bănuţi ca să se ridice, îmi spun eu. Îi dau un pachet să-l ducă la etaj, dar plânge. Îl întreb, cine este bolnav, cine este mort, nu-mi răspunde nimic, văzând însă că-mi pierd răbdarea, îmi spune Eu sunt bolnav, simt că mă rup în două. Sleită de puteri, duc cumpărăturile sus şi trântesc uşa. Aici, bărbatul slab este rugat să-şi vadă de drum. Pregătesc masa, îmi imaginez că, dacă am avea copii, aş verifica dacă şi-au făcut lecţiile, i-aş hrăni şi-apoi i-aş culca, şi dacă m-ar întreba unde e tatăl lor, i-aş sfătui să se liniştească, să nu le fie teamă. Iar copiii ar adormi cu greu, clănţănind din dinţi.

Aştept să vină şi el, după câtva timp mă hotărăsc şi cobor scara pe vârful picioarelor, apoi cu zgomot, spunându-mi că efectul s-ar pierde dacă m-ar simţi că ezit. Fiindcă am de gând să urlu, să-l fac să înceteze cu copilăriile. E tot în picioare, dar pubela de care se sprijinea a fost scoasă. A

alunecat de-a lungul zidului. Plină de dispreț pentru lipsa lui de curaj, declar că n-are decât să urce când îi trece criza. Mă întorc pe călcâie și am grijă cum pășesc pentru ca el să păstreze, în cazul în care s-ar hotărî să mă părăsească, o ultimă imagine plăcută. Mai târziu, duc jos coșul de gunoi după ce am pus în el, împachetat cu grijă, o bucată de pâine unsă cu dulceață. Auzindu-mă venind, măgarul se ascunde. Îl găsesc în curte, cu fața verde de atâta plâns. Mi se face milă, îl sprijin să urce, îl culc, îi pun o carte în mână și-i poruncesc să se apuce de citit. Apoi îi aduc o cafea caldă și niște pâine cu unt. Adoarme cu capul sub pernă. Eu mă trezesc.

Observându-i pe alți viitori miri, sora constată că logodnicul său este diferit. E mai puțin atent și mai puțin iubitor. În timp ce se pregătesc de nuntă cu preotul militar, sora își dă seama, de la o ședință la alta, de mediocritatea logodnicului lui. Oricine ar fi putut să pună pariu că va refuza să-i găsească vreun defect, fie el cât de mic, dar ea este lucidă. Guy face parte dintre acei bărbați care bombăne deseori, nu mulțumesc, își șterg picioarele pe preșul vecinilor de jos ca să nu-l murdărească pe al lor, consideră că cerșetorii te deranjează când mergi pe trotuar, nu lasă bacșiș, cer facturi false ca să le aranjeze ei după aceea, sora nu știe nici ce, nici cu cine, pur și simplu realizează că îi oferă puțin și strânge masa doar de pe locul unde a stat el. Fiecare cu murdăria lui, spune Guy. Dar când merg la culcare și se lipește de ea, se simte în siguranță. Când un alt logodnic se reculege prin rugăciuni, căutând calea cea mai bună pentru a deveni soț și pentru a o face fericită pe femeia lui, Guy o roagă să nu-l refuze și să se supună, așa cum face o soție bună.

Măgarul promite c-o să-i fie mai bine, nu știe ce-l copleșește în fiecare seară și-l împiedică să doarmă. Se întreabă și de ce simte că are capul greu de fiecare dată când îl ridică.

N-ai fi primul, îmi spun eu, văzându-l cum se ofileşte şi devine depresiv. Eşti o oglindă prea brutală, mi-a spus un bărbat, nu spui nimic, şi totuşi bărbatul este demascat. Ca să te păstreze, trebuie să te potolească, şi ca să te iubească, trebuie să se sinucidă. Nu spui nimic ce-ar putea să supere, nu te porţi ca o stăpână, dar bărbatul nu-şi poate reveni după ce a văzut ce e în tine. Tu nu te deschizi, dar, pentru a rezista lângă tine, el se închide şi se stinge.

Cea mare organizează căsătoria, tatălui îi mărturiseşte câteodată temerile sale, cu mama discută îndelung despre problema sentimentelor, micuţa o ajută să aleagă o rochie. Dar culorile nu se prind, sugativa bea cerneala, hârtia va fabrica nişte pete. Fiecare lucru bun care se întâmplă este urmat de o criză. De exemplu, Guy poate s-o ia de mână pe stradă, şi deodată o lasă singură şi se îndepărtează. Alergând vioaie după el, îl ajunge din urmă, el mormăie, ea-l întreabă dacă-l necăjeşte ceva, dar se închide în el. Mai târziu, cu condiţia ca sora să nu mai încerce să stabilească vreun contact cu el, totul revine la normal. Sora se teme ca nu cumva ea să fie cauza acestor schimbări bruşte, încearcă la nesfârşit să descopere sursa acestei ciclotimii. Îşi păstrează însă speranţa, pentru că este mândră de el, şi când e în uniformă, şi când e îmbrăcat civil, este mândră că a ales-o pe ea, nu pe alta, deşi erau multe fete în seara în care s-au cunoscut. Prietenele au invidiat-o, şi când ea le-a anunţat că se căsătoreşte, au invidiat-o şi mai tare. Pentru prima dată în viaţă este prima, nu doar sora cea mare. Ziua se apropie şi e din ce în ce mai speriată. Prietenele o liniştesc, câţi bărbaţi înspăimântaţi de căsătorie n-au devenit blânzi ca nişte miei după ce li s-a pus verigheta pe deget.

Nu va fi fericită, să-i spunem sau nu? murmură mama. Mă ocup eu de asta, îi răspunde tatăl. Sora pare liniştită, continuă mama, e adevărat, dar de fapt, când o cunoşti, vezi că e plină de viaţă. Mama îşi cunoaşte fiica. Poate că Guy este

prea tânăr, va înțelege până la urmă cum funcționează o femeie, spune tatăl. Vorbește-i tu, îi sugerează mama, ca să-i spun ce? întreabă tatăl.

Într-o zi, sora vine plângând, logodnicul şi-a bătut joc de picioarele ei cu platfus şi de părul gras. Mama o consolează, nu e grav, nu gândeşte aşa, râdea. Râdea? întreabă sora, râde atâta că uneori râde şi când plâng.

E prea tânără ca să se căsătorească acum, nu vrea să aştepte un pic, să se vadă cu Guy, să trăiască împreună, ca acum, dar să mai aibă răbdare pentru restul, are timp. Pe soră o apucă dracii, întreabă dacă viitorul pe care îl prevăd pentru ea în familie este cel de fată nemăritată cu un copil din flori. Aşa voi sfârşi dacă o să mă mai bateți mult la cap, urlă ea. Tatăl îi dă exemplul bunicilor: este periculos să trăieşti foarte mult timp cu aceeaşi persoană, mai bine să începi mai târziu. La douăzeci de ani, şi chiar dacă participă la mai multe războaie, riscați să fiți căsătoriți de cel puțin şaizeci şi şapte de ani! Ce insinuezi? țipă ea, e prima dată când se opune tatălui, Guy nu va muri în luptă!

Sora pleacă. O auzim, de la fereastra bucătăriei, traversând curtea şi făcându-ne ticăloşi.

Măgarul este promovat. Mă sune să mă anunțe, vocea lui e lipsită de vlagă. Eşti la closet, îi spun eu. Îşi pierde curajul. Refuză promovarea. Plânge. Nu este momentul potrivit, îmi spune, abia mă țin pe picioare, nu pot să accept locul ăsta. Locul tău e la closet, rămâi acolo. Blestemul n-o să mă atingă.

Mama se ofileşte. Simte în ea însăşi, ca şi cum ar fi a ei, teama surorii. Merge cu micuța prin magazine, cumpără tot ce crede că ar fi util pentru cea mare. Micuța întreabă de ce nu se anulează, de vreme ce tatăl e întunecat, mama e înnebunită şi sora e înspăimântată. Mama îi răspunde să nu mai spună prostii. Şi să nu te-apuci să-i bagi în cap surorii tale ideea asta ciudată, ai grijă să taci, îi mai recomandă ea.

Totul pare să se aranjeze într-o seară, când sora trece să le arate tatălui, mamei, fratelui şi surorii inelul de logodnă. Eşti sigură de tine? întreabă tatăl. Ni se pare, mie şi mamei tale, că Guy nu prea îţi dă atenţie, oare greşim noi? Îl iubesc, spune ea, lăsaţi-mă în pace. Ce agasantă e! exclamă mama când sora trânteşte uşa, mai bine s-o lăsăm să-i trântească uşa în nas bărbatului ei şi să nu ne mai amestecăm.

Rugina picură înăuntrul tatălui. Întotdeauna a spus că există două categorii de bărbaţi, aşi şi nuli, între cele două nu mai e nici una. Mama plânge, tatăl o ia în braţe cu duioşie. În timpul unei vieţi trăieşti câteodată mai multe vieţi, îi spune el, dar şansa noastră este să le petrecem pe toate împreună, mama îi mulţumeşte, deşi i-ar da cu mare bucurie un pic din plăcerea sa surorii. Apoi pregăteşte masa, nu mai suntem decât patru, tatăl, mama, fratele şi eu. Fiecare simte golul în felul lui. Tatăl se înăbuşă, ar vrea să fie emoţionat, dar e furios. Mama încearcă să se obişnuiască, e într-o situaţie nouă, de mamă a trei copii, dintre care cea mare este căsătorită, bine, bine, căsătorită bine, bineînţeles, sperăm că va dura. Fratele face observaţia că dreptul femeii de a divorţa este facilitat încă din 1975, şi eu simt că parcă miroase a vacanţă, mă gândesc la posibilitatea unui loc curat şi liber. Mai mult, cânt. Să mă gândesc să notez undeva cuvintele.

Când cânt, măgarul, înspăimântat, aranjează ce a mişcat din loc, curăţă ce a murdărit. Câteodată îşi sprijină capul de perete. Imediat cum îşi schimbă locul, verific dacă transpiraţia de pe fruntea lui nu a lăsat pete pe tapet şi şterg, dacă e cazul.

Prăbuşire. Îmi place forma literelor din numele lui, locul lor, ordinea lor, z lângă v, t lângă k, lângă r. Nimic nu se potriveşte şi totul este neaşteptat. Ridică-te! urlă bărbatul cu mărul lui Adam, e alb, are roşu în obraji, verde în ochi, faţa

lustruită de ură, răvăşită. Un văl gri acoperă spaţiul. Timpul uzează, fiecare minut înseamnă distanţă. Să mergem cu motocicleta, am zis, vii cu mine, urci şi să nu-ţi mai aud gura. Dacă nu iubeşti ce iubesc eu, n-avem de ce să stăm împreună, ridică-te! urlă iar, ţinându-şi capul în mâini, aşezat pe marginea patului. Ţi-am spus să te ridici!

Blestemul nu se lasă. Mă prăvălesc. Lovesc peretele cu piciorul, capul mi se rostogoleşte pe podea, aştept mâna lui. El şi-o pune pe buze, ar vrea să le coasă, ştie că merge prea departe, dar nu mai poate să tacă. Ridică-te! Semeni cu mama ta, nu vreau să fiu tatăl tău, eu sunt un aventurier! Am să rămân aşa cum sunt, n-o să mă schimbi tu, un aventurier, ai auzit? Nu sunt un nevolnic. Când îl văd pe tatăl tău, un bărbat bine, da, este un bărbat bine, nu spun că nu, nu mi-aş permite, inteligent, strălucitor, şi uite ce-a ajuns ca să-i placă mamei tale! Hai, sus, babo, semeni cu mama ta, şi ea e o femeie bine, chiar atrăgătoare, dar recunosc că nu are ce să-i ofere unui bărbat ca tatăl tău. Îl ţine sub papuc, săracul, mi-e frică să nu ajung şi eu ca el dacă tu vei ajunge ca ea, e posibil să se întâmple, câteodată îţi strângi buzele şi semeni cu ea. Când ceva nu-ţi convine, faţa ta se lungeşte, e nasol, n-o să fiu câinele tău, asta e, mă auzi? Hai, sus, nu faci nici un efort!

Pleacă şi lasă-mă, îi spun eu.

Nu, zice el, e prea uşor, doar atât aştepţi, mă distrugi, de ce? Îmi distrugi viaţa! Hai să mergem cu motocicleta, pentru tine am luat-o, pentru plimbare. Motocicleta de curse, da, sunt de acord, vezi? Sunt de acord, auzi? Recunosc, e prea rapidă şi inconfortabilă, am făcut bine că am renunţat la ea. Dar pe asta te cocoţi şi n-are de ce să-ţi fie teamă. Conduc bine, suntem ca într-un fotoliu, şi tot nu-i bine, niciodată nu eşti mulţumită, aşa a fost şi cu bicicleta, te doare fundul, e ceva care să nu te doară? Uite ce frumos se vede de pe motocicletă. Am să-ţi mângâi coapsele şi-o să mergem pe

drumuri şerpuitoare, nu-i bine? Îţi şterg şaua cu pantalonii mei de fiecare dată când plouă, de ce nu vrei niciodată să intri în visele mele? Hai, taci, vino. Taci, vino după mine.

Mai spune-mi o dată că n-avem ce să facem împreună dacă nu iubesc tot ce iubeşti tu, spun eu încetişor, fără ca el să mă audă.

Treizeci şi doi de ani, sunt o femeie din familie şi n-am de gând să plătesc. Bărbatul cu mărul lui Adam continuă, Tu, tu eşti de vină! E prea uşor! Nu încerci! Fă şi tu un efort, mă distrugi.

Îşi ia aparatul de fotografiat şi-mi spune Nu cumva să te mişti, întoarce capul spre dreapta, mai puţin, ţine-l ca la-nceput, capul sus, uită-te drept înainte, lasă ochii în jos, uită-te la mâna mea, nu mai mişca, mulţumesc mult. Ştiu că nu-ţi place, dar fotografiile în care plângi chiar că sunt cele mai reuşite.

Sărută obiectivul. Îi zâmbeşte.

Mă ridic şi plec.

Unde pleci? mă întreabă el. Nu vrei să mergem să mâncăm ceva? Vrei *sushi?*

Cobor scara. Mă gândesc la măgar, la felul cum se apleca deasupra mea. Eşti sigură că nu ţi-e frig? Dacă măgarul m-ar vedea, A ajuns la mal, ar zice el.

Acum un an, bărbatul cu mărul lui Adam m-a luat pe sus. Intru ca o vijelie şi îi cer măgarului să înţeleagă că vreau să respir, departe de el. Adaug, ca o fată bună ce sunt, că sigur am şi eu partea mea de responsabilitate pentru tristeţea lui, dar că de-acum înainte când are să-i fie mai bine fără mine. Trimiţi pe cineva după pian? Şi repede, contez pe tine pentru asta, fiindcă bărbatului pe care-l iubesc nu-i place muzica celorlalţi. Ştiu că s-ar simţi jignit dacă ar vedea instrumentul tău. Şi mă dăruiesc imediat, cu trup şi suflet, bărbatului cu mărul lui Adam.

Nu mai departe de ieri, bărbatul cu mărul lui Adam căuta o casă la ţară. Un adăpost pentru noi doi, un cuib, spunea el. Şi deodată se răzgândeşte. Ce rost are să căutăm o casă la ţară dacă nu putem merge acolo cu motocicleta? Mai bine-mi iau o cabană în pădure. M-am plictisit toată vara asta să merg cu tine în maşină, mă vezi într-o maşină şi la hotel, pe mine, aventurierul, pe mine, războinicul, acum, că tot am făcut efortul să-ţi respect dorinţele, o să fac ce-mi place şi tu o să mă urmezi. Nu sunt un burghez, nu-mi place să am multe, viaţa mea înseamnă călătorii, ba chiar o să-mi cumpăr o barcă, n-o să vină nimeni să mă plictisească în mijlocul mării, dar tu o să vii cu mine, da, o să vii? Măcar îţi place pe barcă? N-o să-mi spui că nu-ţi place nici pe barcă? Ştii să navighezi? O să te învăţ, trebuie doar s-asculţi ce-ţi spun.

Cu măgarul nu am avut parte de ameninţări. Uneori era agitat din cauza mea, dar niciodată nu mă ameninţa. Chiar şi după o masă cu toată familia mea, continua să-mi zâmbească.

Măgarul îşi mai pune o porţie de peşte. O laudă pe mama, vrea să-i mai dea şi surorii, îi întinde platoul, dar ea refuză. E preocupată de silueta ei. E tâmpită, nu ia în seamă decât ce fel de mâncare e, dar eu degresez totul, de fiecare dată. Apoi începe să vorbească despre deserturi; dacă m-am gândit la fructe, cere ciocolată, nu mai înţelegi nimic, o să vezi imediat, atacă sistematic, ai surori? îl întreabă ea pe măgar. Dacă fac o prăjitură, îmi zice că sunt rea, îţi dai seama?

Tatăl se crispează, îi e teamă ca nu cumva mama şi cea mare să se certe. Ar fi neplăcut pentru micuţă şi nepoliticos faţă de logodnicul pe care a binevoit să ni-l prezinte, ea care fuge de casă de câţiva ani, nu ştie de ce. Adolescentă întârziată, nerecunoscătoare, dar o să-i treacă, scrie cărţi, spune mama, înţelegi ce vreau să spun. Măgarul îi răspunde politicos. Dacă o simte pe micuţă că-şi iese din fire, dacă o aude urlând în tăcere, o linişteşte făcându-i cu ochiul. Tatăl întoarce

ochii. Micuței nu-i place că, din când în când, tatăl plescăie când mănâncă.

Alerg. În spatele meu, clădirea în care stă bărbatul cu mărul lui Adam se mişcă, bloc după bloc înaintează ca să mă strivească. Nu-mi pasă de cuvintele tale! strigă bărbatul. Un văl gri acoperă din ce în ce mai mult lumea. Mă lovesc de colțurile poveştii noastre, mai întâi singură, pentru că bărbatul nu mi se alătură. Chiar ieri a fost întrebat despre cum e viața alături de o scriitoare; interesantă, spun oamenii. Credeți-mă, este o oroare, mă lasă nervii, spune el.

O sun pe prietena mea, aş vrea să dorm altundeva pentru mult timp. Nu trebuie s-o las să scape, se gândeşte bărbatul cu mărul lui Adam, de data asta va fi greu s-o aduc înapoi, am mers cam departe, știu, dar mi-a prins bine; acum sunt mult mai calm. Ea telefonează. Spune-mi că visez, zice el. O suni pe ticăloasă, aşa e? Pe care o s-o alegi din gaşca ta de târfe? Pe cine suni? Pe dracu! Hai, târfo, vorbeşte-mă de rău cu ele, sună-le, cere ajutor, tu cu cincimea ta de creier, care târfă e la telefon dintre cele patru prietene ale tale, aş vrea să ştiu şi eu! Nu, de fapt nici nu mă interesează, mă judeci, mă judecați, e oribil. Plânge-te că ți-am tăiat toate cordoanele vitale, asta-i expresia ta tâmpită, nu-i aşa? I-am sabotat pe-ai tăi, pe prietenii tăi, ți-am sabotat felul tău de-a iubi, tăcerea ta, cărțile, asta vrei să spui? Vezi că te-ascult când vorbeşti, gagică murdară ce eşti. Îmi zice gagică murdară, dar simt că se rupe pe dinăuntru.

Chiar nu vrei să ne despărțim? îl întreb eu.

Nu! urlă bărbatul cu mărul lui Adam, e prea uşor, ai spus că trebuie să vorbim, uite că vorbesc, te iubesc, tu eşti femeia vieții mele. De altfel, ce-ai zice să ne căsătorim?

În timpul acestui prânz care nu se mai sfârşeşte, măgarul îl ascultă pe tată, dar mama şi sora care va naşte îl întrerup. Mama, şocată că va deveni bunică, propune ca acest copil

să-i spună pe nume sau să nu-i spună în nici un fel, se opune oricărei porecle care ar face-o să pară mai bătrână. La fel şi pentru tată, refuză orice diminutiv. Ce părere ai? îl întreabă ea pe măgar, el nu ştie, dar e de acord cu ea că este prea tânără pentru porecle. CQFD! spune mama. Ca să închidă subiectul, se hotărăsc să aştepte până când copilul va începe să vorbească şi va găsi câteva silabe de care se vor amuza cu toții. Sora lui Guy a cerut să-i spună Mamita. Nu se va despărți niciodată de Guy, de altfel s-a şi instalat în apartamentul de dedesubt şi s-a oferit să aibă grijă de copil. Odile este grafolog şi stă tot timpul acasă. Imediat cum se vorbeşte despre ea, micuța rânjeşte, iar măgarul se destinde. Odile va fi o bonă minunată, spunea Guy în timp ce burta surorii mele creştea. Fals, spune mama, o bonă este ori este englezoaică, ori nu e deloc. Hai, nu mai fiți aşa pretențioşi, dacă n-ai bani să-ți iei o bonă, atunci îți creşti copilul singur.

Sora a promis că se va zbate să găsească un loc la creşă, va fi mai bine aşa, dar Guy a refuzat. Nu te mai obosi, i-a răspuns el, tu să naşti, e foarte bine aşa. Ea îşi mângâie burta şi o apasă ca şi cum ar vrea s-o strivească. Hai să schimbăm subiectul, propune mama, Acum ştii ce gândim, faci ce vrei, n-o să vorbim despre asta la nesfârşit. Mai ia, serveşte-te, Thomas, Matthieu, Thierry, Richard, ah, nu mai ştiu, scuză-mă, cum ai zis că-l cheamă? mă întreabă ea. Măgarul mă strânge de mână.

Bărbatul cu mărul lui Adam mă caută, dar eu vreau să dispar. Dacă l-aş chema în ajutor pe măgar, m-ar primi oare înapoi? Era puternic atunci când se punea problema să mă apere. Nu, îmi amintesc, slip, iaurturi, *snack*, dezgustător, şi totuşi, să-i suport cuvintele până mă simt mai bine. Să-l sun, să-l chem în ajutor, repede. Risc să-mi reproşeze că l-am părăsit urât, fără să-mi pese de el, fără să țin cont de el. Ei, şi? Să-mi cer iertare, şi pe urmă să regăsesc umărul lui, să vorbim despre povestea mea cu cordoanele vitale, va în-

ţelege expresia, i-a plăcut întotdeauna să vorbească îndelung despre stările sufleteşti. Să spun că am făcut rău să-l părăsesc aşa, într-o oră, n-a fost frumos din partea mea, ar fi trebuit să-l susţin, ce oroare, cum să spui aşa ceva, în fine, asta e, că m-am comportat urât, da, să-l susţin. Totuşi, dacă mă gândesc la defecte, e mirosul acela de sex, acolo, dedesubt, ce să fac, o să mă obişnuiesc, vreau pe cineva care să mă scape de bărbatul cu mărul lui Adam, un sprijin, o ureche care să mă asculte. Felul de a mă asculta era pur, complicitatea lui era adevărată. Da, dar mai avea şi acel alo mirat, insuportabil, doar ştia că eu l-am sunat. Alo? Vai, ce surpriză, cât de tare mă enerva. Nu, sunt o proastă, nu pot să dau înapoi, trebuie să merg înainte, ei, drăcie, şi el spunea la fel. Să merg înainte, înainte, să nu mă întorc din drum, chiar dacă un umăr, un zâmbet bun? Nu. Am zis înainte.

Nici un alt bărbat după bărbatul cu mărul lui Adam, i-am dat totul, chiar ieri, un copil, am zis eu, un copil, am fost nebună! Un copil cu mine, asta ai vrea, nu-i aşa? Şi el a urlat şi m-a ameninţat, fii atentă, dacă-mi faci asta, urăsc plozii, îmi vine să vomit când îi văd. Acum ştiu cum sunt bărbaţii, vreau să stea departe de mine, pierduţi în peisaj, ca într-un tablou de vânătoare, cu penele în vânt, fezandaţi.

În ciuda încercărilor mamei de a schimba subiectul, cea mare continuă să-şi golească sacul, iar măgarul o ascultă cu răbdare. Mama ridică din umeri, dar îi lasă imediat în jos când tatăl se încruntă. Mama continuă, cu blândeţe, să vorbească despre alte subiecte. Casiera de la supermarket este neagră, dar e foarte politicoasă. Bunica vecinilor ar trebui eutanasiată, îi atârnă fundul şi trebuie să fie sprijinită când urcă singura treaptă de la parter. Sindicatul proprietarilor spune că face, dar nu face nimic, vorbeşte, se agită degeaba. Asta înseamnă să fii oportunist, la fel ca micuţa. Întotdeauna a fost puţin oportunistă, îi spune mama măgarului, ai observat? Cărţile ei au fost primite bine, acum ştie să şi bată la maşină; dacă va avea

nevoie de bani într-o zi, va putea să-şi caute un post de stenodactilografă. Mama spune că sunt din ce în ce mai mulţi copii care mor din cauză că mamele lor lucrează. Ce minunate sunt platformele care ridică mobila, suspină ea.

Din fericire, spune sora, Guy se maturizează de când ştie că va fi tată. Nu mai trebuie să-i suporte schimbările de ton, şi nici criticile de bărbat tânăr prea sigur pe el. Acum ştie că ştie, nu mai vrea să demonstreze că are dreptate, pur şi simplu are dreptate. Mama se plânge că cei de la Argel nu sunt în stare să vândă mazăre în păstăi fără aţe. Mie nu-mi plac boabele de ovăz, e atât de greu să le congelezi, ar fi trebuit să încerce să facă o pâine cu ovăz, nu crezi?

Cea mare încearcă să se obişnuiască, Odile urcă în fiecare dimineaţă ca să-i viziteze. Ai de gând să ne sâcâi în continuare? Chiar nu putem să schimbăm subiectul? o întreabă mama. Şi ea continuă.

Odile se aşază în bucătărie şi îi aşteaptă pe cei doi. Cea mare glumeşte cu Guy, în aşa fel încât între ei doi să se stabilească o complicitate jenantă pentru Odile. Se întâmplă că Guy să se poarte drăgăstos, şi când sora iese din baie, cu obrajii trandafirii, încântată să-i arate lui Odile că viaţa lor amoroasă merge foarte bine, aceasta evită să-şi ridice ochii din jurnal.

Mama roşeşte, adaugă Nu ştiu ce spune ginecologul tău. Dacă nu-ţi interzice raporturile sexuale, fă-o, dar, dacă-mi permiţi, există totuşi riscul ca orgasmul să-ţi provoace o dilataţie. Cea mare nu aude şi vorbeşte în continuare. De vreme ce Odile are binecuvântarea lui Guy, urcă în fiecare dimineaţă să vadă dacă totul e în ordine. Iar începe, geme mama, strângând-o de braţ, trebuie s-o facem să tacă! Ce bine mi-ar fi prins dac-aş fi dus-o pe-asta să-i lege trompele!

Tatăl îi arată măgarului un stol de păsări, iar măgarul, foarte atent, acoperă zgomotul făcut de femei cu întrebări interesante despre migraţie. Emigraţie? întreabă mama. Putem să participăm şi noi la discuţie, sau vă mărturisiţi păcatele?

Cea mare se simte foarte derutată. Odile l-a sfătuit pe fratele său să evite relațiile sexuale, şi el refuză orice fel de discuție referitoare la acest subiect. Cea mare şi Guy vorbesc deci despre ploaie şi timp frumos, despre greutatea căruciorului, mărimea patului şi etanşeitatea ferestrelor, despre cumpărarea unui mobil, a unui pămătuf, a unei cutii muzicale şi a unui sterilizator, dar la un moment dat ea izbucneşte, declarându-i că nu mai poate suporta s-o audă pe Odile cerându-i copilului din burta ei să-i spună mamita; şi Guy îi răspunde că, după câte ştie el, mamita şi mama sunt două cuvinte diferite. Are dreptate, spune mama, nu e nici o legătură între ele, aici îi dau dreptate, îți place floarea de portocal? Micuța ridică ochii spre măgar şi, văzându-l cât de atent este, are chef să bage mâna în salată şi să-i întindă un pumn de mlădițe proaspete.

Cu cât deschideam mai mult uşa mea, cu cât îi făceam mai mult loc, cu atât bărbatul cu mărul lui Adam se dădea înapoi. Mă respingi, se plângea el. Căutam un cuvânt, strângerea lui era mută. Când trupul meu era moale, se lipea de el, îl transformase într-o pastă maleabilă pe care spunea că o adoră. Eram opera lui de artă, un fel de a face dragoste cu el însuşi, un secret. Îl linişteam, tu eşti singurul. Imediat cum lucrurile mergeau prea bine, îşi lua avânt, anticipa căderea noastră, se gândea cum se va sfârşi şi urla Tu! Tu eşti de vină. Eu sunt drăguț cu tine! Pleacă, dacă nu ți-e bine, gândeşte logic. Î înnebuneam. Voia să poată spune Relația noastră este jalnică, şi eu să-i răspund De acord, dar te iubesc. Gata, coboară, şi-atunci începea iar să urle Vezi, vezi că nu mă iubeşti? După ce se liniştea mă întreba Ce, am urlat? Dar despre ce era vorba? Altădată adăuga De acord, am răcnit, dar ştii că aşa sunt eu, mă cunoşti.

Rănită, lipsită de sprijinul soțului ei, cea mare nu mai încearcă să le facă impresie bună tatălui, mamei, fratelui şi

surorii, astăzi cere sfaturi. Bine ți-ai mai ales ziua! Tocmai acum, când micuța ni-l prezintă pe logodnicul ei! Ce rost are să ne mai ceri sfaturi, spune mama, dacă nu ții cont de ele. Tatăl promite să găsească un avocat foarte bun. Mama spune că un copil, orice s-ar întâmpla, chiar şi în cazul cel mai rău, va putea avea altul, nu? Ce zici? Am uitat, ai sau nu surori, i se adresează ea măgarului.

Şi cea mare pleacă trântind uşa. Măgarul mai ia puțină cafea. În bucătărie, mama îmi mărturiseşte că măgarul este fermecător, dar preferă să nu se ataşeze de el. Simte ea că nu va dura mult, e păcat, de altfel. Dar rămâne la vorba ei.

Prietena mea nu răspunde, mai sun o dată, apoi plec la cafenea. Bărbatul cu mărul lui Adam nu m-a mai urmărit. Nu se va gândi la cafeneaua asta. Totuşi, ar fi total aiurea să ne întâlnim din nou în locul unde ne-am cunoscut. Înainte de a vorbi pentru prima dată, bărbatul cu mărul lui Adam venea ca să mă vadă, fără să-şi schimbe vreodată programul. Îi plăcea să mă privească, număra zilele când nu mă uitam la el. Si-a venit şi ziua aceea! S-a apropiat de mine şi a pus pe masă un bilet de avion. Comandase şi prânzul pentru amândoi. Mi-a spus cum îl cheamă, avea oroare de numele lui. Când îl scriam pe o hârtie, mie mi se părea frumos. Este singurul nume pe care mi-aş fi dorit să-l am. Mi-a vorbit despre această ură, a imitat-o pe mama lui când îl chema la masă, numele îi amintea de mama lui. Semeni cu mama mea! a strigat el, şi-apoi mi-a zis Ridică-te, hai, măicuță!

Ca dovadă că mama mea are anumite puteri, că face şi apoi ucide, sora, imediat după ce a auzit cuvintele pronunțate de mamă, pierde copilul în mijlocul străzii şi al porumbeilor. Câinii vin în fugă, adulmecă bucata de carne pe care a scăpat-o, în timp ce oamenii, lumea, gândesc că ar fi putut s-o facă în altă parte, nu în piața asta scăldată în soare de

primele zile frumoase. Ia copilul şi se întoarce acasă. Îl spală, îl taie în bucăţi şi îl fierbe cu nişte legume. La prânz, Odile spune că mâncarea are un gust ciudat, iar Guy o sfătuieşte să folosească data viitoare oala sub presiune.

Superbul măr al lui Adam care se ridică şi se coboară deasupra mea, şi se lasă supt ca un animăluţ! Am să te duc pe platourile înalte, mi-a spus el, o să vezi ce frumos e acolo, vino cu mine. L-am întrebat dacă mi-a curs suc pe bărbie, Da, stai, nu te mişca, am să te şterg. M-a lins pe faţă şi ne-am sărutat. Şi-a pus mâinile pe capul meu, m-am lăsat ispitită de toate, de el, nu mai exista nimic altceva.

Tu nu pleci niciodată de-acasă, mi-a zis el mai târziu, când s-a întunecat, când spaţiul a început să se scurgă, ce naiba vrei să fac cu cheile tale, ce, nu poţi să-mi deschizi uşa? Nu ies când ştiu că te întorci, am răspuns eu, prea încet însă ca să m-audă, ştiu că-ţi place să mă găseşti aici când vii. Când nu sunt, zici că te părăsesc. Dar, pentru moment, e aşa bine pe platourile înalte. Mă duce înăuntrul lui, şi fiecare poartă care se deschide dă într-o nouă grădină, şi fiecare fereastră pe care o închide, o închide în nasul celor care ne deranjează. Mândria pe care o simt când suntem braţ la braţ, frisonul pe care-l am de fiecare dată când îmi ia mâna, mă fac să-mi regăsesc sufletul, el trebuie doar să-l culeagă, am să-i ofer totul.

După un telefon dat mamei, o criză de lacrimi şi un chiuretaj, sora este dusă la un spital psihiatric unde se pronunţă şi divorţul. După ce pleacă de acolo, îşi ia o garsonieră. Mama lui Cerise, Andy, care a descoperit cam târziu ce înseamnă *coaching* şi se gândeşte să-şi facă din asta o meserie, insistă să vină acasă la ea ca să o înveţe câteva şiretlicuri. Unde mergi, ce vrei, cum faci, sunt cele mai importante precepte ale sale. Dacă, de exemplu, vrei acum să mai ai un copil, ce faci ca să-ţi atingi scopul?

Bărbatul cu mărul lui Adam intră în cafenea. Mă ascund sub masă. Ieşi de-acolo, încetează cu circul ăsta, ţi-am spus să vii încoace. Tot aici, în cafeneaua asta, după platourile înalte, am stat până târziu, până când mi-a spus Vino, mai rămâi cu mine. Mă ţinea de mână. M-am gândit la bătrân. Avea la el acasă o frânghie. O să te conduc acasă, dar mai rămâi puţin, vreau să te cunosc, deja te iubesc. Am spus da. M-a legat într-o zi de masa joasă. Mi-a oferit flori. Şi-am spus da. N-am dăruit niciodată flori unei femei, mi-a spus iubirea mea. Mă gândeam că nu merită să jefuiesc natura. În ziua în care am spus nu, mărul lui Adam a tremurat. Am spus nu, aşa cum aş fi putut să spun da. Am spus Nu, merg cu maşina, e prea departe ca să mergem cu motocicleta. Mi-e frică de motocicletă. Parcă era nebun.

Prima dată când am pus mâna pe pântecul lui, a mângâiat-o cu blândeţe, a gemut, apoi a suspinat, mi-a spus zâmbind că e aşa de bine. Am spus da. De ani de zile nu am mai ţinut de mână o femeie. Tu eşti scumpa mea, sau scumpa-scumpa uneori, am spus da, am cinat la restaurantul marocan, a promis c-o să mă ducă la cel afgan, dar mai întâi am fost la cel etiopian. Voiam să-l invit la restaurantul rusesc, dar nu am avut timp. Îmi spunea iubirea mea. Adormeam spunând da. Era magnific, doar cu o zi înainte de a deveni urât. Dar şi urâţenia lui era superbă, mâinile i se mişcau în ritmul ţipetelor,

erau pe ele urmele îmbrățișărilor noastre și ale copilului blestemat pe care nu-l făceam, el exista deja, el era copilul.

Sora devine o țară străină. Mama n-o zgâlțâie direct, ci prin intermediul tatălui. S-o zgâlțâi, dar de ce? Mama nu suportă ideea că educația pe care le-a dat-o copiilor este un eșec. Constată: n-a fost ascultată, nu a fost bine înțeleasă. Respinsă de soră, care o consideră vinovată pentru avortarea copilului, mama se îndepărtează de tată și, puțin câte puțin, și de copii. Nu poate să accepte ideea că o ființă căreia i-a dat naștere poate să se prăbușească astfel. Îl detestă pe tată când îi plânge de milă surorii fragile. Cuplul se destramă.

Vino aici, strigă bărbatul cu mărul lui Adam, te iubesc, tu ești femeia vieții mele. E fals. Alerg la malul fluviului, mă feresc de el, dar mă ajunge din urmă. Mă împinge în apă. Nu sunt jucăria ta, îi spun eu, ridicând capul și scoțând mâna din apă, mă auzi, înțelegi?

Dar ce crezi ce ești? mă întreabă el.

Într-o sâmbătă dimineață, tatăl o așteaptă pe micuță în curtea școlii cu un sac de voiaj. Îi spune să stea pe locul din față al mașinii, în locul mamei. Precizează că ea este la curent cu această deplasare. Micuța deschide sacul pe care tatăl i l-a pus pe genunchi și descoperă, împăturit de mamă, desigur, costumul ei de baie alb, cu imprimeu cu ananas și pepene verde. Nu găsește nici un bilețel de la mama, numără câte perechi de șosete sunt în sac, caută indicii, neîndrăznind să întrebe cât timp vor fi plecați, nu că i-ar fi teamă, ci din delicatețe, ca să nu-l oblige să mintă. Luni trebuie să fie la școală, dar poate că s-a terminat, începe o nouă viață în altă parte.

Tatăl este copleșit, deși face eforturi ca să nu se vadă. Lasă mai jos fotoliul micuței, pune sacul sub picioarele ei descălțate ca să le poată întinde, verifică să nu-i fie prea cald sau prea frig, se oprește pe autostradă și cumpără prăjituri. Cântă împreună în timp ce le mănâncă, și tristețea lui se estompează. Încă un mic efort și va uita totul. Ea însă își va aminti cu o bucurie imensă de această răpire, așa cum își va aminti și de partida de vânătoare pe care i-a promis-o bătrânul. De fapt, oare chiar vrea călătorii cu altcineva decât ei doi?

Bărbatul cu mărul lui Adam a câștigat. Mă întorc cu el ca să tacă, înaintăm pe insula rece. La fiecare o sută de metri îmi spune că i-ar plăcea să se oprească aici dacă și mie mi-ar plă-

cea. Dar pe tine te înțeapă insectele, nu vrei să te-ntinzi în iarbă, așa este? Păcat, mie îmi place la nebunie. O să ne iubim în iarbă, dar dacă tu nu vrei să stai pe iarbă, așa cum fac eu, cum să ne iubim? O să-ți dau jacheta mea, să te-așezi pe ea. O să te duc într-o zi în Japonia. Am auzit de o insulă cu șerpi care trăiesc sub nisip. Hai să coborâm pe stânci, e prea înalt pentru tine? Poți? Să merg eu în față? Să-ți dau mâna? Te ajut. Nu, nu sunt brutal. Hai, coboară, uite cât de frumos e.

Simt că amețesc.

Mereu e ceva care nu-ți convine. Ține-mă de mână, hai, cu curaj, vrei să te măriți cu mine?

Tatăl se oprește din nou, îi telefonează mamei, micuța îi vede doar spatele, în cabina telefonică, și-apoi privirea neagră atunci când se întoarce. Ochii lui o caută pe micuță, în mașina plină de vise. Micuța zâmbește, e în extaz, doar ea și tatăl, nimeni altcineva. Cu câteva zile înainte, când mama a țipat la el că vrea să-și schimbe viața, micuța a urât-o. Cel mai laș dintre bărbați, cel mai rău dintre soți, a mai spus mama, și micuța s-a gândit s-o strângă de gât, nemaiputând să suporte privirea tatălui, el nu i-a răspuns, doar a plecat din cameră. Bravo, fugi, nu vrei să spui nimic, vai de capul tău, Kikiton, pleacă!

Mama nu suportă ideea că acești copii ai ei cresc, așa se întâmplă cu toate mamele. Las-o să îmbătrânească, o să-i treacă, îi explică tatăl micuței. Mama se plictisește, sigur că n-ar vrea ca tata să-și neglijeze slujba ca să rămână cu ea, totuși, când el nu-i aici, ea îl așteaptă, și atunci când se întoarce, îi poartă pică pentru că l-a așteptat. Îi plăcea să tânjească după el. Acum nu se mai pregătește înainte ca el să se întoarcă. Ar fi trebuit să-și reia activitatea voluntară care o scotea din mediul familial, dar moartea o descurajează, boala o dezgustă, sărăcia o enervează, lipsa de cultură o crispează, să ajute, da, dar pe cine? Nimeni n-o atrage.

Micuța a visat să-l aibă pe tată numai pentru ea. Totuși, în această sâmbătă, în sala restaurantului de pe autostradă, fără mamă, e tare necăjită. Îl ia de mână pe tată, speră că va fi luată drept soția lui, dar nici ea nu crede, și-a ascuns ghiozdanul sub scaun, dar poartă șosete și pantofi cu baretă. Când se uită prin sală cu o privire indiferentă, poți s-o îmbătrânești cu câteva luni, să zici că are vreo treisprezece ani, în cel mai bun caz. Se gândește la mamă, poate că s-ar simți mai bine dacă i-ar telefona. Cere încuviințarea, ca și cum ar cere-o unui răpitor. Ii răspunde zâmbind, iar ea e încântată.

Înainte de a începe să mănânce, bărbatul cu mărul lui Adam îmi spune Pe curând. După ce termină de mâncat, mă întreabă Acum pot? Și eu îl privesc cu lacrimi în ochi, dar el nu vede decât ochii. Ce-i? N-am citit în timp ce mâncam! Pot, sau nu?

Dă-i drumul, citește, când o să te părăsesc, n-o să mai poți citi nici măcar o pagină fără să urli de durere.

Mama îi răspunde micuței, îi spune Scumpa mea. Uf, bine că nu sunt eu problema. Cu o voce goală și sumbră, mama îi ordonă să se bucure și să nu se neliniștească din cauza ei. Micuța închide telefonul, simțind că are un nod în gât. O iau din nou pe autostradă, plouă, marea nu e departe, spune tatăl cântând fals.

Bărbatul cu mărul lui Adam se întrerupe din citit ca să-mi vorbească despre originile lui. Am încetat să-i mai amintesc că cel mai bun mijloc de a nu-ți găsi originile este să mergi să le cauți la capătul pământului. Te miști, dar nu avansezi deloc, îi spun eu. Mă fuți în creier cu asta, și tot tu nu înțelegi niciodată despre ce-ți vorbesc, mă duc să fac o baie. Frumos mai vorbești. Îți bați joc de vorbele mele? Îmi bat joc de mutra ta.

De ce nu vrei niciodată să înotăm împreună? Intră în apă, cu trupul înghețat, cu sexul pipernicit peste testiculele pe care aş vrea să i le smulg, ca să terminăm odată. Pentru că apa are doar cincisprezece grade, e minunat, sunt mândră de tine, dar mie mi-e frig.

Vrei să te măriți cu mine, sau nu? Nu zici nimic? Ai auzit? Îmi zâmbeşte. Pare fericit când iese din apă, măcar pentru o secundă sau două. Număr. Îl şterg cu haina mea, dar imediat îmi spun că fac o greşeală, este un gest matern, o să mi-o scoată pe nas mai devreme sau mai târziu, mai bine nu, şi plec de lângă mal. Vezi cum eşti? Când nu fac exact ce spui tu, gata, nu mai merge. Acum ce nu mai merge? Am şi eu dreptul să fac o baie, nu? Ne plictisim în toate week-end-urile, ne mişcăm şi noi o dată, fac baie, asta-i tot.

Desigur.

De ce pleci? Nu poți să m-aştepți, nu?

Hai, pleacă, şi-o să crăpi, îi spun eu într-un acces de tristețe, pleacă, este ultima dată, şi-o să crăpi. Erai plin de ură, asta înseamnă plin de iubire, n-am inventat eu regula asta.

Tatăl şi micuța stau pe nisipul umed. Nu şi-au luat lucruri groase. Tatăl îşi scoate cămaşa şi o pune pe umerii ei. Micuța se gândeşte că dacă mama ar muri, ar fi mult mai bine, ar fi trişti, ar şti de ce, şi s-ar bucura de plajă. Fiecare moment de fericire e urmat de prăbuşirea în gol. Dintotdeauna tatăl a considerat-o copilul visat. Îi spune că nu-şi dă seama cât de fericit este când e cu ea.

În ciuda complimentelor, astăzi tatăl o agasează, o enervează pentru că se preface. La ieşirea din apa în care şi-au clătit părul, tatăl ia de la capăt pomelnicul sumbru, dar micuța a înțeles; da, sigur, spune ea, nu e vina mamei, e complicat! Simțindu-se destinsă după baia pe care a făcut-o, îl imită pe tată, îngrijorat şi grav, înainte de a maimuțări felul în care vorbeşte mama, cu răspunsurile ei onomatopeice şi aluziile

grele. Si tatăl râde. E aşa de complicat să te desparţi? întreabă ea, indiferentă ca o femeie de treizeci de ani.

Nu, te implor, nu, fii drăguţă! urlă bărbatul cu mărul lui Adam când vede că mă pregătesc să-i serbez ziua de naştere. Îmi fac griji pentru istoria lui personală, dar nu pun întrebări, îi respect aversiunea. Nu ştiu dacă să-i dau cadoul, mă hotărăsc, am inima cât un purice, îmi tremură mâinile, îi spun Uite, asta e pentru tine. Sare în sus de bucurie. Clepsidra se întoarce, încă mai e posibil orice.

La dracu, nu vezi că citesc ziarul? mă ceartă el când, ceva mai târziu, îi mângâi pântecul. Mă doare-n cot de ce spui tu, ce treabă am eu cu urşii din Pirinei? Mai bine vorbeşte-mi despre Nikon, Canon, adaugă el. Am să-l părăsesc. Clepsidra s-a golit.

După ce ajung la hotel, micuţa o sună iarăşi pe mamă. Ar vrea să aibă o seară plăcută. Dar nu poate, dacă ştie că mama nu se simte bine. Tatăl a intrat în baie. Fără ca el să ştie, încearcă o împăcare, îi spune că tatăl vorbeşte despre ea cu multă dragoste. Mama îi recomandă să-şi vadă de treaba ei. E plăcut să ştie că se vorbeşte despre ea cu alţii, dar lucrurile astea trebuie rezolvate faţă-n faţă. Micuţa insistă, îi spune că-şi doreşte o viaţă familială liniştită, iar ea o apostrofează, drept cine te iei, oh, sigur c-o face cu amabilitate, dar ei nu-i prea place tonul. Asta e, mai încearcă o dată, n-are decât să facă mofturi până mâine, şi apoi să-i primească, pe ea şi pe tată, mâine după-amiază, sau mai degrabă mâine seară, cu un zâmbet. Mama îi spune, cu o voce obosită, că bineînţeles că îi va zâmbi, să nu se mai gândească la poveştile astea. După ce micuţa închide telefonul, jignită, dezamăgită, este ferm hotărâtă se petreacă un week-end excelent şi e fericită, cu cugetul împăcat. Simte cum totul se luminează, mama e proastă, rea, egoistă, nebună, dar câteva

minute mai târziu, când nu mai găseşte alte adjective, înecându-se în lacrimi, o sună din nou.

Mama o linişteşte, o alintă, iar tatăl iese din baie şi o vede plângând. Îi propune să râdă împreună până n-or mai putea. Coboară în restaurant rânjind, tatăl sare într-un picior, micuţa o imită pe mama tăcută şi cumpătată. Între două crize, îşi spun lucruri ciudate, tatăl îi mărturiseşte că e diabolică, fiica îi spune că mama e o norocoasă.

Bărbatul cu mărul lui Adam mă dezbracă. Îmi spune cuvinte de dragoste. Faţa lui de războinic se linişteşte. Când mă trezesc, îmi spune Măicuţă, tacă-ţi gura. Dacă privirea mea mă trădează, se jură că n-a zis nimic. Dar eu l-am auzit.

Construiesc o teorie, îmi dau seama că fiinţele înnebunesc foarte uşor, şi asta nu e grav. O durere, o dramă îi fac pe cei slabi să cedeze, în timp ce alţii au nevoie de lovituri mai puternice ca să capituleze. Unele şocuri provoacă, vizibil sau nu, răsturnări iremediabile. De exemplu, eu nu cred că ţinem doliu după cineva. Cum se poate ca un bărbat copleşit de moartea soţiei lui pe care o iubeşte şi a copiilor lui, după ce au fost tăiaţi de tren, să poată într-o zi să spună că întâlnirea cu o altă femeie l-a făcut să-şi recapete bucuria de a trăi? E imposibil! Omul ăsta e nebun! Şi femeia care crede că l-a salvat e nebună; a fost minţită, înşelată, a văzut în copilărie cum calul ei e împuşcat? A fost apoi obligată să mănânce din el? Ce importanţă are care e cauza, pur şi simplu îi place suferinţa.

Sunt de acord că toate trec, dar asta nu înseamnă că nu înnebuneşti, şi dacă nu mă credeţi, minţiţi, ceva vă scapă.

Mă apropii de bărbatul cu mărul lui Adam, o să-l părăsesc mâine. Pare să se simtă bine. Noaptea, în patul nostru,

cu corpurile încolăcite, găsim în visele noastre uitarea, dragostea, îmbrățișarea, soarele. Știu că-l scot din minți. Mai corect spus, mi-l scot din mintea mea.

Sunt singură. Măgarul e departe, pe pajiște, pe iarba verde, galopează, în curând va fi energic, curajos, în orice caz puternic, vindecat.

Mama alege lucrurile pe care le va păstra și cele pe care le va arunca, apoi iar le alege și aruncă și mai mult. Ca și în cazul meu, viața ei se desfășoară la picioarele dulapurilor. Crede că dacă face ordine în casă mintea ei se va aerisi, dar dezordinea îi tulbură memoria.

Se așează pe vine lângă colecțiile de obiecte. A făcut dintr-o eșarfă trei săculeți pentru copiii ei, le-a umplut cu gumă, nisip și sugativă șifonată. Se gândește că fiecare va fi fericit să păstreze urme ale acestor comori. Renunță la secretele ei și, cu cât coșul de gunoi se umple, cu atât mama pare mai slabă și dezarmată. Se varsă ceva nisip, își șterge rochia, coapsele, are nisip sub unghii. Continuă să aleagă, plânge când citește o scrisoare, rupe hârtii și apoi le lipește în grabă, se uită la fotografii, le întoarce, le păstrează, le aruncă, le îmbrățișează. Nu-i place să se despartă de haine pe care le-a purtat puțin sau de cărți pe care ar vrea să le mai citească. Dar grămezile de lucruri o încurcă. E deja disperată când se gândește cât timp o să-i ia ca să le repartizeze. Probează o rochie largă, apoi cămăși prea mici, nu înțelege ce s-a schimbat. Gâtul i se pare mai puțin lung, umerii parcă sunt mai înguști, burta e mai proeminentă. Își bagă nasul în hainele tatălui. Se uită la grămezi, găsește pungi în care să pună ceea ce vrea să ascundă, dar nu-i nimic mai bătător la ochi decât lucrurile de dat de pomană pe care le-a pus în mijlocul holului. Cine le va lua, și când? O să se atașeze de ele.

Bărbatul cu mărul lui Adam nu mă incomoda cu nimic. Trei luni de fericire, şi-apoi am căzut în gol. Când nimic nu ne putea despărţi, totul mergea bine. Când au apărut ceilalţi, am explodat, şi el, şi eu. Tu, numai tu, e vina ta. Eu sunt drăguţ. Si tu mă înăbuşi. M-am schimbat, am înţeles, hai, mărită-te cu mine.

Brusc, hainele pe care le poartă i se par mamei prea bătrâneşti, aşa că se dezbracă. Le pune peste sacul cu lucruri de dat, dar se răzgândeşte, n-a apucat să le spele, nu-i place să-şi vâre nasul cineva în mirosul hainelor ei. Dar ca să spele partea de sus, trebuie să pună programul pe haine colorate, şi ca să spele partea de jos, trebuie să-l aleagă pe cel pentru rufe albe, doar n-o să pună maşina să meargă de două ori pentru atâta lucru. Le înmoaie, le freacă, aşteaptă, le pune la uscat şi vede cum se scurge din ele o zeamă. Le zvântă cu brutalitate, dar o dor mâinile, se hotărăşte să arunce hainele şi iese pe palier, năpustindu-se spre locul unde sunt pubelele. Vrea să se întoarcă, să intre în casă, dar uşa se închide singură. Stă acolo, aproape goală, îi e frig, aşa că sună la propria ei uşă.

Bărbatul cu mărul lui Adam aşteaptă în faţa imobilului. Ascunsă în spatele perdelelor, îl văd, stă sprijinit de un zid şi faţa lui e gravă. Aş vrea să-i deschid uşa, dar de fiecare dată furia lui, nedreaptă, rece, mizerabilă, mă îngheaţă. Mi-a spus Mă plictisesc când sunt cu tine, nu mă înţelegi. Să-l strâng, să-l îmbrăţişez, să-l înăbuş, dacă se poate. Nu vom reuşi. Să-i ascultăm pe prietenii lui, mai ales pe cei apropiaţi, cei care mă cunosc fără să fi vorbit vreodată cu mine. Spun Ah, ce femeie periculoasă, să n-ai încredere în ea, e o devoratoare de bărbaţi. Şi el vine repede să mă întrebe: e-adevărat, muşti? Prietenii spun, Hei, fii atent, ca şi cum el ar fi o fiinţă fără apărare, am văzut-o aseară cu bărbatul cu gura aia

infernală. După părerea noastră, umila noastră părere, întotdeauna umilă, nu suntem oameni care să bage zâzanie, suntem discreți, nu ne-am permite să facem o confuzie, totuşi, da, aşa gândim, iată, am văzut-o cu bărbatul cu gura infernală şi, asta-i părerea noastră, nu ni s-a părut că s-ar plictisi. Eram sigur, spune bărbatul cu mărul lui Adam.

Mănâncă bărbații, da, dar oare îi şi digeră? se întreabă prietenii. Ca să fiu sinceră, cel mai greu e să scapi de inimă. Dacă vorbim despre creier, depinde de mărime, este la fel ca toate măruntaiele. Dacă iubeşti, alunecă de la sine. Încercați; nuca aia care reprezintă gândirea voastră ar trebui combinată cu andivele. Iar judecata voastră slinoasă trebuie scoasă din gleznele voastre şi suptă. Sugeți, sugeți-vă unii pe alții, şi când o să vă putrezească dinții şi-o să vi se usuce limba, descurcați-vă.

Mama sună la uşă, cine să-i deschidă? Tatăl e la mare, l-a trimis pe frate de-acasă ca să aibă un pic de linişte. Mai sună o dată, dar se opreşte, îngrozită că s-ar putea ca un vecin, alertat de zgomot, să scoată capul ca să vadă ce se întâmplă. Uşile au vizoare. Îşi suge burta. Se deschide liftul. Fratele coboară din el. Tocmai se gândea la ea. Îi explică, ruşinată, ştii, e din cauza curățeniei de primăvară. O să-i explice mai târziu, hai, deschide uşa, e urgent. Fratele deschide uşa.

Bărbatul cu mărul lui Adam ambalează motorul şi pleacă.

Mama se obişnuieşte, întristată, cu ideea că nimeni n-o mai ajută, mai ales că micuța a crescut şi s-a schimbat, e în stare să-i spună, când o vede că ezită, că ar fi cazul să stea pe propriile ei picioare. Ceea ce o face să o poreclească, atunci când începe să se simtă mai bine, Domnişoara Intelectuală sau Doamna Cerebel.

Tatăl, mama, fratele şi sora, convocaţi ca să participe la întoarcerea celei mari, mestecă. Pentru a anima tăcerea şi aşteptarea, căci cea mare nu-şi face apariţia, micuţa îi propune mamei să discute. Oricum, e mai bine decât nimic, insistă ea. Ne-ai scutit de situaţia penibilă în care erai, îi spune mama, abordând imediat subiectul bărbatul cu mărul lui Adam. Ai făcut foarte bine, dacă-mi permiţi. Tot mâncând condimentat şi exotic, ţi-ai fi distrus până la urmă stomacul. Eu şi tatăl tău am fost discreţi, dar călătoriile astea nu ne plăceau deloc.

Nu-mi place când tatăl nu spune nimic.

E un băiat drăguţ, suntem de acord, foarte politicos, mereu vă rog-mulţumesc, dar înfăţişarea lui, recunoaşte şi tu că nu arăta cum trebuie. Când nu te ia valul, tu eşti rafinată. El era un pic... Nu, îi răspund eu. Dar îmi simt capul greu. Un pic bandit, zice mama, da, bandit la drumul mare. Cât despre sociabilitate, ai avut alţii mult mai buni, nu? Nu primeai pe nimeni, nu veneai aici niciodată. Bărbatului cu mărul lui Adam îi e foame, la fel ca şi mie, îi spun eu. Oricum, sperăm, eu şi tatăl tău, că următorul nu va avea copii, şi mai ales că n-o să vrea copii, chestia cu copiii nu-i de tine.

Nu-mi place când tatăl se scarpină pe gât şi se ridică să dea sunetul mai tare. Când mănânc, mă cuprinde somnul.

Gândeşte-te totuşi, nu lăsa să treacă timpul, continuă mama, gândeşte-te să-ţi congelezi nişte ovule, se pare că asta se face şi funcţionează foarte bine. Şi nu cumva să te îndrăgosteşti de un necunoscut pe motivul că ar avea spermă de bună calitate! Dar dacă întâlneşti pe cineva potrivit şi tu ai depăşit data limită, o să fie neplăcut. Mai bine le congelezi. Dacă n-ai nevoie de ele, n-ai decât să le donezi. Până la urmă, doar n-or fi ovarele tale mai proaste decât altele. E-adevărat, ai defecte, dar gândeşte-te că eu ţi le-am făcut.

Îmi curg lacrimile în supă. Nu-mi place când tatăl le vede şi se apleacă să-şi lege şireturile de la pantofi, ca apoi să strângă masa pentru prima dată în patruzeci şi nouă de ani.

Cea mare nu vine. Şi nici nu ne anunţă. Nu mai vine niciodată. O aşteptăm. Dispare. Dispariţia ei e bruscă, şi totuşi, fiecare îşi dă seama de ea cu greu. E ca o boală. Cearşaful este şifonat, a dormit cineva acolo, mirosul firesc se risipeşte, se simte însă un parfum puternic, absenţa surorii miroase a rufe vechi. Tatăl, mama şi fratele sunt stupefiaţi. Să păstrez tot ceea ce, atunci când voi scrie, îmi va elibera lacrimile, şi apoi mă va linişti. Să nu uit cum îi curge nasul mamei. Să păstrez vibraţia corpului surorii, să o păstrez aşa, mocnită, dar s-o fac să vorbească. S-o transform în lemn, să-i pun strune, s-o fac să cânte.

Mama poartă hainele surorii. Trec trei săptămâni până când acceptă ideea dispariţiei fiicei ei, tatăl a trebuit să-şi facă curaj şi să-i dea un argument teribil: l-ar fi anunţat, l-ar fi liniştit. Mama primeşte lovitura şi pune în mai multe locuri din oraş mesaje, anunţuri de dispariţie, flori, face altare pentru soră. Când vede o bucată de plastic în rigolă sau un arici care trece strada, se gândeşte la moartea surorii şi ţipă. Se zbate, merge la autorităţi, vorbeşte cu voluntarii ei, adaugă pe afişe informaţii precise, tocmai şi-a adus aminte că sora este alergică la o vitamină pe care i-o dădea atunci când era mică. Când găseşte un afiş în drumul spre birou, tatăl îl smulge.

Viaţa tatălui, a mamei, a fratelui şi surorii continuă. Timpul trece, şi ei se întreabă dacă sora a existat vreodată. Constat că dispariţia e tristă, dar că, în fond, ea nu schimbă nimic. Nu mai avem cum s-o pierdem pe cea mare, asta deja s-a întâmplat, e pierdută, aşa se crede. S-a întâmplat prea repede. E mai bine să dispari încet, după ce i-ai prevenit, ba chiar i-ai pregătit pe cei din jur. Toţi am fost luaţi pe nepregătite,

elanul fiecăruia s-a blocat când am pierdut-o. Tatăl şi mama nu se mai gândesc la bătrână, dispare şi ea, dar asta-i în firea lucrurilor, recunoaşte tatăl. Mama se plânge că n-a putut să ţină doliu după fiica ei, aşa că, din dorinţa de a menaja cuplul, tatăl nu mai ţine nici el doliu după mama lui.

Când deschid ochii, mi se întâmplă să văd trupul surorii spânzurat de picioare. Mă obişnuiesc cu absenţa ei, nu pot să schimb nimic. Ceea ce nu pot schimba nu trebuie să mă atingă. Acum am treabă. Am să pun pe hârtie ceea ce nu pot să schimb, iar cei care refuză să-mi vorbească n-au decât să tacă.

Îl învăţ pe tată ce m-a învăţat el pe mine: adică să renunţe la caracterul lui dificil. Cu ajutorul visului, ajung să-l conving că sora trăieşte, mai mult decât atât, că e fericită. Tatăl nu se împotriveşte voinţei mele, încă o mai caută pe cea mare pe la colţuri de stradă, dar nu găseşte decât sosii palide ale ei. Nu renunţă, îi dă întâlnire, călătoreşte cu ea în străfundurile lui, uneori e grea ca o piatră, dar e şi uşoară, din când în când. Când e vorba despre mama, mă înarmez cu mai multă delicateţe, o strâng câteodată în braţe şi o alint în fiecare zi. Mi-e imposibil să suport durerea ei. O durere palpabilă şi spectaculoasă. Îmi dau seama că mama este o eroină.

Noi am trăit sub acelaşi acoperiş, şi nu vom avea nici o amintire comună.

Noi am privit direct soarele prea mult timp. Mama e superbă când se dezlănţuie. Curentul o prăvăleşte. Valurile o duc cu case cu tot, cu lemne uscate şi cu peşti, cu bătrânii, cu tatăl, mama, sora, fratele, cu creşa şi figurinele de lut pentru Crăciun, cu măgarul şi cu boul. Nu mai rămân în picioare decât obloanele din fier, uşile blindate, seifurile, verandele, mecanismele. Mă agăţ de bucăţile de mamă care au mai rămas.

Simţim că apa se înalţă, pământul se apleacă, dar mergem mai departe, cu şoldurile pline şi inimile uscate. Cu gurile închise, cu chipurile îndreptate spre cer, aşteptăm noaptea. Aracii se înmoaie de la ploaie, pământul e cuprins de foc, buzele mamei se crapă. La capătul degetelor sclipesc unghiile ei roşii. Lovită de un arbore, sfârşeşte într-o scoarţă, cu părul smuls, încâlcit, agăţat ca un cuib într-un arbore găunos. Îşi duce mâna la cap, ea este ploaie, este vânt, este pântece de pământ, se sfârşeşte curând. Mă uit la ea şi aştept un semn, un cântec de leagăn, un sărut sau o mângâiere.

Să nu uiţi niciodată a cui fiică eşti, reuşeşte ea să mai şoptească atunci când dispare. Chiar deasupra se sparge un nor, deschide cerul pentru o nouă aversă, pentru o amăgitoare schimbare în bine.

Fața cenușie a unui bărbat se ivește brusc în lumină, colțuroasă, rea, posomorâtă din cauza răului pe care l-a făcut, dar dragostea încă îi mai colorează obrajii în roz, e palid ca luna care se prăbușește peste noi și ne îngroapă.

Colecțiile Cotidianul.
LITERATURA •113

Claire Castillon v-a captivat cu povestirile de o cruzime șocantă din *Insecta*. Vă va cuceri cu romanul *Dedesubt este infernul*. Un infern al sexualității unei femei care conviețuiește de probă cu măgarul, în vederea căsătoriei. Nu, nu e un caz de zoofilie! Măgarul e bărbatul de deasupra, despre care femeia fără nume scrie, permanent iritată, cum o excită, cum o dezgustă, cum o dezamăgește și cum nu reușește niciodată să o înfurie. Un roman pe muchie de cuțit, în care confesiunea e împinsă dincolo de limitele a ceea ce crezi că o femeie poate spune despre un partener de care se simte atrasă și pe care îl detestă, în infernul ei de dedesubt.

EDITURA UNIVERS
ISBN: 978-1-60257-173-0

DISTRIBUIT NUMAI ÎMPREUNĂ CU ZIARUL COTIDIANUL. 2009
www.clubliteratura.ro